بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ

آموزش قرآن

چهارم دبستان

توجه : صفحات قرآنی پایه‌ی چهارم ابتدایی به‌صورت اجرای آزمایشی است.

طبق مصوبه‌ی جلسات ۶۷۷ و ۸۴۴شورای عالی آموزش و پرورش این کتاب توسط آموزگار پایه، طی سه جلسه در هفته تدریس می‌شود.

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب :	آموزش قرآن ـ چهارم دبستان ـ ۴۰۱
پدیدآورنده :	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف :	دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری
شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف :	ابوالفضل انوشه‌پور، الهه ستوده، غلامعباس سرشورخراسانی، سیدمهدی سیف، رضا نباتی و مسعود وکیل با همکاری : محمّد قدوسی، سعید خدائیان (اعضای گروه تألیف)ـ طیّبه حمزه‌بیگی (کارشناس آموزش دوره ابتدایی) ـ محمدکاظم بهنیا (ویراستار)
مدیریت آماده‌سازی هنری :	اداره‌ی کلّ نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی
شناسه افزوده آماده‌سازی :	احمدرضا امینی (مدیر امور فنی و چاپ) ـ مجید ذاکری یونسی (مدیر هنری و طراح جلد)ـ ندا عظیمی (طراح گرافیک) ـ سحر عجمی، ندا عظیمی(تصویرگران) ـ هاتف همایی (عکاس) ـ زهره بهشتی‌شیرازی (صفحه‌آرا) ـ فاطمه‌صغری ذوالفقاری، الهام جعفرآبادی،فریبا سیر و ناهید خیام‌باشی (امور آماده‌سازی) ـ بر اساس مصحف مرکز طبع و نشر قرآن جمهوری اسلامی ایران (رسم‌الخط صفحات قرآن کامل)
نشانی سازمان :	تهران : خیابان ایرانشهر شمالی ـ ساختمان شماره‌ی ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی) تلفن : ۹ـ۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹
ناشر :	شرکت افست : تهران ـ کیلومتر ۴ جاده‌ی آبعلی، پلاک ۸، تلفن : ۷۷۳۳۹۰۹۳، دورنگار : ۷۷۳۳۹۰۹۷، صندوق پستی : ۴۹۷۹ـ۱۱۱۵۵
چاپخانه :	شرکت افست «سهامی عام» (WWW.Offset.ir)
سال انتشار و نوبت چاپ :	چاپ سیزدهم ۱۴۰۰
	برای دریافت فایل pdf کتاب‌های درسی به پایگاه کتاب‌های درسی به نشانی www.chap.sch.ir و برای خرید کتاب‌های درسی به سامانه فروش و توزیع مواد آموزشی به نشانی www.irtextbook.ir یا www.irtextbook.com مراجعه نمایید.

کلیه‌ی حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به‌صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز از این سازمان ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

شابک ۰-۱۶۷۴-۰۵-۹۶۴ ISBN 964 - 05 - 1674 - 0

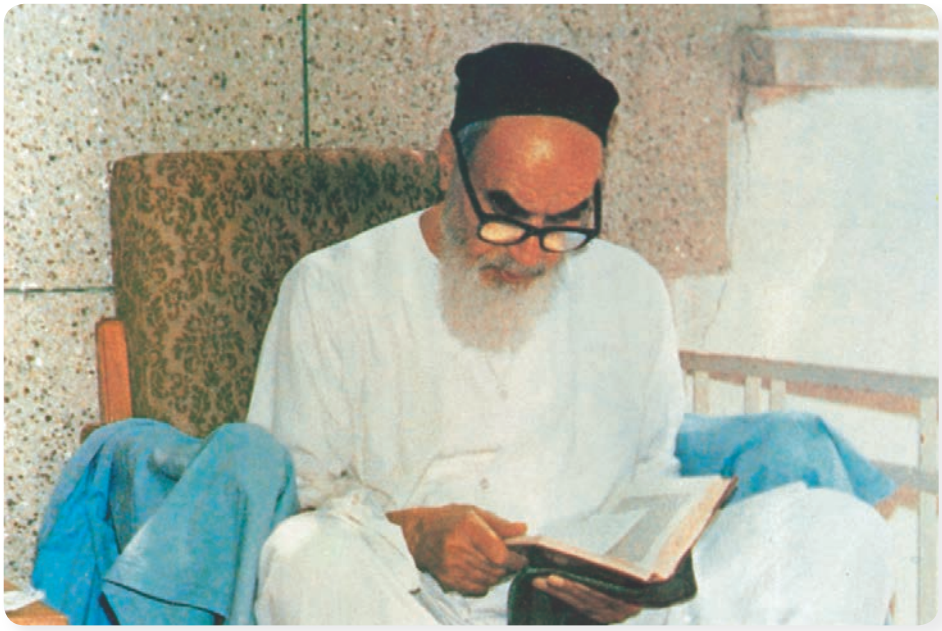

ما باید قرآن را سرلوحه‌ی همه‌ی کارهای خود قرار دهیم،
و از اُنس با قرآن کریم غفلت نکنیم .

امام خمینی «قُدِّسَ سِرُّهُ»

فهرست

پیش‌گفتار

درس اول
یادآوری قواعد سال‌های گذشته
وقف «ـَـــُـــ»
سوره‌ی لقمان آیات ۱۲ تا ۱۶
۱

درس دوم
سوره‌ی تَغابُن
آیات ۱ تا ۶
و آیات ۷ تا ۱۳
وقف بر حرکات «ـًـــٌـــٍ»
۹

درس سوم
سوره‌ی ابراهیم
آیات ۳۴ تا ۳۸
و آیات ۳۹ تا ۴۶
وقف بر «ـه‌و، ـه‌ی»
۱۵

درس چهارم
سوره‌ی واقعه
آیات ۱ تا ۲۴
و آیات ۲۷ تا ۵۷
وقف بر «ة»
۲۱

درس پنجم
سوره‌ی آل‌عِمران
آیات ۱۰۲ تا ۱۰۵
و آیات ۱۰۶ تا ۱۱۲
حروف مقطّعه
۲۶

درس ششم
سوره‌ی اِسراء
آیات ۷۶ تا ۸۲
و آیات ۸۸ تا ۹۵
علامت مدّ
۳۳

درس هفتم
آشنایی با خط قرآن کریم
و سوره‌ی نحل
آیات ۹۴ تا ۱۰۲
سوره‌ی شوریٰ
آیات ۱ تا ۱۰
۳۹

درس هشتم
سوره‌ی آل‌عِمران
آیات ۳۰ تا ۳۷
و سوره‌ی دخان
آیات ۱ تا ۱۸
داستان حضرت زکریّا و مریم
۴۹

درس نهم

سوره‌ی بقره
آیات ۲۵۳ تا ۲۵۶
و سوره‌ی فتح
آیات ۱ تا ۹

۵۶

درس دهم

سوره‌ی هود
آیات ۱۰۹ تا ۱۱۷
و سوره‌ی قاف
آیات ۱ تا ۱۵

۶۲

درس یازدهم

سوره‌ی مُلک
آیات ۱ تا ۱۰
و سوره‌ی طٰهٰ
آیات ۵۲ تا ۶۴
وقف «ـِـی»

۶۸

درس دوازدهم

سوره‌ی آل‌عِمران
آیات ۳۸ تا ۴۵
و سوره‌ی محمد
آیات ۱ تا ۹
داستان حضرت زکریّا و یحیی

۷۴

درس سیزدهم

سوره‌ی نَمل
آیات ۵۶ تا ۶۳
و سوره‌ی جمعه
آیات ۱ تا ۸

۸۱

درس چهاردهم

سوره‌ی یوسُف
آیات ۶۴ تا ۶۹
و سوره‌ی نَبأ
آیات ۱ تا ۳۰

۸۷

درس پانزدهم

سوره‌ی عَبَسَ
آیات ۱ تا ۳۲
و سوره‌ی تکویر
آیات ۱ تا ۲۹

۹۳

درس آخر

قرآن در تابستان
سوره‌ی اِسراء
آیات ۱ تا ۱۱۱

۹۹

مشخّصات دانش‌آموز

نام و نام خانوادگی:
.....

نام کلاس:
.....

نام مدرسه:
.....

نام معلّم:
.....

نشانی مدرسه:
.....

دانش‌آموزان عزیز؛

سعی کنیم همه‌ی کتاب‌های درسی خود، به‌ویژه کتاب آموزش قرآن را که حاوی آیات نورانی قرآن کریم است به خوبی نگه‌داری کنیم و در رعایت پاکیزگی و احترام به آن بکوشیم؛ چه خوب است همیشه در کلاس قرآن با وضو باشیم.

شایسته است این کتاب را در کتابخانه‌ی خود نگه‌داری کنید.

پیش‌گفتار

پیامبر اکرم صلّی‌اللّه علیه و آله فرمودند :

خانه‌ای که در آن قرآن بسیار خوانده می‌شود، پُرخیر و برکت است و روزیِ آن خانواده فراوان می‌شود.

اصول کافی؛ ج ۲، ص ۶۱۰

پدر و مادر گرامی

با اهدای سلام و آرزوی توفیق و سلامتی برای شما خانواده‌ی محترم، خداوند را سپاس می‌گوییم که فرزند عزیزمان یک سال تحصیلی دیگر را با موفقیت پشت سر گذاشته است و اینک در پایه‌ی چهارم، در کنار سایر دروس، آموزش قرآن را ادامه می‌دهد.

فرزند، هدیه و امانت الهی است که خداوند مسئولیت تربیت او را بر عهده‌ی پدر و مادر نهاده است و شما والدین محترم، قسمتی از این حق و مسئولیت خویش را در اختیار اولیای مدرسه قرار داده‌اید. همه‌ی ما باید با پذیرش امر خطیر تعلیم و تربیتِ فرزندانمان، این بار امانت را به‌سلامت به سر منزل مقصود برسانیم تا ان‌شاءالله از این غنچه‌های بهشتی، باغ‌ها و بوستان‌های پرطراوتی که مظهر رحمت و خیر خداوند است، پدید آید.

قرآن کلام و پیام خدا، میزان حق و باطل، دستورالعمل زندگی و رحمت حق برای همه‌ی جهانیان است. آموزش و پرورش برنامه‌ای منظم تدوین کرده است تا همه‌ی دانش‌آموزان به یادگیری قرآن علاقه‌مند شوند و بتوانند در آینده قرآن را روان و زیبا بخوانند، به‌تدریج معنای کلام خداوند را درک کنند و با تلاوت روزانه‌ی آن، همیشه خود را در پناه هدایت خداوند قرار دهند.

برنامه‌ی جدید آموزش قرآن با ویژگی‌های زیر، درصدد آن است که به لطف الهی زمینه‌ی انس دائمی دانش‌آموزان را با قرآن کریم فراهم آورد.

۱ـ در این برنامه، جامعیت آموزش قرآن موردنظر است؛ یعنی علاوه بر توانایی روخوانی و روان‌خوانی، به سایر جنبه‌های ضروری و پرجاذبه‌ی آن، مانند زیباخوانی، درک معنای آیات و آشنایی با داستان‌ها و معارف آن نیز توجه می‌شود.

۲ـ کسب مهارت خواندن قرآن نیاز به استمرار، تکرار و تمرین دارد. از این رو، ساعات آموزش قرآن در طول هفته توزیع شده است، به‌نحوی که نباید قرآن فقط در یک روز هفته آموزش داده شود.

۳ـ به منظور ایجاد انس دانش‌آموزان با قرآن کریم، از داستان‌های زیبا و پرمعنای آن و هم‌چنین از عبارات کوتاه، زیبا و حکمت‌آمیز قرآن استفاده شده است.

۴ـ با استفاده از وسایل مناسب، دانش‌آموزان صوت زیبای قرآن را می‌شنوند و همراه آن می‌خوانند. این امر بر جاذبیت و کیفیت آموزش می‌افزاید.

انتظار ما از شما اولیای گرامی

۱ـ همان‌طور که همه‌ی ما خواندن نماز و گرفتن روزه را به‌صورت عملی از پدر و مادر خود آموخته‌ایم، کودکان ما نیز خواندن قرآن را از ما می‌آموزند. از شما پدر و مادر عزیز انتظار می‌رود که با خواندن روزانه‌ی قرآن کریم، الگوی شایسته‌ای برای فرزند خود باشید. آن‌ها باید احترام به قرآن و کوشش در راه آشنایی با آن را از ما بیاموزند و با مشاهده‌ی اخلاق و رفتار ما، درک کنند که همه می‌خواهیم آن‌گونه باشیم که خدا دوست دارد. آن‌ها باید علاقه به قرآن، محبت به خدا، مهربانی به مردم و اخلاق و رفتار اسلامی را عملاً از بزرگ‌ترها بیاموزند.

۲ـ از فرزندتان بخواهید آن‌چه را از قرآن در مدرسه آموخته است برای شما بازگو کند. از او بخواهید آیات و عبارات قرآنی هر درس را از روی کتاب نشان دهد و به‌صورت شمرده برای شما بخواند. دقت کنید، شما نباید آیات و عبارات قرآنی را برای او بخوانید تا او به تقلید از شما بخواند. آموزگار نیز آیات قرآن را برای دانش‌آموزان نمی‌خواند، بلکه خودِ دانش‌آموزان به‌کمک آن‌چه آموخته‌اند، می‌توانند عبارات قرآن را بخوانند. اگر فرزند شما در خواندن کلمات، اشتباهی داشت، از او بخواهید که دوباره آن را با دقت بخواند تا خود به اشتباهش پی ببرد و آن را اصلاح کند.

۳ـ در هر درس، یکی از عبارات زیبا، کوتاه و حکمت‌آمیز قرآن به‌نام پیام قرآنی آمده است. حفظ پیام‌های قرآنی و ترجمه‌ی آن‌ها نیز الزامی نیست؛ ولی اگر فرزند شما به حفظ این پیام‌ها علاقه‌مند است، او را به این کار تشویق کنید تا به‌تدریج آن‌ها را سرلوحه‌ی زندگی خویش قرار دهد. ضمناً حفظ پیام‌ها، او را برای شرکت در مسابقات قرآن نیز آماده می‌کند.

۴ـ از فرزندتان بخواهید داستان‌های کتاب را که برای ایجاد انس و علاقه‌ی بیش‌تر به قرآن و فهم و درک مفاهیم آن است، از روی کتاب برای شما بخواند و به کمک تصاویر برای شما تعریف کند. این‌کار علاوه بر آموزش قرآن، موجب تقویت مهارت‌های خواندن و گفتن در زبان فارسی نیز می‌شود.

۵ـ برخی از آیات دروس به‌طور نسبتاً ساده ترجمه شده است. **این ترجمه‌ها برای مطالعه‌ی آزاد است و دانش‌آموزان موظف نیستند ترجمه‌ی این آیات و هم‌چنین مفاهیمی را که در بخش «کار در کلاس» هر درس آمده است، حفظ کنند و نباید در ارزش‌یابی از این‌گونه ترجمه‌ها و مفاهیم پرسش شود.** بدیهی است درصورتی که فرزند شما به یادگیری این مطالب علاقه نشان داد، یاری و تشویق او بسیار مفید است.

۶ـ آموزگارِ فرزندتان آمادگی دارد که تجارب و اطلاعات خود را برای توفیق هرچه بیش‌تر فرزندتان، با کمال افتخار در اختیار شما قرار دهد. شما نیز از میزان موفقیت فرزندتان جویا شوید.

به این امید که فرزند شما در آینده، انسانی بزرگ، با ایمان، بنده‌ی خالص‌خدا، خدمتگزار مردم و باقیاتُ الصّالحات برای همه‌ی ما باشد.

همکار و آموزگار گرامی

وَ الَّذینَ جاهَدوا فینا لَنَهْدِیَنَّهُمْ سُبُلَنا وَ اِنَّ اللّٰهَ لَمَعَ الْمُحْسِنینَ

و کسانی که در راه ما تلاش می‌کنند، حتماً ایشان را به آن راه‌ها هدایت می‌کنیم و قطعاً خدا با نیکوکاران است.

سوره‌ی عنکبوت، آیه‌ی ۶۹

با اهدای سلام و آرزوی توفیق و سلامتی برای شما همکار محترم، به منظور موفقیت هرچه بیش‌تر در آموزش قرآن، توجه شما را به برخی نکات مهم جلب می‌نماییم. هر چند تفصیل این مطالب در کتاب راهنمای معلم ارائه می‌شود، ولی امید است در این‌جا بیان مختصر این نکات، مفید باشد.

پیش از انجام هر کاری بر خدا توکل کنید و به لطف و رحمت او امیدوار باشید و بدانید هرکس که در راه خدا تلاش کند قطعاً خدا او را راهنمایی می‌کند و همیشه پشتیبان نیکوکاران است.

مهم‌ترین مسائل مربوط به آموزش این کتاب، در ادامه آمده است. توجه و عمل به این امور، ضامن موفقیت بیش‌تر شماست.

مراحل تدریس

برای تدریس، تمرین و پژوهش هر درس، سه یا چهار جلسه درنظر گرفته شده است. از این‌رو، هر درس را طبق بودجه‌بندی پیش‌بینی شده طی مراحل صفحهٔ بعد آموزش دهید.

جلسه‌ی اول

الف ـ روخوانی و قرائت

۱ـ پیش‌خوانی : از دانش‌آموزان هر میز بخواهید طیّ چند دقیقه آیات درس را به‌آرامی برای یکدیگر بخوانند.

۲ـ روخوانی آیات درس : هر دانش‌آموز یک جمله یا حدود یک سطر از آیات درس را جمله به جمله می‌خواند، اگر دانش‌آموزی اشتباه خواند، بلافاصله اشتباه او را تصحیح نمی‌کنیم؛ بلکه فرصت می‌دهیم تا خود، اشکال خویش را رفع کند.

در این مرحله هر دانش‌آموز با توجه به توانایی خود، آیات را با قرائت یا به‌صورت ساده و شمرده و یا حتی بخش‌بخش می‌خواند. در این قسمت آن‌چه اهمیت دارد، آشنایی دانش‌آموزان با آیات درس و تلاش برای خواندن آن‌هاست. سعی شود در این قسمت، هر دانش‌آموز یک سطر از آیات را بخواند.

رفع اشکالات روخوانی

درصورتی که تعدادی از دانش‌آموزان در خواندن برخی از کلمه‌ها و ترکیب‌ها مشکل داشتند، این‌گونه کلمات یا ترکیب‌ها را روی تخته بنویسید و با نشان دادن صحیح حروف و حرکات، از دانش‌آموزان بخواهید، آن کلمه را به‌صورت دسته‌جمعی و بخش‌بخش بخوانند تا در خواندن آن‌ها تسلط لازم را پیدا کنند. شیوه‌ی صحیح اشاره کردن به بخش‌ها به شرح زیر است.

اشاره ثابت : اشاره‌ی ثابت به صداهای کوتاه، الف کوچک و تنوین، مانند :

اشاره متحرّک : اشاره به صداهای کشیده، حرف ساکن و تشدید که دست مطابق فلش‌ها حرکت می‌کند، مانند :

توجّه کنید فلش‌ها محل و شیوه‌ی اشاره‌کردن را نشان می‌دهد. نباید هنگام تدریس این فلش‌ها رسم شود. برای کسب اطّلاعات بیش‌تر در این مورد، می‌توانید به پیش‌گفتار کتاب آموزش قرآن پایه‌ی اول ابتدایی مراجعه کنید.

۳ـ پخش قرائت، استماع و جمع‌خوانی : آموزگار در صورت در اختیار داشتن امکانات لازم، قرائت آیات درس را پخش می‌کند و از دانش‌آموزان می‌خواهد هرجمله را بار اوّل گوش کنند و بار دوم همراه با قرائت الگو بخوانند. دانش‌آموزان همراه قرائت الگو، متن آیات را نشان می‌دهند و خط می‌برند، به این ترتیب گوش دانش‌آموز آیات را می‌شنود، چشم او آیات را می‌بیند و زبان او آیات را تلفّظ می‌کند.

تذکر ۱ : آموزگار باید هنگام پخش قرائت، برخط بردن و خواندن دانش‌آموزان نظارت کند.

تذکر ۲ : بهتر است از دانش‌آموزان بخواهید که در زمان هم‌خوانی با قرائت الگو، صدای خود را خیلی بلند نکنند تا بتوانند صدای قرائت الگو را خوب بشنوند.

یک نکته : زیر برخی از کلمه‌ها و ترکیب‌ها خط کشیده شده است. معنی آن را از دانش‌آموزان سؤال کنید، این فعالیت نمره و امتیاز منفی ندارد.

۴ـ فردخوانی قرائت آیات درس : از دانش‌آموزان بخواهید هر کدام یک جمله یا حدود یک سطر از آیات درس را جمله به جمله به‌صورت انفرادی بخوانند. آن‌ها را تشویق کنید مانند قرائت الگو بخوانند، ولی بر آن‌ها سخت نگیرید؛ دانش‌آموزی که آیات را به‌صورت معمولی می‌خواند نیز مورد تشویق قرار می‌گیرد. چنان‌چه برخی از دانش‌آموزان در خواندن کلماتی مشکل داشتند به شیوه‌ی رفع اشکال روخوانی عمل کنید.

۵ـ حفظ برخی از آیات و روایات : برخی از عبارات و آیات برای حفظ توصیه شده‌اند. دانش‌آموزان را به حفظ این بخش‌ها تشویق کنید. از این بخش ارزش‌یابی پایانی به عمل نمی‌آید بلکه صرفاً رتبه یا امتیاز تشویقی دارد.

ب ـ پیام قرآنی

هدف از ارائه‌ی پیام‌های قرآنی کسب مهارت تفکّر در آیات قرآن کریم است. مراحل آموزش پیام‌های قرآنی به شرح زیر است :

۱ـ روخوانی پیام قرآنی و ترجمه‌ی آن : پیام قرآنی توسّط چند دانش‌آموز مسلّط‌تر خوانده می‌شود و هربار بقیه‌ی دانش‌آموزان به‌صورت دسته‌جمعی تکرار می‌کنند، سپس یکی از دانش‌آموزان ترجمه‌ی پیام را می‌خواند.

۲ـ بیان مفهوم پیام : آموزگار به کمک تصاویر مربوط به پیام، به‌روش پرسش و پاسخ و با مشارکت دانش‌آموزان، آن‌ها را با مفهوم پیام آشنا می‌کند. برای درک بهتر پیام، از دانش‌آموزان می‌خواهیم مصادیق و نمونه‌های دیگری از مفهوم پیام را بیان کنند.

۳ـ از دانش‌آموزان می‌خواهیم که عبارت پیام قرآنی را در آیات درس بیابند و از روی آن بخوانند.

تذکر : می‌توانید دانش‌آموزان را تشویق کنید تا درباره‌ی پیام قرآنی، به‌صورت گروهی یا فردی کارهای هنری مانند نقاشی، خوشنویسی و... انجام دهند.

گاهی پیام قرآنی، دارای کلمات و ترکیباتی است که باید معنا شود. از دانش‌آموزان می‌خواهیم که با استفاده از ترجمه‌ی آیات درس و پیام قرآنی، معنای کلمات یا عباراتی را که مشخص شده است، پیدا کنند. در صورتی که این کلمات، هم‌خانواده‌ی آشنا و رایج در زبان فارسی دارند، از دانش‌آموزان بخواهید آن‌ها را بیان کنند. این کار هم شوق‌انگیز است و هم موجب افزایش توانایی دانش‌آموزان در درک معنای کلمات مشترک قرآنی و فارسی می‌شود.

پیشنهاد : خوب است دانش‌آموزان در شروع زنگ اول، همزمان با ورود معلم به کلاس، پیام قرآنی را به‌صورت دسته‌جمعی بخوانند.

ج ـ داستان

داستان را به شیوه‌ی قصه‌گویی و به زبان ساده، به کمک تصاویر برای دانش‌آموزان تعریف کنید و از بیان مطالب زائد و غیرمستند بپرهیزید. در صورت وجود وقت از دانش‌آموزان بخواهید که هر یک چند سطر از داستان را از روی کتاب بخوانند.

جلسه‌ی دوم

الف ـ قاعده : قاعده‌ی مربوط به درس را به اختصار توضیح دهید و از توضیحات اضافی بپرهیزید. هیچ نیازی نیست که دانش‌آموزان مفهوم قاعده را به ذهن بسپارند؛ زیرا کسب مهارت عملی در به‌کار بردن این قواعد اهمیت دارد. از این‌رو، **در ارزش‌یابی نباید از مفهوم و تعریف قواعد هیچ‌گونه پرسشی به‌عمل آید.**

ب ـ پخش قرائت الگو، استماع و جمع‌خوانی : دانش‌آموزان، در صورت امکان قرائت آیات درس را گوش می‌کنند و با نشان دادن خط همراه با قرائت الگو می‌خوانند. آموزگار توجه دانش‌آموزان را به رعایت قاعده‌ی درس، جلب می‌کند.

ج ـ قرائت عبارات جدید قرآنی : در جلسه‌ی دوم هر درس، تعدادی از عبارات قرآنی آمده است که معمولاً نکاتی مربوط به قاعده‌ی آن درس دارد. دانش‌آموزان، این عبارات را با رعایت قاعده‌ی موردنظر می‌خوانند. در ضمن، این عبارات نیز ترجمه شده است تا دانش‌آموزان با مفاهیم اولیه‌ی قرآنی نیز آشنا شوند. هم‌چنین ترجمه‌ی این عبارات، دانش‌آموزان را برای فعالیت «کار در کلاس» نیز آماده می‌کند.

تذکر مهم : دانش‌آموزان موظف به حفظ ترجمه‌ی عبارات قرآنی و هم‌چنین مفاهیم کار در کلاس نیستند. این موارد را در ارزش‌یابی مستمر و پایانی درنظر نگیرید، ولی می‌توانید از دانش‌آموزانی که در این زمینه علاقه و توانایی بیش‌تری نشان می‌دهند به شیوه‌ای مناسب تقدیر کنید.

د ـ کار در کلاس : به‌منظور ایجاد علاقه‌ی بیش‌تر در دانش‌آموزان به قرآن و فراهم آوردن زمینه‌ی درک و فهم تدریجی عبارات ساده و کوتاه قرآن، در هر درس بخشی به عنوان «کار در کلاس» در نظر گرفته شده است. این بخش به روش یادگیری مشارکتی و به صورت گروهی توسط دانش‌آموزان انجام می‌شود. معلم پاسخ را از یک گروه می‌پرسد؛ اگر پاسخ نادرست بود، گروه دیگر جواب می‌دهد تا به‌طور غیرمستقیم دانش‌آموزان به نادرستی پاسخ اوّل پی ببرند.

انجام تمرین‌های «کار در کلاس» الزامی است، ولی فراگیری مطالب این بخش توسط دانش‌آموزان می‌تواند به‌عنوان فعالیت‌های آزاد خارج از کلاس در ارزش‌یابی مستمر دانش‌آموزان منظور شود؛ ولی عدم یادگیری آن‌ها نباید در ارزش‌یابی مستمر و پایانی منجر به کسر نمره‌ای از دانش‌آموزان گردد.

تذکر : معلم در پایان کلاس، دانش‌آموزان را به انجام تمرینات انس با قرآن درخانه و خواندن روزانه‌ی قرآن کریم توصیه می‌کند.

جلسه‌ی سوم

انس با قرآن در خانه

این بخش برای تکلیف و تمرین در خانه است. در زمان مناسب، انجام این تکلیف را به دانش‌آموزان تذکر دهید، و در جلسه‌ی پایانی هر درس، این تکلیف را بازدید و بررسی کنید. توجه شود تمرین‌های این بخش، نمونه سؤال نیست تا معلم شبیه آن‌ها را در ارزش‌یابی‌ها به‌ویژه ارزش‌یابی پایانی از دانش‌آموزان بپرسد؛ بلکه هدف از این بخش، کسب مهارت در به‌کار بردن قواعد و تمرین بیش‌تر است.

نتیجه و ثمره‌ی اصلی آموزش و یادگیری قرآن، خواندن روزانه‌ی آن و انس دائمی با قرآن کریم است.

قطره اما دریا : پیامبر اکرم (ص) و ائمه‌ی معصومین علیهم‌السلام در طول عمر پربرکت خود همواره با قرآن کریم انس داشته و مسلمانان را نیز بر این امر سفارش کرده‌اند. نقش الگویی ایشان از یک سو و احادیث و روایات فراوان درباره‌ی انس با قرآن کریم از سوی دیگر، می‌تواند به‌عنوان یک روش تأثیرگذار در آموزش قرآن، زمینه‌ی مناسبی را برای تحقق اهداف مورد نظر فراهم آورد.

دانش‌آموزان در جلسه‌ی انس با قرآن، حدیث را می‌خوانند و با کمک معلم خود درباره‌ی آن با یک‌دیگر گفت‌وگو می‌کنند.

در پایان هر درس، یک صفحه از قرآن کامل آمده است. در هر زمان مناسب، دانش‌آموزان را توصیه کنید هر روز مقداری از آیات این صفحه را در خانه بخوانند.

درس آخر

قرآن در تابستان : این بخش از کتاب، تنها برای فصل تابستان نیست، بلکه در طول سال تحصیلی نیز با هدف تعمیم مهارت روخوانی و روان‌خوانی قرآن‌کریم به این بخش مراجعه می‌شود. علاوه بر آن، هر یک از صفحات این بخش برای یک هفته از تابستان در نظر گرفته شده است. هر دانش‌آموز می‌تواند ضمن تلاوت این صفحه، از کتاب گویا (لوح فشرده) نیز برای انس بیشتر با قرآن‌کریم استفاده کند.

پرسش و ارزش‌یابی

سنجش پیشرفت دانش‌آموزان و تشخیص میزان توفیق آموزگار در تدریس، ضمن انجام فعالیت‌های مختلف هر جلسه صورت می‌پذیرد.

در آخرین جلسه‌ی هر درس، ضمن این‌که تکلیف «انس با قرآن در خانه» بازدید و بررسی می‌شود از تمرینات آن، پرسش به‌عمل آمده و نتیجه‌ی آن در ارزش‌یابی مستمر منظور می‌گردد.

مهم‌ترین اهداف مورد انتظار

تأکید بر حیطه‌ی عاطفی و تقویت علاقه‌ی دانش‌آموزان به قرائت روزانه‌ی قرآن کریم و یادگیری آن، یکی از مهم‌ترین اهداف درس قرآن است. کسب مهارت‌های موردنظر باید به نحوی باشد که موجب تقویت و انس دائمی و علاقه‌ی دانش‌آموزان به قرآن کریم گردد. از این‌رو، هر چند محتوای آموزش از تنوع برخوردار است ولی انتظار می‌رود در پایان سال تحصیلی، دانش‌آموزان به توانایی‌های زیر دست یابند :

۱ـ آیات جلسه‌ی اوّل هر درس را به‌صورت روان و معمولی می‌خوانند.

۲ـ آیات و عبارات قرآنی کتاب درسی و مصحف آموزشی را به‌صورت صحیح و شمرده می‌خوانند.

۳ـ پیام قرآنی و ترجمه‌ی آن را از روی کتاب می‌خوانند و می‌توانند مفهوم آن را به زبان ساده توضیح دهند یا برخی از مصادیق آن را بیان کنند.

هر دانش‌آموز با این توانایی، حدّاکثر رتبه را کسب می‌کند. بدیهی است بسیاری از دانش‌آموزان بیش از این حد توفیق خواهند داشت.

چند توصیه

۱ـ تشویق دانش‌آموزان به خواندن روزانه‌ی قرآن کریم، خواندن آیات کتاب درسی شبیه قرائت الگو، حفظ پیام‌های قرآنی درصورتی که بدون فشار و اجبار باشد، مناسب و ارزشمند است.

۲ـ دانش‌آموزان را به فعّالیت‌های جذّاب خارج از کلاس تشویق کنید؛ مانند : خواندن آیات درس در خانه در حضور والدین هر روز به مدّت چند دقیقه، گوش کردن قرائت آموزشی در خانه، انجام فعّالیت‌های هنری و ذوقی درباره‌ی پیام‌های قرآنی، شرکت در مسابقات و حضور در مجالس قرآنی (دارالقرآن، مسجد و هیئت‌های مذهبی)، استفاده از برنامه‌های شبکه‌ی قرآن و معارف سیما، رادیو قرآن و ... .

۳ـ دانش‌آموزان باید تمام فعّالیت‌های قرآنی به‌ویژه فعّالیت‌های فوق‌برنامه را با رغبت و علاقه و بدون اکراه و اجبار و به دور از رقابت‌های ناسالم انجام دهند.

آموزگار عزیز، خسته نباشید! امید است که خداوند همه‌ی کارهای شما را عبادت محسوب کند و دانش‌آموزان را باقیاتُ‌الصّالحات شما قرار دهد.

آموزگاران و کارشناسان محترم، والدین گرامی و دانش‌آموزان عزیز می‌توانند برای هرگونه اظهارنظر و ارائه‌ی پیشنهاد در اصلاح و تکمیل برنامه‌ی درسی و کتاب‌های آموزش قرآن با گروه قرآن به نشانی زیر تماس بگیرند.
پیشاپیش از همکاری و تلاش همه‌ی عزیزان سپاس‌گزاری می‌شود.

وب‌گاه (سایت) http: //quran-dept.talif.sch.ir
پیام‌نگار (ایمیل) quran-dept@talif.sch.ir

درس اول

جلسه‌ی اول

یادآوری:

وَ ذَكِّرْ فَاِنَّ الذِّكْرىٰ تَنْفَعُ الْمُؤْمِنينَ

یادآوری کن که یادآوری برای مؤمنان سودمند است.

سوره‌ی ذاریات، آیه‌ی ۵۵

دانش‌آموزان عزیز! ورود شما را به کلاس چهارم تبریک می‌گوییم. امید است امسال نیز با توکل بر خدا و همّت و علاقه‌ی بیش‌تر، بتوانید قرآن کریم را بهتر بیاموزید و در عمل به سخنان زیبای آن، موفق شوید. به یاد داشته باشید خواندن روزانه‌ی قرآن، کلید اصلی انس دائمی شما با قرآن کریم است.

در این جلسه برای یادآوری آموخته‌های قبلی، تمرین‌های زیر را انجام می‌دهیم.

۱- این کلمات قرآنی را با دقت در حرکات آن‌ها بخوانید.

أُذِنَ　　اوذینا　　اَتُجادِلونَنی

۲- حرف ساکن، همراه با حرکت قبل از خود خوانده می‌شود. این کلمات را بخوانید.

اَمْهِلْهُمْ　　یَخْلُقونَ　　یُنْذِرونَکُمْ

۳- حرف دارای تشدید، دو بار خوانده می‌شود، یک بار با حرکت قبل از خود و بار دوم با حرکت خودش؛ مانند :

کُلُّ ← کُلْلُ　　لَمّا ← لَمْما　　اِنّی ← اِنْنی

اکنون این کلمات را بخوانید.

رَبِّ　　قَرّی　　یَظُنّونَ　　یَذَّکَّرُ

۴ـ این ترکیب‌های قرآنی را با دقت به تنوین بخوانید.

رِزْقٌ كَريمٌ　　بِهَدِيَّةٍ　　حَتْمًا مَقْضِيًّا　　اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ

۵ـ این ترکیب‌های قرآنی را با دقت در صدای «ـهٖ ، ـهٖی» بخوانید.

عَبْدَهٗ　　بِرَسولِهٖی　　لَنْ اُرْسِلَهٗ　　اَجْرُهٗ　　عِنْدَ رَبِّهٖی

۶ـ با دقت در حروف ناخوانا، این کلمات را بخوانید.

ـ یاء زیر الف کوچک (ىٰ) : اِلىٰ　　عَلىٰ　　تَرىٰ　　يُجْزىٰ　　تَوَلّىٰ

ـ الف بعد از واو آخر (وا) : قالوا　　آمَنوا　　رُدّوا　　تَواصَوْا

ـ واو پایه‌ی همزه (ؤ) : مُؤْمِنينَ　　عَطاؤُنا　　يُؤاخِذُ

ـ یاء پایه‌ی همزه (ئ) : قُرِئَ　　اِمْرِئٍ　　يُبْدِئُ　　هَيِّئْ

ـ الف بعد از تنوین (ـًـ) : قَولًا　　كَريمًا　　غَفورًا

ـ یاء بعد از تنوین فتحه (ـًـ ی) : هُدًى　　فَتًى　　مُسَمًّى

۷ـ این ترکیب‌های قرآنی را با دقت در حروف ناخوانا و اتصال قبل به بعد آنها بخوانید.

فَاعْلَمْ　　وَالْفَجْرِ　　فَاسْتَقِمْ　　اِذَا اتَّسَقَ

مِنَ السَّماءِ اِلَى الْاَرْضِ　　فَاتَّقُوا اللّٰهَ

اِذْ تَبَرَّاَ الَّذينَ اتُّبِعوا مِنَ الَّذينَ اتَّبَعوا

جلسه‌ی دوم

دانش‌آموزان عزیز! برای آشنایی بیش‌تر شما با قرآن کریم، برخی از آیات کتاب درسی به‌صورت ساده ترجمه شده است. این ترجمه‌ها برای مطالعه‌ی آزاد است و نیازی به حفظ آن‌ها نیست. در بخشی از تمرین‌های این کتاب و نیز در کتاب‌های سال‌های آینده با روش صحیح فهم معنای آیات قرآن بیش‌تر آشنا خواهید شد.

نماز در قرآن

این آیات را با نشان دادن خط بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱- بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحیمِ

قَدْ اَفْلَحَ الْمُؤْمِنونَ ﴿۱﴾ اَلَّذینَ هُمْ فی صَلاتِهِمْ خاشِعونَ ﴿۲﴾

به‌راستی که رستگار شدند مؤمنان. آنان که در نمازشان خاشع و فروتن هستند. سوره‌ی مؤمنون، آیه‌ی ۱و۲

۲- وَ اَقِمِ الصَّلاةَ اِنَّ الصَّلاةَ تَنْهیٰ عَنِ الْفَحْشاءِ وَ الْمُنْكَرِ

و نماز بخوان زیرا نماز (انسان را) از زشتی‌ها و گناه بازمی‌دارد. سوره‌ی عنکبوت، آیه‌ی ۴۵

۳- رَبِّ اجْعَلْنی مُقیمَ الصَّلاةِ وَ مِنْ ذُرِّیَّتی

پروردگارا من و فرزندانم را از نمازگزاران قرار بده. سوره‌ی ابراهیم، آیه‌ی ۴۰

۴- یا اَیُّهَا الَّذینَ آمَنوا اِذا نودِیَ لِلصَّلاةِ مِنْ یَوْمِ الْجُمُعَةِ

ای کسانی که ایمان آوردید وقتی که برای نماز جمعه فرا خوانده شدید،

فَاسْعَوْا اِلیٰ ذِكْرِ اللّٰهِ

به‌سوی یاد خدا (نماز) بشتابید. سوره‌ی جمعه، آیه‌ی ۹

حفظ قرآن

یکی از عبارت‌های بالا را (به انتخاب خود) حفظ کنید.

پیام قرآنی

رَبَّنَا اغْفِرْ لی وَ لِوالِدَیَّ وَ لِلْمُؤْمِنینَ

پروردگارا من و پدر و مادرم و مؤمنان را بیامُرز،

یَوْمَ یَقومُ الْحِسابُ

در روزی که به‌حساب مردم رسیدگی می‌شود. (یعنی روز قیامت)

سوره‌ی ابراهیم، آیه‌ی ۴۱

رَبَّنا : ... مُؤْمِنینَ : ... یَوْم : ... حِساب : ...

چه خوب است با خواندن این دعای زیبای قرآنی در قنوت نمازهای خود، برای خودمان و پدر و مادر عزیزمان دعا کنیم.

جلسه‌ی سوم

قاعده وقف بر حرکات ـَ ـِ ـُ

همان‌طورکه می‌دانید صداهای آبی ـَ ـِ ـُ در آخر سطر، به هنگام وقف خوانده نمی‌شود. از این پس، این صداها معمولی (یا توپر) نوشته شده است، ولی هنگام وقف خوانده نمی‌شود.

تمرین اول: خوب است عبارات و آیات جلسه‌ی قبل را یک بار دیگر بخوانید و در آخر هرجمله، وقف کنید.

تمرین دوم : این آیات را که درباره‌ی اهمیت نماز است، بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱- وَ اَقیمُوا الصَّلاةَ وَ آتُوا الزَّکاةَ وَ ارْکَعوا مَعَ الرّاکِعینَ ۴۳

و نماز بخوانید و زکات بدهید و با رکوع‌کنندگان (در نماز جماعت) رکوع کنید. سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۴۳

۲- یا بُنَیَّ اَقِمِ الصَّلاةَ وَ أْمُرْ بِالْمَعْروفِ وَ انْهَ عَنِ الْمُنْکَرِ

ای فرزندم برپا دار نماز را و امر کن به کار خوب و نهی کن از کار بد. سوره‌ی لقمان، آیه‌ی ۱۷

۳- قُلْ اِنَّ صَلاتی وَ نُسُکی وَ مَحْیایَ وَ مَماتی لِلّٰهِ رَبِّ الْعالَمینَ ۱۶۲

بگو : قطعاً نماز من و همه‌ی عبادات من و زندگی من و مرگ من برای خداست که پروردگار جهانیان است. سوره‌ی انعام، آیه‌ی ۱۶۲

حفظ قرآن

یکی از عبارت‌های بالا را (به انتخاب خود) حفظ کنید.

دانش‌آموزان عزیز! تمرین‌های «کار در کلاس» را به کمک هم‌کلاسی خود و با استفاده از ترجمه‌ی آیات درس و دانسته‌های قبلی خود پاسخ دهید. در صورت نیاز می‌توانید به فهرست کلمات پایان کتاب نیز مراجعه کنید.

تمرین اول : معنای صحیح را علامت بزنید.

۱ـ اَللّٰه :	☐ خدا	☐ پروردگار
۲ـ رَبّ :	☐ خدا	☐ پروردگار
۳ـ صَلاة :	☐ نماز	☐ روزه
۴ـ رَسول :	☐ پیامبران	☐ پیامبر
۵ـ عالَمینَ :	☐ دانشمندان	☐ جهانیان

تمرین دوم : این ترکیب‌ها و عبارت‌های قرآنی را بخوانید و معنای آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحیمِ

به‌نام ... ... *

۲ـ رَبِّ الْعالَمینَ

... ...

۳ـ رَسولُ اللّٰهِ

... ...

۴ـ یا بُنَیَّ اَقِمِ الصَّلاةَ

ای فرزندم، به‌پا دار ... را

* هر سه نقطه جانشین یک کلمه است.

قطره اما دریا

پیامبر اعظم صلّی الله علیه و آله:

بهترین شما کسی است که قرآن را بیاموزد و به دیگران نیز آموزش دهد*.

تمرین اول

آیات جلسه‌ی اول و دوم این درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. دقت کنید که درحالت وقف، حرکت آخر عبارت را نخوانید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و دور حرکتی که هنگام وقف خوانده نمی‌شود، خط بکشید.

۱- حافِظوا عَلَی الصَّلَواتِ — سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۲۳۸

۲- وَ اَنْ اَقیمُوا الصَّلاةَ وَ اتَّقوهُ — سوره‌ی اَنعام، آیه‌ی ۷۲

۳- وَ هُمْ عَلیٰ صَلاتِهِمْ یُحافِظونَ ﴿۹۲﴾ — سوره‌ی اَنعام، آیه‌ی ۹۲

۴- اَقِمِ الصَّلاةَ لِدُلوكِ الشَّمْسِ اِلیٰ غَسَقِ اللَّیْلِ — سوره‌ی اِسراء، آیه‌ی ۷۸

تمرین سوم

در عبارات تمرین دوم، صدای قبل از حروف ناخوانا را با فلش به حرف ساکن یا تشدید بعد از آن وصل کنید.
(مانند شماره‌ی ۱)

حفظ قرآن

یکی از عبارت‌های بالا را (به انتخاب خود) از حفظ بخوانید.

* کتاب مستدرک‌الوسائل، ج ۱، ص ۲۸۸

آشنایی با علائم وقف

همان‌طور که در سال گذشته آموختید چهار حرف ریز «ج، ز، ط، مـ» بالای برخی از کلمات، نشانه‌ی وقف است.

سوره‌ی لقمان

۱ وَ لَقَدْ آتَيْنا لُقْمانَ الْحِكْمَةَ اَنِ اشْكُرْ لِلّٰهِ ج وَ مَنْ يَشْكُرْ فَاِنَّما
۲ يَشْكُرُ لِنَفْسِهٖ ز وَ مَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ حَميدٌ ﴿۱۲﴾ وَ اِذْ قالَ
۳ لُقْمانُ لِابْنِهٖ وَ هُوَ يَعِظُهٗ يا بُنَيَّ لا تُشْرِكْ بِاللّٰهِ ز اِنَّ الشِّرْكَ
۴ لَظُلْمٌ عَظيمٌ ﴿۱۳﴾ وَ وَصَّيْنَا الْاِنْسانَ بِوالِدَيْهِ ز حَمَلَتْهُ اُمُّهٗ
۵ وَهْنًا عَلٰى وَهْنٍ وَ فِصالُهٗ فِي عامَيْنِ ز اَنِ اشْكُرْ لي وَ
۶ لِوالِدَيْكَ اِلَيَّ الْمَصيرُ ﴿۱۴﴾ وَ اِنْ جاهَداكَ عَلٰى اَنْ تُشْرِكَ بي
۷ ما لَيْسَ لَكَ بِهٖ عِلْمٌ فَلا تُطِعْهُما ز وَ صاحِبْهُما فِي الدُّنْيا
۸ مَعْروفًا ز وَ اتَّبِعْ سَبيلَ مَنْ اَنابَ اِلَيَّ ج ثُمَّ اِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ
۹ فَاُنَبِّئُكُمْ بِما كُنْتُمْ تَعْمَلونَ ﴿۱۵﴾ يا بُنَيَّ اِنَّها اِنْ تَكُ
۱۰ مِثْقالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ في صَخْرَةٍ اَوْ فِي السَّماواتِ
۱۱ اَوْ فِي الْاَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللّٰهُ ج اِنَّ اللّٰهَ لَطيفٌ خَبيرٌ ﴿۱۶﴾

فعّالیت

خواندن روزانه‌ی قرآن

همان‌طور که هر روز نماز می‌خوانیم،
چه خوب است هر روز مقداری قرآن نیز بخوانیم.
هر روز مقداری از آیات ۱۲ تا ۱۶ سوره‌ی لقمان را به‌صورت «جمله به جمله» بخوانید. سعی کنید شبیه قرائت الگو (کتاب گویا) بخوانید.

درس دوم

تمرین اول: آیات ۱ تا ۶ سوره‌ی تَغابُن را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحیمِ

یُسَبِّحُ لِلّٰهِ ما فِی السَّماواتِ وَ ما فِی الْاَرْضِ ز
لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ ز وَ هُوَ عَلیٰ كُلِّ شَیْءٍ قَدیرٌ ۱
هُوَ الَّذی خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كافِرٌ وَ مِنْكُمْ مُؤْمِنٌ ز
وَ اللّٰهُ بِما تَعْمَلونَ بَصیرٌ ۲ خَلَقَ السَّماواتِ
وَ الْاَرْضَ بِالْحَقِّ وَ صَوَّرَكُمْ ز فَاَحْسَنَ صُوَرَكُمْ
وَ اِلَیْهِ الْمَصیرُ ۳ یَعْلَمُ ما فِی السَّماواتِ وَ الْاَرْضِ
وَ یَعْلَمُ ما تُسِرّونَ وَما تُعْلِنونَ ج وَاللّٰهُ عَلیمٌ
بِذاتِ الصُّدورِ ۴ اَلَمْ یَأْتِكُمْ نَبَاُ الَّذینَ كَفَروا مِنْ
قَبْلُ فَذاقوا وَبالَ اَمْرِهِمْ وَ لَهُمْ عَذابٌ اَلیمٌ ۵
ذٰلِكَ بِاَنَّهُ كانَتْ تَأْتیهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَیِّناتِ فَقالوا
اَبَشَرٌ یَهْدونَنا فَكَفَروا وَ تَوَلَّوْا ج وَاسْتَغْنَی اللّٰهُ ج
وَ اللّٰهُ غَنِیٌّ حَمیدٌ ۶

تمرین دوم: هر یک از شما با انتخاب معلم، یک جمله از این آیات را با صدای بلند بخوانید و سایر دانش‌آموزان از روی کتاب خود خط ببرند.

پیام قرآنی

وَ اللّٰهُ بِما تَعْمَلونَ بَصیرٌ

خدا هر کاری را که می‌کنید، می‌بیند.

سوره‌ی تَغابُن، آیه‌ی ۲

آیا می‌توانید سیب خود را در جایی بخورید که هیچ‌کس نبیند؟!

به‌نظر شما کسی موفق می‌شود؟

چه خوب است این پیام قرآنی را در آیات درس پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

جلسه‌ی دوم

قاعده وقف بر حرکات ـً ـٍ ـٌ

همان‌طور که می‌دانید، صداهای آبی ـً ـٍ ـٌ در آخر هر سطر خوانده نمی‌شوند. از این پس، این صداها معمولی نوشته شده است، ولی مانند گذشته، هنگام وقف خوانده نمی‌شوند.

تمرین اوّل

قرائت آیات درس را از کتاب گویا یا نوار گوش کنید؛ با نشان دادن خط، همراه با نوار بخوانید و به وقف بر حرکات ـً ـٍ ـٌ توجه کنید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را با رعایت قاعده‌ی وقف بخوانید و به ترجمه‌ی آن توجه کنید.

۱- وَ اللّٰهُ سَمیعٌ عَلیمٌ ۲۲۴ سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۲۲۴

و خدا شنوای دانا است.

۲- وَ کانَ اللّٰهُ سَمیعًا بَصیرًا ۱۳۴ سوره‌ی نِساء، آیه‌ی ۱۳۴

و خدا شنوای بینا است.

۳- وَ کانَ اللّٰهُ عَلیٰ کُلِّ شَیءٍ قَدیرًا ۲۷ سوره‌ی اَحزاب، آیه‌ی ۲۷

و خدا بر هر چیز توانا است.

۴- وَعَدَ اللّٰهُ الْمُؤْمِنینَ وَ الْمُؤْمِناتِ جَنّاتٍ سوره‌ی توبه، آیه‌ی ۷۲

خدا مردان و زنان مؤمن را به بهشت‌های (زیبا و پرنعمت) وعده داده است.

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید :

۱ـ سَمیع : ☐ شنوا ☐ دانا

۲ـ عَلیم : ☐ شنوا ☐ دانا

۳ـ بَصیر : ☐ توانا ☐ بینا

۴ـ قَدیر : ☐ توانا ☐ بینا

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و با استفاده از معنای کلمات آموخته شده ، ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ إِنَّ اللّٰهَ عَلیمٌ قَدیرٌ ﴿۷۰﴾

سوره‌ی نَحل، آیه‌ی ۷۰

قطعاً ... ... یِ ... است.

۲ـ وَ هُوَ السَّمیعُ الْبَصیرُ ﴿۱۱﴾

سوره‌ی شوری، آیه‌ی ۱۱

و او ... یِ ... است.

قطره اما دریا

پیامبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله:

برتری قرآن بر دیگر سخنان، هم‌چون برتری خداست بر خلقش*

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. دقّت کنید در حالت وقف، حرکت آخر عبارت را نخوانید. خوب است آیات درس را شبیه قرائت الگو (کتاب گویا) تمرین کنید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و دور حرکاتی که هنگام وقف خوانده نمی‌شود، خط بکشید.

۱- خُلِقَ الْاِنْسانُ مِنْ عَجَلٍ — سوره‌ی انبیاء، آیه‌ی ۳۷

۲- وَ اعْلَموا اَنَّ اللّٰهَ بِما تَعْمَلونَ بَصيرٌ ﴿۲۳۳﴾ — سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۲۳۳

۳- اِنَّ الشَّيْطانَ كانَ لِلْاِنْسانِ عَدُوًّا مُبينًا — سوره‌ی اِسراء، آیه‌ی ۵۳

تمرین سوم

در عبارات تمرین دوم، صدای قبل از حروف ناخوانا را با فلش به ساکن یا تشدید وصل کنید.

فعّالیت

هر روز مقداری از آیات ۷ تا ۱۳ سوره‌ی تَغابُن را به‌صورت «جمله به جمله» از روی صفحه‌ی بعد بخوانید. سعی کنید شبیه قرائت الگو (کتاب گویا) بخوانید.

* کتاب میزانُ‌الحِکمه، حدیث ۱۶۴۳۲

زَعَمَ الَّذينَ كَفَروا اَنْ لَنْ يُبْعَثوا ۚ قُلْ بَلىٰ وَ رَبّي لَتُبْعَثُنَّ ١
ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِما عَمِلْتُمْ ۚ وَ ذٰلِكَ عَلَى اللّٰهِ يَسيرٌ ﴿٧﴾ ٢
فَآمِنوا بِاللّٰهِ وَ رَسولِهٖ وَ النّورِ الَّذي اَنْزَلْنا ۚ وَاللّٰهُ بِما ٣
تَعْمَلونَ خَبيرٌ ﴿٨﴾ يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ۙ ذٰلِكَ ٤
يَوْمُ التَّغابُنِ ۘ وَ مَنْ يُؤْمِنْ بِاللّٰهِ وَ يَعْمَلْ صالِحًا يُكَفِّرْ ٥
عَنْهُ سَيِّئاتِهٖ وَ يُدْخِلْهُ جَنّاتٍ تَجْري مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهارُ ٦
خالِدينَ فيها اَبَدًا ۚ ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظيمُ ﴿٩﴾ وَ الَّذينَ ٧
كَفَروا وَكَذَّبوا بِآياتِنا اُولٰئِكَ اَصْحابُ النّارِ خالِدينَ ٨
فيها ۙ وَ بِئْسَ الْمَصيرُ ﴿١٠﴾ ما اَصابَ مِنْ مُصيبَةٍ اِلّا بِاِذْنِ ٩
اللّٰهِ ۘ وَ مَنْ يُؤْمِنْ بِاللّٰهِ يَهْدِ قَلْبَهٗ ۚ وَ اللّٰهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَليمٌ ﴿١١﴾ ١٠
وَ اَطيعُوا اللّٰهَ وَ اَطيعُوا الرَّسولَ ۚ فَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاِنَّما عَلىٰ ١١
رَسولِنَا الْبَلاغُ الْمُبينُ ﴿١٢﴾ اَللّٰهُ لا اِلٰهَ اِلّا هُوَ ۚ وَ عَلَى اللّٰهِ ١٢
فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنونَ ﴿١٣﴾ ١٣

درس سوم

تمرین اول: آیات ۳۴ تا ۳۸ سوره‌ی ابراهیم را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

وَ آتاکُمْ مِنْ کُلِّ ما سَاَلْتُموهُ ج وَ اِنْ تَعُدّوا نِعْمَةَ اللّٰهِ
لا تُحْصوها ج اِنَّ الْاِنْسانَ لَظَلومٌ کَفّارٌ ﴿۳۴﴾ وَ اِذْ قالَ اِبْراهیمُ
رَبِّ اجْعَلْ هٰذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَ اجْنُبْنی وَ بَنِیَّ اَنْ
نَعْبُدَ الْاَصْنامَ ﴿۳۵﴾ رَبِّ اِنَّهُنَّ اَضْلَلْنَ کَثیرًا مِنَ النّاسِ ز
فَمَنْ تَبِعَنی فَاِنَّهُ مِنّی وَ مَنْ عَصانی فَاِنَّكَ
غَفورٌ رَحیمٌ ﴿۳۶﴾ رَبَّنا اِنّی اَسْکَنْتُ مِنْ ذُرِّیَّتی بِوادٍ غَیْرِ
ذی زَرْعٍ عِنْدَ بَیْتِكَ الْمُحَرَّمِ ص رَبَّنا لِیُقیمُوا الصَّلاةَ ج
فَاجْعَلْ اَفْئِدَةً مِنَ النّاسِ تَهْوی اِلَیْهِمْ وَ ارْزُقْهُمْ
مِنَ الثَّمَراتِ لَعَلَّهُمْ یَشْکُرونَ ﴿۳۷﴾ رَبَّنا اِنَّكَ
تَعْلَمُ ما نُخْفی وَ ما نُعْلِنُ ج وَ ما یَخْفیٰ عَلَی اللّٰهِ
مِنْ شَیْءٍ فِی الْاَرْضِ وَ لا فِی السَّماءِ ﴿۳۸﴾

تمرین دوم: هر یک از شما با انتخاب معلم، یک جمله از این آیات را با صدای بلند بخوانید و سایر دانش‌آموزان از روی کتاب خود خط ببرند.

پیام قرآنی

وَ اِنْ تَعُدّوا نِعْمَةَ اللّٰهِ لا تُحْصوها

اگر بخواهید نعمت‌های خدا را بشمارید

آن‌قدر زیاد است که نمی‌توانید.

سوره‌ی ابراهیم، آیه‌ی ۳۴

چه خوب است این پیام قرآنی را در آیات درس پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

فضل خدای را که تواند شمار کرد؟ یا کیست آن که شکر یکی از هزار کرد؟

سعدی

قاعده وقف بر ـه و ، ه و، ـه‌ی، ه ی

همان‌طور که می‌دانید، صداهای آبی «ـهِ و ، ـهِ ی» در آخر سطر خوانده نمی‌شوند. از این پس، این صداها معمولی نوشته می‌شود، ولی مانند گذشته، هنگام وقف خوانده نمی‌شود.

تمرین اول

قرائت آیات درس را از کتاب گویا گوش کنید، با نشان دادن خط، همراه با کتاب گویا بخوانید و به وقف بر حرکات توجّه کنید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را با رعایت قاعده‌ی وقف بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجّه کنید.

۱- اَطیعُوا اللّٰهَ وَ رَسولَهِ سوره‌ی اَنفال، آیه‌ی ۲۰

اطاعت کنید از خدا و پیامبرش.

۲- فَلَهِ اَجْرُهِ عِنْدَ رَبِّهِ ی سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۱۱۲

پس پاداش او نزد پروردگارش است.

۳- اَلَیْسَ اللّٰهُ بِکافٍ عَبْدَهِ سوره‌ی زُمَر، آیه‌ی ۳۶

آیا خدا کافی نیست برای بنده‌اش؟

حفظ قرآن

عبارت سوم تمرین دوم را همراه با ترجمه آن از حفظ بخوانید.

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل معنای صحیح را علامت بزنید :

۱ـ اَجْـر : ☐ پاداش ☐ پاداش‌ها

۲ـ اَطیـعوا : ☐ اطاعت کنید ☐ اطاعت کردند

۳ـ عَبْـد : ☐ بندگان ☐ بنده

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و با استفاده از معنای کلمات آموخته شده، ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ قالَ اِنّـی عَـبْـدُ اللّٰـهِ

سوره‌ی مریم، آیه‌ی ۳۰

گفت : قطعاً من ... ی ... هستم.

۲ـ اِنْ اَجْـرِیَ اِلّا عَـلیٰ رَبِّ الْـعالَـمیـنَ ۱۰۹

سوره‌ی شعراء، آیه‌ی ۱۰۹

نیست ... من ... بر ... ...

۳ـ قُـلْ اَطیـعُـوا اللّٰـهَ وَ اَطیـعُـوا الرَّسولَ

سوره‌ی نور، آیه‌ی ۵۴

بگو ... از ... و ... از ... .

قطره اما دریا

امیرالمؤمنین امام علی علیه‌السّلام:

قرآن هرچه خوانده و شنیده شود، هرگز کهنه نمی‌شود. *

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. دقت کنید در حالت وقف، حرکت آخر عبارت را نخوانید.
خوب است آیات درس را با قرائت الگو تمرین کرده و شبیه آن قرائت کنید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و دور حرکاتی که هنگام وقف خوانده نمی‌شوند، خط بکشید.

۱- نَبِّئْنا بِتَأْویلِهِ ی — سوره‌ی یوسُف، آیه‌ی ۳۶

۲- فَاَسَرَّها یوسُفُ فی نَفسِهِ ی — سوره‌ی یوسُف، آیه‌ی ۷۷

۳- وَ مَنْ یَتَوَکَّلْ عَلَی اللّٰهِ فَهُوَ حَسْبُهُ — سوره‌ی طلاق، آیه‌ی ۳

۴- فَبَشِّرْ عِبادِ ۱۷ الَّذینَ یَسْتَمِعونَ الْقَوْلَ فَیَتَّبِعونَ اَحْسَنَهُ

سوره‌ی زُمر، آیه‌ی ۱۷ و ۱۸

تمرین سوم

در عبارات تمرین دوم، صدای قبل از حروف ناخوانا را با فلش به حرف ساکن یا تشدید بعد از آن‌ها وصل کنید.

فعّالیت

هر روز مقداری از آیات ۳۹ تا ۴۶ سوره‌ی ابراهیم را به‌صورت جمله به جمله از روی صفحه‌ی بعد بخوانید و سعی کنید شبیه کتاب گویا قرائت کنید.

* کتاب نهج‌البلاغه، خطبه‌ی ۱۷۶

١ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذی وَهَبَ لی عَلَی الْکِبَرِ اِسْماعیلَ وَ اِسْحاقَ ج
٢ اِنَّ رَبّی لَسَمیعُ الدُّعاءِ ﴿٣٩﴾ رَبِّ اجْعَلْنی مُقیمَ الصَّلاةِ
٣ وَ مِنْ ذُرِّیَّتی ج رَبَّنا وَ تَقَبَّلْ دُعاءِ ﴿٤٠﴾ رَبَّنَا اغْفِرْلی
٤ وَ لِوالِدَیَّ وَ لِلْمُؤْمِنینَ یَوْمَ یَقومُ الْحِسابُ ﴿٤١﴾ وَ لا
٥ تَحْسَبَنَّ اللّٰهَ غافِلًا عَمّا یَعْمَلُ الظّالِمونَ ج اِنَّما یُؤَخِّرُهُمْ
٦ لِیَوْمٍ تَشْخَصُ فیهِ الْاَبْصارُ ﴿٤٢﴾ مُهْطِعینَ مُقْنِعی
٧ رُئوسِهِمْ لا یَرْتَدُّ اِلَیْهِمْ طَرْفُهُمْ ز وَ اَفْئِدَتُهُمْ هَواءٌ ﴿٤٣﴾
٨ وَ اَنْذِرِ النّاسَ یَوْمَ یَأْتیهِمُ الْعَذابُ فَیَقولُ الَّذینَ ظَلَموا
٩ رَبَّنا اَخِّرْنا اِلیٰ اَجَلٍ قَریبٍ نُجِبْ دَعْوَتَكَ وَ نَتَّبِعِ
١٠ الرُّسُلَ ج اَوَلَمْ تَکونوا اَقْسَمْتُمْ مِنْ قَبْلُ ما لَکُمْ مِنْ زَوالٍ ﴿٤٤﴾
١١ وَ سَکَنْتُمْ فی مَساکِنِ الَّذینَ ظَلَموا اَنْفُسَهُمْ وَ تَبَیَّنَ
١٢ لَکُمْ کَیْفَ فَعَلْنا بِهِمْ ز وَ ضَرَبْنا لَکُمُ الْاَمْثالَ ﴿٤٥﴾ وَ قَدْ
١٣ مَکَروا مَکْرَهُمْ ز وَ عِنْدَ اللّٰهِ مَکْرُهُمْ وَ اِنْ کانَ مَکْرُهُمْ
١٤ لِتَزولَ مِنْهُ الْجِبالُ ﴿٤٦﴾

درس چهارم

تمرین اول: آیات ۱ تا ۲۴ سوره‌ی واقعه را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اِذا وَقَعَتِ الْواقِعَةُ ﴿۱﴾ لَيْسَ لِوَقْعَتِها كاذِبَةٌ ﴿۲﴾
خافِضَةٌ رافِعَةٌ ﴿۳﴾ اِذا رُجَّتِ الْاَرْضُ رَجًّا ﴿۴﴾ وَ بُسَّتِ
الْجِبالُ بَسًّا ﴿۵﴾ فَكانَتْ هَباءً مُنْبَثًّا ﴿۶﴾ وَ كُنْتُمْ اَزْواجًا
ثَلاثَةً ﴿۷﴾ فَاَصْحابُ الْمَيْمَنَةِ ما اَصْحابُ الْمَيْمَنَةِ ﴿۸﴾
وَ اَصْحابُ الْمَشْاَمَةِ ما اَصْحابُ الْمَشْاَمَةِ ﴿۹﴾
وَ السّابِقُونَ السّابِقُونَ ﴿۱۰﴾ اُولٰئِكَ الْمُقَرَّبُونَ ﴿۱۱﴾
فِي جَنّاتِ النَّعيمِ ﴿۱۲﴾ ثُلَّةٌ مِنَ الْاَوَّلينَ ﴿۱۳﴾ وَ قَليلٌ
مِنَ الْآخِرينَ ﴿۱۴﴾ عَلىٰ سُرُرٍ مَوْضُونَةٍ ﴿۱۵﴾ مُتَّكِئينَ
عَلَيْها مُتَقابِلينَ ﴿۱۶﴾ يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدانٌ مُخَلَّدُونَ ﴿۱۷﴾
بِاَكْوابٍ وَ اَبارِيقَ وَ كَأْسٍ مِنْ مَعينٍ ﴿۱۸﴾ لا يُصَدَّعُونَ
عَنْها وَ لا يُنْزِفُونَ ﴿۱۹﴾ وَ فاكِهَةٍ مِمّا يَتَخَيَّرُونَ ﴿۲۰﴾
وَ لَحْمِ طَيْرٍ مِمّا يَشْتَهُونَ ﴿۲۱﴾ وَ حُورٌ عينٌ ﴿۲۲﴾ كَاَمْثالِ
اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ ﴿۲۳﴾ جَزاءً بِما كانُوا يَعْمَلُونَ ﴿۲۴﴾

تمرین دوم: هر یک از شما با انتخاب معلّم، یک جمله از این آیات را با صدای بلند بخوانید و سایر دانش‌آموزان از روی کتاب خود خط ببرند.

قاعده وقف بر «ـة، ة»

همان‌طور که می‌دانید، نقطه‌های آبی (یا توخالی) «ـة ، ة» در هنگام وقف خوانده نمی‌شود. از این پس، این نقطه‌ها معمولی نوشته می‌شود، ولی مانند گذشته، این نقطه‌ها و حرکت آن هنگام وقف خوانده نمی‌شود.

تمرین اول

قرائت آیات درس را از کتاب گویا گوش کنید، با نشان دادن خط، همراه با آن بخوانید و به وقف بر «ـة» و«ة» توجه کنید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را با رعایت قاعده‌ی وقف بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱- وَ اَرْضُ اللّٰهِ واسِعَةٌ

و زمین خدا وسیع و پهناور است. سوره‌ی زُمَر، آیه‌ی ۱۰

۲- عالِمُ الْغَیْبِ وَ الشَّهادَةِ

دانای نهان و آشکار سوره‌ی حَشر، آیه‌ی ۲۲

۳- کَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلیلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً کَثیرَةً بِاِذْنِ اللّٰهِ

چه بسیار گروه کمی که پیروز شوند بر گروهی بسیار، با خواست و اجازه‌ی خدا. سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۲۴۹

۴- وُجوهٌ یَوْمَئِذٍ ناعِمَةٌ ﴿۸﴾ لِسَعْیِها راضِیَةٌ ﴿۹﴾
فی جَنَّةٍ عالِیَةٍ ﴿۱۰﴾ لاتَسْمَعُ فیها لاغِیَةً ﴿۱۱﴾

چهره‌هایی در آن روز شاداب و با طراوتند ﴿۸﴾ و از سعی و تلاش خود خشنودند ﴿۹﴾
و در بهشتی عالی جای دارند ﴿۱۰﴾ که در آن هیچ سخن لغو و بیهوده‌ای نمی‌شنوند. ﴿۱۱﴾
سوره‌ی غاشیه، آیه‌ی ۸ تا ۱۱

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

۱ـ اَرْض : ☐ آسمان ☐ زمین

۲ـ عالِم : ☐ دانا ☐ توانا

۳ـ غَیْب : ☐ نهان ☐ آشکار

۴ـ قَلیل، قَلیلَة : ☐ کم ☐ بسیار

۵ـ کَثیر، کَثیرَة : ☐ کم ☐ بسیار

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ وَ اذْکُرْ رَبَّکَ کَثیرًا

سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۴۱

و یاد کن ... ت را ...

۲ـ قُلْ مَتاعُ الدُّنْیا قَلیلٌ

سوره‌ی نساء، آیه‌ی ۷۷

بگو بهره و توشه‌ی ... ... است.

۳ـ اِنَّ اللّٰهَ عالِمُ غَیْبِ السَّماواتِ وَ الْاَرْضِ

سوره‌ی فاطِر، آیه‌ی ۳۸

قطعاً ... ... آسمان‌ها و ... است.

قطره اما دریا

رسول گرامی اسلام صلّی‌الله علیه و آله :

هرکه خواهان علم گذشتگان و آیندگان است،

در قرآن کاوش و جست و جو کند.*

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. دقت کنید قاعده‌ی وقف را در آخر آیات رعایت کنید.
خوب است آیات درس را با کتاب گویا تمرین کرده و شبیه آن قرائت کنید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و دور آن‌چه که هنگام وقف خوانده نمی‌شود، خط بکشید.

۱- وَ رَبُّكَ الْغَفورُ ذُو الرَّحْمَةِ — سوره‌ی کهف، آیه‌ی ۵۸

۲- فَاِذا نُفِخَ فِی الصّورِ نَفْخَةٌ واحِدَةٌ — سوره‌ی حاقّه، آیه‌ی ۱۳

۳- لِلَّذینَ اَحْسَنوا فی هٰذِهِ الدُّنْیا حَسَنَةٌ — سوره‌ی نحل، آیه‌ی ۳۰

تمرین سوم

در عبارات تمرین فوق، دور حروف ناخوانا خط بکشید.

فعّالیت

هر روز مقداری از آیات ۲۷ تا ۵۷ سوره‌ی واقعه را به صورت جمله به جمله از روی صفحه‌ی بعد بخوانید. سعی کنید شبیه کتاب گویا قرائت کنید.

* کتاب کَنزُالعُمّال، ج ۱، ص ۵۴۸

وَ اَصْحابُ الْیَمینِ ما اَصْحابُ الْیَمینِ ﴿۲۷﴾ فی سِدْرٍ مَخْضودٍ
﴿۲۸﴾ وَ طَلْحٍ مَنْضودٍ ﴿۲۹﴾ وَ ظِلٍّ مَمْدودٍ ﴿۳۰﴾ وَ ماءٍ مَسْکوبٍ ﴿۳۱﴾
وَ فاکِهَةٍ کَثیرَةٍ ﴿۳۲﴾ لا مَقْطوعَةٍ وَ لا مَمْنوعَةٍ ﴿۳۳﴾ وَ فُرُشٍ
مَرْفوعَةٍ ﴿۳۴﴾ اِنّا اَنْشَأْناهُنَّ اِنْشاءً* ﴿۳۵﴾ فَجَعَلْناهُنَّ اَبْکارًا ﴿۳۶﴾
عُرُبًا اَتْرابًا ﴿۳۷﴾ لِاَصْحابِ الْیَمینِ ﴿۳۸﴾ ثُلَّةٌ مِنَ الْاَوَّلینَ ﴿۳۹﴾
وَ ثُلَّةٌ مِنَ الْآخِرینَ ﴿۴۰﴾ وَ اَصْحابُ الشِّمالِ ما اَصْحابُ الشِّمالِ
﴿۴۱﴾ فی سَمومٍ وَ حَمیمٍ ﴿۴۲﴾ وَ ظِلٍّ مِنْ یَحْمومٍ ﴿۴۳﴾ لا بارِدٍ وَ لا
کَریمٍ ﴿۴۴﴾ اِنَّهُمْ کانوا قَبْلَ ذٰلِکَ مُتْرَفینَ ﴿۴۵﴾ وَ کانوا یُصِرّونَ
عَلَی الْحِنْثِ الْعَظیمِ ﴿۴۶﴾ وَ کانوا یَقولونَ اَ اِذا مِتْنا وَ کُنّا
تُرابًا وَ عِظامًا اَ اِنّا لَمَبْعوثونَ ﴿۴۷﴾ اَوَ آباؤُنَا الْاَوَّلونَ ﴿۴۸﴾ قُلْ
اِنَّ الْاَوَّلینَ وَ الْآخِرینَ ﴿۴۹﴾ لَمَجْموعونَ اِلیٰ میقاتِ یَوْمٍ مَعْلومٍ
﴿۵۰﴾ ثُمَّ اِنَّکُمْ اَیُّهَا الضّالّونَ الْمُکَذِّبونَ ﴿۵۱﴾ لَآکِلونَ مِنْ شَجَرٍ
مِنْ زَقّومٍ ﴿۵۲﴾ فَمالِئونَ مِنْهَا الْبُطونَ ﴿۵۳﴾ فَشارِبونَ عَلَیْهِ مِنَ
الْحَمیمِ ﴿۵۴﴾ فَشارِبونَ شُرْبَ الْهیمِ ﴿۵۵﴾ هٰذا نُزُلُهُمْ یَوْمَ الدّینِ
﴿۵۶﴾ نَحْنُ خَلَقْناکُمْ فَلَوْلا تُصَدِّقونَ ﴿۵۷﴾

* هنگام وقف به صورت «انشاءا» خوانده می‌شود.

تمرین اول: آیات ۱۰۲ تا ۱۰۵ سوره‌ی آلِ عِمران را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

۱ یا اَیُّهَا الَّذینَ آمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ حَقَّ تُقاتِهی وَ لا تَموتُنَّ
۲ اِلّا وَ اَنْتُمْ مُسْلِمونَ ﴿۱۰۲﴾ وَ اعْتَصِموا بِحَبْلِ اللّٰهِ
۳ جَميعًا وَ لا تَفَرَّقوا ۚ وَ اذْكُروا نِعْمَةَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ
۴ اِذْ كُنْتُمْ اَعْداءً فَاَلَّفَ بَيْنَ قُلوبِكُمْ فَاَصْبَحْتُمْ
۵ بِنِعْمَتِهی اِخْوانًا ۖ وَ كُنْتُمْ عَلىٰ شَفا حُفْرَةٍ مِنَ النّارِ
۶ فَاَنْقَذَكُمْ مِنْها ۗ كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ آياتِهی
۷ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدونَ ﴿۱۰۳﴾ وَ لْتَكُنْ مِنْكُمْ اُمَّةٌ يَدْعونَ اِلَى
۸ الْخَيْرِ وَ يَأْمُرونَ بِالْمَعْروفِ وَ يَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
۹ وَاُولٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحونَ ﴿۱۰۴﴾ وَ لا تَكونوا كَالَّذينَ
۱۰ تَفَرَّقوا وَ اخْتَلَفوا مِنْ بَعْدِ ما جاءَهُمُ الْبَيِّناتُ ۚ
۱۱ وَ اُولٰئِكَ لَهُمْ عَذابٌ عَظيمٌ ﴿۱۰۵﴾

تمرین دوم: در صورت امکان آیات درس را از کتاب گویا گوش کنید و با نشان دادن خط، همراه با آن بخوانید. سعی کنید شبیه کتاب گویا قرائت کنید.

پیام قرآنی

وَ اعْتَصِموا بِحَبْلِ اللّٰهِ جَميعًا وَ لا تَفَرَّقوا

همه با هم به ریسمان الهی چنگ بزنید و پراکنده نشوید.

سوره‌ی آل‌عمران، آیه‌ی ۱۰۳

حَبْل : ریسمان جَميعًا : همه با هم

حَبْلِ اللّٰهِ : ... ...

به نظر شما منظور از «حَبْلِ اللّٰه» (ریسمان خدا) چیست؟

چه خوب است این پیام قرآنی را در آیات درس پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

حروف مُقَطَّعه

در آغاز ۲۹ سوره‌ی قرآن، حروفی آمده که به صورت کلمه نوشته شده است، ولی هر حرف آن با اسم خود خوانده می‌شود، مانند : «الم» که خوانده می‌شود «اَلِف لام میم».
توجه کنید در حروف مُـقَـطَّـعه، چهار حرف «ح، ر، هـ، ی» به صورت «حا، را، ها، یا» خوانده می‌شود.

به نحوه‌ی خواندن این حروف مُـقَـطَّـعه توجه کنید :

ن ← نون

طـه ← طا ها

حم ← حا میم

طـسـم ← طا سین میم

الـمـر ← اَلِف لام میم را

کـهـیـعـص ← کاف ها یا عَـیْـن صاد

«عـیـن» به صورت «عَـیْـن» خوانده می‌شود.

تمرین اول

قرائت آیات درس را از کتاب گویا گوش کنید و با نشان‌دادن خط، همراه با آن بخوانید.

تمرین دوم

این آیات شریف را بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱- الر ﴿۱﴾ تِلْكَ آياتُ الْكِتابِ الْحَكيمِ ﴿۲﴾

الف لام را ﴿۱﴾ این آیات کتاب حکمت* آمیز است. ﴿۲﴾ سوره‌ی یونُس

۲- حم ﴿۱﴾ تَنْزيلُ الْكِتابِ مِنَ اللّٰهِ الْعَزيزِ الْحَكيمِ ﴿۲﴾

حا میم ﴿۱﴾ نازل کردن این کتاب از سوی خداوند با عزّت و حکیم است. ﴿۲﴾ سوره‌ی جاثیه

۳- يس ﴿۱﴾ وَ الْقُرْآنِ الْحَكيمِ ﴿۲﴾

یاسین ﴿۱﴾ سوگند به قرآن حکمت‌آمیز ﴿۲﴾

اِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلينَ ﴿۳﴾

قطعاً تو از پیامبران هستی ﴿۳﴾

عَلىٰ صِراطٍ مُسْتَقيمٍ ﴿۴﴾

در راه راست هستی. ﴿۴﴾ سوره‌ی یاسین

* حکمت: سخنان کاملاً صحیح و درست.

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

۱ـ مُرسَلینَ : ☐ پیامبران ☐ دانشمندان

۲ـ صِراط : ☐ راه ☐ راست

۳ـ مُستَقیم : ☐ راه ☐ راست

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ وَ سَلامٌ عَلَى الْمُرْسَلينَ ﴿۱۸۱﴾ سوره‌ی صافّات، آیه‌ی ۱۸۱

... بر ...

۲ـ هٰذا صِراطٌ مُستَقيمٌ ﴿۵۱﴾ سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۵۱

این ... ... است.

۳ـ الـمـر تِلْكَ آياتُ الْكِتابِ سوره‌ی رَعد، آیه‌ی ۱

الف لام میم را، این ... ... است.

قطره اما دریا

پیامبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله:

قرآن ریسمان خدا، نور آشکار و شفایی سودمند است، پس آن را بخوانید؛

زیرا خدای بزرگ برای هر حرف آن، ۱۰ پاداش نیکو به شما می‌دهد*.

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید؛ خوب است آیات درس را با کتاب گویا تمرین کرده و شبیه آن قرائت کنید.

تمرین دوم

با توجه به حروف مقطّعه، آیات زیر را بخوانید.

۱- ق وَ الْقُرْآنِ الْمَجیدِ ﴿۱﴾ سوره‌ی قاف

۲- طس تِلْكَ آياتُ الْقُرْآنِ وَ كِتابٍ مُبينٍ ﴿۱﴾ سوره‌ی نمل

۳- الم ﴿۱﴾ اَللّٰهُ لا اِلٰهَ اِلّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيّومُ ﴿۲﴾ سوره‌ی آل عِمران

۴- المص ﴿۱﴾ كِتابٌ اُنْزِلَ اِلَيْكَ فَلايَكُنْ فی صَدْرِكَ حَرَجٌ مِنْهُ ... سوره‌ی اَعراف

تمرین سوم

این حروف مقطّعه را همان‌طور که می‌خوانید، بنویسید.

ق ← ...

طس ← ... ...

الم ← ... ...

المص ← ... ...

حم عسق ← ... ...

* بِحارالاَنوار، ج ۹۲، ص ۱۹

يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَ تَسْوَدُّ وُجُوهٌ ۚ فَاَمَّا الَّذينَ اسْوَدَّتْ ۱
وُجُوهُهُمْ اَكَفَرْتُمْ بَعْدَ ايمانِكُمْ فَذوقُوا الْعَذابَ بِما ۲
كُنْتُمْ تَكْفُرونَ ﴿۱۰۶﴾ وَ اَمَّا الَّذينَ ابْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ فَفي ۳
رَحْمَةِ اللّٰهِ ز هُمْ فيها خالِدونَ ﴿۱۰۷﴾ تِلْكَ آياتُ اللّٰهِ نَتْلوها ۴
عَلَيْكَ بِالْحَقِّ ط وَ مَا اللّٰهُ يُريدُ ظُلْمًا لِلْعالَمينَ ﴿۱۰۸﴾ وَ لِلّٰهِ ما ۵
فِي السَّماواتِ وَ ما فِي الْاَرْضِ ۚ وَ اِلَى اللّٰهِ تُرْجَعُ الْاُمورُ ﴿۱۰۹﴾ ۶
كُنْتُمْ خَيْرَ اُمَّةٍ اُخْرِجَتْ لِلنّاسِ تَأْمُرونَ بِالْمَعْروفِ وَ تَنْهَوْنَ ۷
عَنِ الْمُنْكَرِ وَ تُؤْمِنونَ بِاللّٰهِ ط وَ لَوْ آمَنَ اَهْلُ الْكِتابِ لَكانَ ۸
خَيْرًا لَهُمْ ۚ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنونَ وَ اَكْثَرُهُمُ الْفاسِقونَ ﴿۱۱۰﴾ لَنْ ۹
يَضُرّوكُمْ اِلّا اَذًى ز وَ اِنْ يُقاتِلوكُمْ يُوَلّوكُمُ الْاَدْبارَ ز ثُمَّ ۱۰
لا يُنْصَرونَ ﴿۱۱۱﴾ ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ اَيْنَ ما ثُقِفوا اِلّا ۱۱
بِحَبْلٍ مِنَ اللّٰهِ وَ حَبْلٍ مِنَ النّاسِ وَ باؤا بِغَضَبٍ مِنَ اللّٰهِ ۱۲
وَ ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُ ۚ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كانوا يَكْفُرونَ ۱۳
بِآياتِ اللّٰهِ وَ يَقْتُلونَ الْاَنْبِياءَ بِغَيْرِ حَقٍّ ۚ ذٰلِكَ بِما عَصَوْا ۱۴
وَ كانوا يَعْتَدونَ ﴿۱۱۲﴾ ۱۵

فعّالیت

هر روز مقداری از آیات ۱۰۶ تا ۱۱۲ سوره‌ی آل‌عمران را به‌صورت جمله به جمله بخوانید.
سعی کنید شبیه کتاب گویا قرائت کنید.

تمرین اول: آیات ۷۶ تا ۸۲ سوره‌ی اِسراء را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

وَ اِنْ کادوا لَیَسْتَفِزّونَکَ مِنَ الْاَرْضِ لِیُخْرِجوکَ مِنْها وَ
اِذًا لا یَلْبَثونَ خِلافَکَ اِلّا قَلیلًا ﴿۷۶﴾ سُنَّةَ مَنْ قَدْ اَرْسَلْنا
قَبْلَکَ مِنْ رُسُلِنا وَلا تَجِدُ لِسُنَّتِنا تَحْویلًا ﴿۷۷﴾
اَقِمِ الصَّلاةَ لِدُلوکِ الشَّمْسِ اِلیٰ غَسَقِ الَّیْلِ
وَ قُرْآنَ الْفَجْرِ اِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ کانَ مَشْهودًا ﴿۷۸﴾
وَ مِنَ الَّیْلِ فَتَهَجَّدْ بِهی نافِلَةً لَکَ عَسیٰ اَنْ یَبْعَثَکَ
رَبُّکَ مَقامًا مَحْمودًا ﴿۷۹﴾ وَ قُلْ رَبِّ اَدْخِلْنی مُدْخَلَ صِدْقٍ
وَ اَخْرِجْنی مُخْرَجَ صِدْقٍ وَ اجْعَلْ لی مِنْ لَدُنْکَ سُلْطانًا
نَصیرًا ﴿۸۰﴾ وَ قُلْ جاءَ الْحَقُّ وَ زَهَقَ الْباطِلُ اِنَّ الْباطِلَ
کانَ زَهوقًا ﴿۸۱﴾ وَ نُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ ما هُوَ شِفاءٌ
وَ رَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنینَ وَلا یَزیدُ الظّالِمینَ اِلّا خَسارًا ﴿۸۲﴾

تمرین دوم: هر یک از شما با انتخاب معلم، یک جمله از این آیات را با صدای بلند بخوانید و سایر دانش‌آموزان از روی کتاب خود خط ببرند.

پیام قرآنی

جاءَ الْحَقُّ وَ زَهَقَ الْباطِلُ

حق آمد و باطل نابود شد.

سوره‌ی اِسراء، آیه‌ی ۸۱

دیو چو بیرون رود، فرشته در آید

چه خوب است این پیام قرآنی را در آیات درس پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

جلسه‌ی دوم

علامت مَد (~)

هرگاه علامت مَد (ـّ) روی صداهای کشیده (آ ، یِ ، وَ) باشد، آن‌ها را بیش‌تر می‌کشیم، مانند :

وَ لَا الضّـآلّـيـنَ

فـيِ اَحْـسَـنِ تَـقْـويـمٍ

اُنْـظُـرُوا اِلـىٰ ثَـمَـرِهِ اِذآ اَثْـمَـرَ

وَ مَـنْ مَـعَـهُ اَجْـمَـعـيـنَ

وَ اُولـٰٓئِـكَ هُـمُ الْـمُـفْـلِـحونَ

تمرین اول

قرائت آیات درس را از کتاب گویا گوش کنید و با نشان‌دادن خط همراه با آن بخوانید و به کشش صداهای دارای علامت مد دقت کنید.

تمرین دوم

این عبارت‌های قرآنی را با رعایت «قاعده‌ی مد» بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.
عبارت ۱ یا ۲ را از حفظ بخوانید.

۱- وَ ما تَـوْفـيـقـيِ اِلّا بِـاللّٰـهِ — سوره‌ی هود، آیه‌ی ۸۸

و نیست موفقیت من جز از سوی خدا

۲- رَبَّـنا وَ تَـقَـبَّـلْ دُعـآءِ — سوره‌ی ابراهیم، آیه‌ی ۴۰

پروردگارا دعای من را قبول کن

۳- اِنَّ الـلّٰـهَ عِـنْـدَهُ اَجْـرٌ عَـظـيـمٌ — سوره‌ی توبه، آیه‌ی ۲۲

قطعاً نزد خدا پاداش بزرگ است.

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

۱ـ عِـنْـد : ☐ نزد ☐ بزرگ

۲ـ عَـظـیـم : ☐ نزد ☐ بزرگ

۳ـ تَـقَـبَّـلْ : ☐ قبول کن ☐ قبول کرد

تمرین دوم

این دو عبارت قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ وَ اللّٰهُ عِـنْـدَهٗ اَجْـرٌ عَـظـیـمٌ ﴿۱۵﴾

سوره‌ی تَـغابُن، آیه‌ی ۱۵

و ... ... او ... ... است.

۲ـ رَبَّـنا تَـقَـبَّـلْ مِـنّـآ اِنَّـكَ اَنْـتَ الـسَّـمیـعُ الْـعَـلیـمُ ﴿۱۲۷﴾

پروردگارا ... از ما، قطعاً تو ... ی ... هستی.

سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۱۲۷

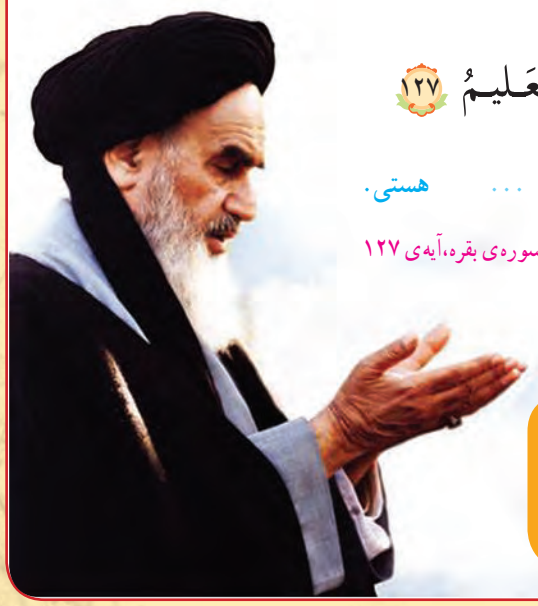

حفظ قرآن

عبارت دوم از تمرین دوم را از حفظ بخوانید.

قطره اما دریا

امام رضا علیه‌السّلام در راه سفر به خراسان،

شب‌ها قبل از خواب، قرآن می‌خواندند*.

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با کتاب گویا تمرین کرده و هنگام شنیدن قرائت آیات به کشش صداهای دارای مد دقت کنید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و «قاعده‌ی مد» را رعایت کنید.

۱- وَ قُلْ اِنّیٓ اَنَا النَّذیرُ الْمُبینُ ﴿۸۹﴾ — سوره‌ی حِجر، آیه‌ی ۸۹

۲- وَ اَحْسِنْ کَمآ اَحْسَنَ اللّٰهُ اِلَیْكَ — سوره‌ی قصص، آیه‌ی ۷۷

۳- کُلُّ نَفْسٍ ذآئِقَةُ الْمَوْتِ — سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۱۸۵

۴- وَ جَعَلْنَا ابْنَ مَریَمَ وَ اُمَّهٗٓ آیَةً — سوره‌ی مؤمنون، آیه‌ی ۵۰

تمرین سوم

در عبارات تمرین فوق، صدای قبل از حروف ناخوانا را با فلش به حرف ساکن یا تشدید وصل کنید.

فعّالیت

هر روز مقداری از آیات ۸۸ تا ۹۵ سوره‌ی اِسراء را به‌صورت جمله به جمله از روی صفحه‌ی بعد بخوانید. سعی کنید شبیه کتاب گویا قرائت کنید.

* عیونُ اَخبارِ الرِّضا علیه‌السّلام (بِحارُالانوار، ج ۴۹، ص ۹۲)

قُلْ لَئِنِ اجْتَمَعَتِ الْاِنْسُ وَالْجِنُّ عَلٰى اَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ
هٰذَا الْقُرْآنِ لا يَأْتُونَ بِمِثْلِهٖ وَ لَوْ كانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ
ظَهِيرًا ﴿۸۸﴾ وَ لَقَدْ صَرَّفْنا لِلنّاسِ فى هٰذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ
مَثَلٍ فَاَبٰى اَكْثَرُ النّاسِ اِلّا كُفُورًا ﴿۸۹﴾ وَ قالُوا لَنْ نُؤْمِنَ
لَكَ حَتّٰى تَفْجُرَ لَنا مِنَ الْاَرْضِ يَنْبُوعًا ﴿۹۰﴾ اَوْ تَكُونَ
لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَ عِنَبٍ فَتُفَجِّرَ الْاَنْهارَ خِلالَها
تَفْجِيرًا ﴿۹۱﴾ اَوْ تُسْقِطَ السَّمآءَ كَما زَعَمْتَ عَلَيْنا كِسَفًا
اَوْ تَأْتِىَ بِاللّٰهِ وَ الْمَلآئِكَةِ قَبِيلًا ﴿۹۲﴾ اَوْ يَكُونَ لَكَ بَيْتٌ
مِنْ زُخْرُفٍ اَوْ تَرْقٰى فِى السَّمآءِ وَ لَنْ نُؤْمِنَ لِرُقِيِّكَ
حَتّٰى تُنَزِّلَ عَلَيْنا كِتابًا نَقْرَؤُهٗ ؕ قُلْ سُبْحانَ رَبّى هَلْ
كُنْتُ اِلّا بَشَرًا رَسُولًا ﴿۹۳﴾ وَ ما مَنَعَ النّاسَ اَنْ يُؤْمِنُوا اِذْ
جاءَهُمُ الْهُدٰٓى اِلّآ اَنْ قالُوٓا اَبَعَثَ اللّٰهُ بَشَرًا رَسُولًا ﴿۹۴﴾
قُلْ لَوْ كانَ فِى الْاَرْضِ مَلآئِكَةٌ يَمْشُونَ مُطْمَئِنّينَ
لَنَزَّلْنا عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمآءِ مَلَكًا رَسُولًا ﴿۹۵﴾

بخشی از آیه‌ی ۴۷ سوره‌ی فُصِّلَت

آشنایی با خط قرآن کریم

دانش‌آموزان عزیز!

خدا را سپاس می‌گوییم که شما می‌توانید به‌تدریج همه‌ی قرآن را بخوانید. از این درس به بعد، آیات هر درس، مانند صفحه‌های قرآن کریم آمده است. از این‌رو خوب است در ابتدا با برخی از ویژگی‌های خطّ قرآن کامل آشنا شوید. این ویژگی‌ها به شرح زیر است.

۱ـ برخی از حروف گاهی به شکل دیگری نوشته شده است؛ مانند :

م ← مـ　　ک ← ک　　ر ← ر

تمرین ــ این کلمات قرآنی را بخوانید.

لِیَومِ　　عَلَیهِم　　اَسلَمَ

کُفرًا　　اَحمِلُکُم　　رَبُّکُم

اَمرُنا　　عَزیزٌ　　لِشاعِرٍ

۲ـ برخی حروف روی هم نوشته شده است؛ مانند :

نَحنُ ← نَحنُ　　بِخَلاقِهِمْ ← بِخَلاقِهِم　　یُجادِلُنا ← یُجادِلُنا

تمرین ــ این کلمات قرآنی را بخوانید.

تَجری　　مُخلِصینَ

اَلخَیرَةُ　　تُخفوهُ

یَجحَدُ　　یُحِبُّ

تُجرِمونَ　　یَجعَلوهُ

۳ـ گاهی صدای «ا» به صورت « ـٰ » نوشته شده است؛ مانند :

رَزَقْناهُمْ ← رَزَقناهُمْ　　سَماكُمْ ← سَمّاكُم

يُخادِعونَ ← يُخادِعونَ　　اَدْراكَ ← اَدرٰكَ

تمرین ــ این کلمات قرآنی را بخوانید.

سُبحٰنَ　صٰلِحًا　يٰسَمآءُ　بٰرَكنا　اَرسَلنٰكَ

سَمٰوٰتٍ　خالٰتُكُم　مِنَ الكِتٰبِ　ءاثٰرِ　تَعٰلىٰ

۴ـ گاهی صدای «ا» به صورت «ـٰ» روی « و» ناخوانا نوشته شده است؛ مانند :

اَلصَّلاةَ ← اَلصَّلٰوةَ　　اَلزَّكاةَ ← اَلزَّكٰوةَ　　حَياةً ← حَيٰوةً

تمرین ــ این کلمات قرآنی را بخوانید.

صَلٰوتَكَ　كَمِشكٰوةٍ　اَلنَّجٰوةِ　مَنٰوةَ　بِالغَدٰوةِ

۵ـ گاهی صدای «ی» کوچک به شکل « ـٖ » نوشته شده است، مانند :

بِهی ← بِهٖ　　عَبْدِهی ← عَبدِهٖ　　هٰذِهی ← هٰذِهٖ

تمرین ــ این کلمات قرآنی را بخوانید.

قَدْرِهٖ　بَصَرِهٖ　طَعامِهٖ　ءايٰتِهٖ

جلسه‌ی دوم

قرآن‌آموزان عزیز!

در جلسه‌ی قبل با ویژگی‌های خط قرآن کامل آشنا شدید. از این رو آیات قرآن کریم در هر درس، به‌صورت یک صفحه‌ی قرآن کامل، آمده است.
چه خوب است درصورتی که در مدرسه قرآن کامل موجود است، آن‌ها را به کلاس بیاورید و پس از یافتن آیات درس، آن آیات را از روی مُصحَف شریف بخوانید.

تمرین اول: آیات ۹۴ تا ۱۰۲ سوره‌ی نَحل* را برای هم، گروهی بخوانید.

وَلا تَتَّخِذوٓا اَيمٰنَكُم دَخَلًا بَينَكُم فَتَزِلَّ قَدَمٌ بَعدَ ثُبوتِها
وَتَذوقُوا السّوٓءَ بِما صَدَدتُم عَن سَبيلِ اللّٰهِ ۖ وَلَكُم
عَذابٌ عَظيمٌ ﴿٩٤﴾ وَلا تَشتَروا بِعَهدِ اللّٰهِ ثَمَنًا قَليلًا ۚ
اِنَّ ما عِندَ اللّٰهِ هُوَ خَيرٌ لَكُم اِن كُنتُم تَعلَمونَ ﴿٩٥﴾
ما عِندَكُم يَنفَدُ ۖ وَما عِندَ اللّٰهِ باقٍ ۗ وَلَنَجزِيَنَّ الَّذينَ صَبَروٓا
اَجرَهُم بِاَحسَنِ ما كانوا يَعمَلونَ ﴿٩٦﴾ مَن عَمِلَ صٰلِحًا
مِن ذَكَرٍ اَو اُنثىٰ وَهُوَ مُؤمِنٌ فَلَنُحيِيَنَّهُ حَيوٰةً* طَيِّبَةً ۖ
وَلَنَجزِيَنَّهُم اَجرَهُم بِاَحسَنِ ما كانوا يَعمَلونَ ﴿٩٧﴾
فَاِذا قَرَأتَ القُرءانَ فَاستَعِذ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيطٰنِ الرَّجيمِ ﴿٩٨﴾
اِنَّهُ لَيسَ لَهُ سُلطٰنٌ عَلَى الَّذينَ ءامَنوا وَعَلىٰ رَبِّهِم
يَتَوَكَّلونَ ﴿٩٩﴾ اِنَّما سُلطٰنُهُ عَلَى الَّذينَ يَتَوَلَّونَهُ
وَالَّذينَ هُم بِهِ مُشرِكونَ ﴿١٠٠﴾ وَاِذا بَدَّلنا ءايَةً مَكانَ ءايَةٍ
وَاللّٰهُ اَعلَمُ بِما يُنَزِّلُ قالوٓا اِنَّما اَنتَ مُفتَرٍ ۚ بَل اَكثَرُهُم
لا يَعلَمونَ ﴿١٠١﴾ قُل نَزَّلَهُ روحُ القُدُسِ مِن رَبِّكَ بِالحَقِّ
لِيُثَبِّتَ الَّذينَ ءامَنوا وَهُدًى وَبُشرىٰ لِلمُسلِمينَ ﴿١٠٢﴾

*حَيَاةً

* ص ۲۷۸ قرآن کامل

تمرین دوم: هر یک از شما با انتخاب معلم، یک جمله از این آیات را با صدای بلند بخوانید و سایر دانش‌آموزان از روی کتاب خود خط ببرند.

پیام قرآنی

فَاِذا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّیْطانِ الرَّجیمِ

زمانی که قرآن می‌خوانی به خدا پناه ببَر از شیطانِ رانده شده.

سوره‌ی نَحل، آیه‌ی ۹۸

آداب خواندن قرآن

قرآن پیام و کلام خداست، وقتی می‌خواهیم قرآن بخوانیم، آداب خواندن قرآن را رعایت کنیم.

۱ـ تمیز و پاکیزه باشیم و پیش از خواندن قرآن وضو بگیریم.

۲ـ قرآن را شبیه کتاب گویا و زیبا بخوانیم.

۳ـ پیش از خواندن قرآن بگوییم :

«اَعوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّیْطانِ الرَّجیمِ»

«بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحیمِ»

۴ـ در بین خواندن قرآن، حرف نزنیم و ساکت باشیم.

۵ـ سعی کنیم هر روز قرآن بخوانیم، تا آن‌جا که می‌توانیم معنای آن را بفهمیم و به دستورهای آن عمل کنیم.

چه خوب است این پیام قرآنی را در آیات درس پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

جلسه‌ی سوم

تمرین اول

قرائت آیات درس را از کتاب گویا گوش کنید و با نشان‌دادن خط همراه با آن بخوانید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱ـ لا اِلـٰـهَ اِلّا هُوَ خالِقُ کُلِّ شَیءٍ

سوره‌ی اَنعام، آیه‌ی ۱۰۲

نیست خدایی جز او، که خالق هر چیز است.

۲ـ فَاقرَئوا ما تَیَسَّرَ مِنَ الْقُرآنِ

پس بخوانید آن‌چه می‌توانید از قرآن؛

... وَ اَقیمُوا الصَّلاةَ وَ آتُوا الزَّکاةَ وَ اَقرِضُوا اللّٰهَ قَرضًا حَسَنًا

و نماز را به پا دارید و زکات بپردازید و به خدا (یعنی : در راه خدا) قرض نیکو بدهید؛

... وَ اسْتَغْفِرُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ غَفورٌ رَحیمٌ ۲۰

سوره‌ی مُزَّمِّل، آیه‌ی ۲۰

و آمرزش بخواهید از خدا که قطعاً خدا بسیار آمرزنده‌ی مهربان است.

حفظ قرآن

عبارت اول یا دوم را از حفظ بخوانید.

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

۱ـ لا :	☐ نه، نیست	☐ خدا
۲ـ اِلـه :	☐ نه، نیست	☐ خدا
۳ـ زَکاة :	☐ نماز	☐ زکات
۴ـ غَـفور :	☐ بسیار آمرزنده	☐ مهربان
۵ـ رَحیـم :	☐ بسیار آمرزنده	☐ مهربان

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ اَلا اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الْغَفورُ الرَّحیمُ ۵ سوره‌ی شوریٰ، آیه‌ی ۵

آگاه باشید قطعاً ... ، او ... ... است.

۲ـ وَ اَقیمُوا الصَّلاةَ وَ آتُوا الزَّکاةَ وَ اَطیعُوا الرَّسولَ سوره‌ی نور، آیه‌ی ۵۶

و به پا دارید ... را و بپردازید ... را و ... ... را.

۳ـ وَ اِلـٰهُکُمْ اِلـٰهٌ واحِدٌ لا اِلـٰهَ اِلّا هُوَ الرَّحْمـٰنُ الرَّحیمُ ۱۶۳ سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۱۶۳

و ... ی شما ... ی یکتاست، ... ... یی‌جز او، که بخشنده‌ی ... است.

قطره اما دریا

چه خوش است صوت قرآن ز تو دلربا شنیدن

روزی علّامه بحرالعلوم وارد حرم حضرت علی علیه‌السّلام شد و ناگهان شروع به خواندن این شعر کرد:

چه خوش است صوت قرآن، ز تو دلربا شنیدن به رُخَت نظاره کردن سخن خدا شنیدن

از او سؤال شد: برای چه، هنگام ورود به حرم، این شعر را خواندید؟

پاسخ داد: وقتی وارد حرم مطهّر شدم، حضرت مهدی علیه‌السّلام را دیدم که در کنار ضریح نشسته و با صدای بلند قرآن می‌خوانند؛ چون ایشان را در حال خواندن قرآن دیدم، بی اختیار این شعر بر زبانم جاری شد. *

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با کتاب گویا تمرین کرده و سعی کنید شبیه کتاب گویا بخوانید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید.

۱- قالَ لا تُؤاخِذْنی بِما نَسیتُ سوره‌ی کهف، آیه‌ی ۷۳

۲- هُوَ اللّٰهُ الْخالِقُ الْبارِئُ الْمُصَوِّرُ سوره‌ی حَشر، آیه‌ی ۲۴

۳- وَ اِذا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعوا لَهُ وَ اَنْصِتوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمونَ ۲۰۴ سوره‌ی اَعراف، آیه‌ی ۲۰۴

تمرین سوم

در عبارات تمرین فوق، زیر پایه‌های همزه که از حروف ناخوانا هستند، خط بکشید.

فعّالیت

هر روز مقداری از آیات ۱ تا ۱۰ سوره‌ی شوریٰ را به صورت جمله به جمله از روی صفحه‌ی بعد بخوانید. سعی کنید شبیه کتاب گویا قرائت کنید.

* کتاب اَلنَّجمُ الثّاقِب، ص ۷۹

بِسمِ اللّٰهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

حٰمٓ ﴿١﴾ عٓسٓقٓ ﴿٢﴾ كَذٰلِكَ يوحيٓ اِلَيكَ وَاِلَى الَّذينَ مِن قَبلِكَ
اَللّٰهُ العَزيزُ الحَكيمُ ﴿٣﴾ لَهٗ ما فِى السَّمٰوٰتِ وَما فِى الاَرضِ ز
وَهُوَ العَلِىُّ العَظيمُ ﴿٤﴾ تَكادُ السَّمٰوٰتُ يَتَفَطَّرنَ مِن فَوقِهِنَّ ج
وَالمَلٰٓئِكَةُ يُسَبِّحونَ بِحَمدِ رَبِّهِم وَيَستَغفِرونَ لِمَن فِى الاَرضِ ط
اَلآ اِنَّ اللّٰهَ هُوَ الغَفورُ الرَّحيمُ ﴿٥﴾ وَالَّذينَ اتَّخَذوا مِن دونِهٖٓ
اَولِيآءَ اَللّٰهُ حَفيظٌ عَلَيهِم وَما اَنتَ عَلَيهِم بِوَكيلٍ ﴿٦﴾
وَكَذٰلِكَ اَوحَينآ اِلَيكَ قُرءانًا عَرَبِيًّا لِتُنذِرَ اُمَّ القُرىٰ
وَمَن حَولَها وَتُنذِرَ يَومَ الجَمعِ لا رَيبَ فيهِ ج فَريقٌ
فِى الجَنَّةِ وَفَريقٌ فِى السَّعيرِ ﴿٧﴾ وَلَو شَآءَ اللّٰهُ لَجَعَلَهُم
اُمَّةً واحِدَةً وَلٰكِن يُدخِلُ مَن يَشآءُ فى رَحمَتِهٖ ج وَالظّٰلِمونَ ز
مالَهُم مِن وَلِىٍّ وَلا نَصيرٍ ﴿٨﴾ اَمِ اتَّخَذوا مِن دونِهٖٓ اَولِيآءَ
فَاللّٰهُ هُوَ الوَلِىُّ وَهُوَ يُحِى المَوتىٰ وَهُوَ عَلىٰ كُلِّ شَىءٍ
قَديرٌ ﴿٩﴾ وَما اختَلَفتُم فيهِ مِن شَىءٍ فَحُكمُهٗٓ اِلَى اللّٰهِ ج
ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبّى عَلَيهِ تَوَكَّلتُ وَاِلَيهِ اُنيبُ ﴿١٠﴾

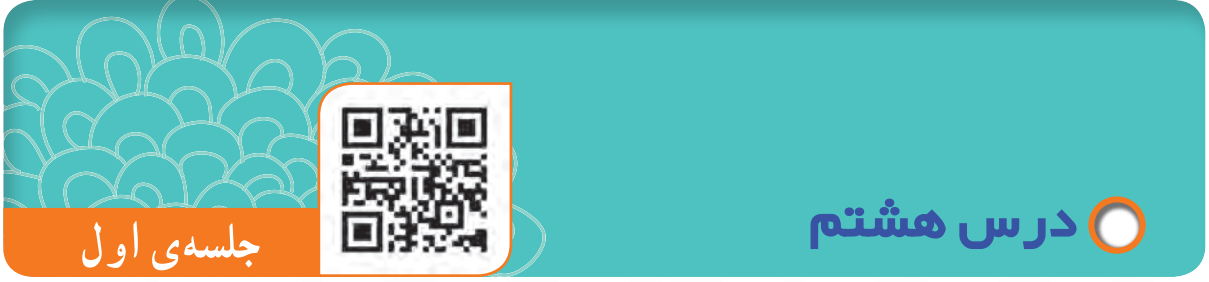

درس هشتم

جلسه‌ی اول

تمرین اول: آیات ۳۰ تا ۳۷ سوره‌ی آلِ‌عمران* را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

* رَئوفٌ

يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُحْضَرًا وَمَا عَمِلَتْ مِنْ
سُوٓءٍ تَوَدُّ لَوْ اَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ اَمَدًا بَعِيدًا ۗ وَيُحَذِّرُكُمُ اللّٰهُ نَفْسَهُ ۗ
وَاللّٰهُ رَءُوفٌ* بِالْعِبَادِ ﴿۳۰﴾ قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللّٰهَ فَاتَّبِعُونِي
يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۳۱﴾ قُلْ
اَطِيعُوا اللّٰهَ وَالرَّسُولَ ۚ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْكٰفِرِينَ ﴿۳۲﴾
اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰٓى اٰدَمَ وَنُوحًا وَاٰلَ اِبْرٰهِيمَ وَاٰلَ عِمْرٰنَ
عَلَى الْعٰلَمِينَ ﴿۳۳﴾ ذُرِّيَّةً بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ ۗ وَاللّٰهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۳۴﴾
اِذْ قَالَتِ امْرَاَتُ عِمْرٰنَ رَبِّ اِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا
فَتَقَبَّلْ مِنِّي ۖ اِنَّكَ اَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿۳۵﴾ فَلَمَّا وَضَعَتْهَا
قَالَتْ رَبِّ اِنِّي وَضَعْتُهَآ اُنْثٰى ۚ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا وَضَعَتْ
وَلَيْسَ الذَّكَرُ كَالْاُنْثٰى ۚ وَاِنِّي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ وَاِنِّٓي اُعِيذُهَا بِكَ
وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيمِ ﴿۳۶﴾ فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ
وَاَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا ۖ كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا
زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا ۚ قَالَ يٰمَرْيَمُ اَنّٰى لَكِ هٰذَا ۚ
قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ ۚ اِنَّ اللّٰهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَآءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿۳۷﴾

* من ۵۴ قرآن کامل

تمرین دوم: هر دانش‌آموز، یک جمله را می‌خواند و سایرین از روی کتاب خود خط می‌برند.

قصه‌ی آیه ها

حضرت زکریّا و مریم

حضرت زکریّا، عصازنان وارد حیاط بزرگ مسجدُ الاَقصیٰ شد. به سختی از پله‌های چوبی کنار حیاط بالا رفت و به محل عبادت حضرت مریم، که خودش آن را برای او آماده کرده بود، نزدیک شد. زمزمه‌ای دلنشین به‌گوش می‌رسید. حضرت زکریّا با خود گفت: این دختر همیشه در حال عبادت است!

به‌یاد روزی افتاد که حضرت مریم دختر بچه‌ای خردسال بود و مادرش برای انجام نذر خود، او را نزد علمای دین آورد. مریم اولین دختری بود که مادرش او را نذر خدمت و عبادت خانه‌ی خدا کرد. پیش از آن فقط پسران را نذر می‌کردند!

پدر مریم، حضرت عِمران، سال‌ها پیش از دنیا رفته بود و همه‌ی علمای بیتُ‌المُـقَـدَّس دوست داشتند سرپرستیِ حضرت مریم را به عهده گیرند. با آن که حضرت زکریّا شوهرخاله‌ی او بود، رضایت داد برای انتخاب سرپرست حضرت مریم قرعه‌کشی شود. همه در تب و تاب بودند. لب‌ها به ذکر تکان می‌خورد و چشم‌ها نگران بود. ناگهان در مقابل چشم همه، قرعه به نام حضرت زکریّا درآمد. او خوشحال شد و سجده‌ی شکر به‌جای آورد.

خاطرات گذشته، فکر حضرت زکریّا را مشغول کرده بود که او به اتاق حضرت مریم رسید. در زد و به آرامی وارد شد. حضرت مریم در محراب مشغول دعا و نیایش بود. پرده‌ای از اشک جلوی چشمان حضرت زکریّا را پوشاند. زیر لب دعا کرد: خدایا! عبادت‌های این بنده‌ی پاک خود را بپذیر.

بار دیگر به سوی محراب نگاه کرد، ظرفی پر ازمیوه‌های رنگارنگ کنار سجّاده‌ی حضرت مریم، توجه حضرت زکریّا را به خود جلب کرد. می‌خواست بداند چه کسی به ملاقات مریم آمده و آن ظرف میوه را برایش آورده است.

نماز حضرت مریم تمام شد. آهسته سربرگرداند و سلام کرد و پرسید : عموجان چه شده است، نگرانید!

حضرت زکریّا نتوانست لب باز کند. حضرت مریم برخاست و سبدی را که پر از نارنگی و انگور و انار و گلابی بود، مقابل حضرت زکریّا گرفت و گفت : بفرمایید.

حضرت زکریّا با تعجب پرسید : میوه‌های پاییزی؟ اکنون؟ در آغاز بهار؟!

حضرت مریم با چهره‌ای گشاده گفت : «هُوَ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ، اِنَّ اللّٰهَ یَرْزُقُ مَنْ یَشاءُ بِغَیْرِ حِسابٍ»* «این‌ها میوه‌های بهشت هستند. خداوند به هرکس که بخواهد نعمت‌های بسیاری می‌بخشد.»

حضرت زکریّا که این معجزه را دید در دلش نور امیدی پیدا شد؛ دست به سوی آسمان بلند کرد و زیر لب گفت : «رَبِّ هَبْ لی مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّیَّةً طَیِّبَةً، اِنَّكَ سَمیعُ الدُّعاءِ»** «خدایا! به من نیز نسل شایسته‌ای ببخش که همانا تو شنونده و مستجاب‌کننده‌ی دعا هستی.»

* سوره‌ی آل عمران، آیه‌ی ۳۷. ** سوره‌ی آل عمران، آیه‌ی ۳۸.

جلسه‌ی دوم

تمرین اول

قرائت آیات جلسه‌ی قبل را از کتاب گویا گوش کنید و با نشان‌دادن خط، همراه با آن بخوانید.

تمرین دوم

آیات ۳۰ تا ۳۲ سوره‌ی مریم را که درباره‌ی حضرت عیسی ــ علیه‌السّلام ــ است، بخوانید و به ترجمه‌ی آیات توجه کنید.

۱ـ قالَ اِنّی عَبْدُ اللّٰهِ

(حضرت عیسی در گهواره) گفت : به راستی من بنده‌ی خدا هستم،

۲ـ آتانِیَ الْکِتابَ وَ جَعَلَنی نَبِیًّا ﴿۳۰﴾

به من کتاب‌داده و مرا پیامبر قرار داده است.

۳ـ وَ جَعَلَنی مُبارَکًا اَیْنَ ما کُنْتُ

و مرا با برکت قرار داده هرکجا که باشم،

۴ـ وَ اَوْصانی بِالصَّلاةِ وَالزَّکاةِ ما دُمْتُ حَیًّا ﴿۳۱﴾

و مرا سفارش کرده که نماز بخوانم و زکات بدهم تا وقتی زنده هستم؛

۵ـ وَ بَرًّا بِوالِدَتی وَ لَمْ یَجْعَلْنی جَبّارًا شَقِیًّا ﴿۳۲﴾

و مرا نیکوکار به مادرم قرار داد و مرا ستمگر و بدرفتار قرار نداده است.

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

۱ـ قـالَ : ☐ گفت ☐ بگو

۲ـ نَـبِـیّ : ☐ پیامبران ☐ پیامبر

۳ـ حَـیّ : ☐ زندگان ☐ زنده

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ هُـوَ الْـحَـیُّ لا اِلٰـهَ اِلّا هُـوَ — سوره‌ی غافِر، آیه‌ی ۶۵

او ... است؛ ... ... بی جز او

۲ـ اِنَّ اللّٰـهَ وَ مَـلائِـکَـتَـهُ یُـصَـلّـونَ عَـلَـی النَّـبِـیِّ — سوره‌ی اَحزاب، آیه‌ی ۵۶

قطعاً ... و ... او درود می‌فرستند بر ...

۳ـ اَلْـحَـمْـدُ لِـلّٰـهِ الَّـذی اَنْـزَلَ عَـلیٰ عَبْـدِهِ الْـکِـتابَ — سوره‌ی کهف، آیه‌ی ۱

... برای ... است که نازل کرد بر ...اش ... را

قطره اما دریا

امام صادق علیه‌السّلام:

هرگاه در نزد تو قرآن خوانده شود، لازم است ساکت باشی و گوش کنی.*

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با کتاب گویا تمرین کرده و سعی کنید شبیه آن بخوانید.

تمرین دوم

اتصالات را با فلش مشخص کنید، سپس عبارات قرآنی را بخوانید.

۱- وَ آتَیْنا عیسَی ابْنَ مَرْیَمَ الْبَیِّناتِ وَ أَیَّدْناهُ بِروحِ الْقُدُسِ

سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۲۵۳

۲- یا مَرْیَمُ اقْنُتی لِرَبِّكِ وَ اسْجُدی وَ ارْکَعی مَعَ الرّاکِعینَ ۴۳

سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۴۳

۳- اِسْمُهُ الْمَسیحُ عیسَی ابْنُ مَرْیَمَ وَجیهًا فِی الدُّنیا وَ الْآخِرَةِ

سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۴۵

فعّالیت

هر روز مقداری از آیات ۱ تا ۱۸ سوره‌ی دخان را به صورت جمله به جمله از روی صفحه‌ی بعد بخوانید. سعی کنید شبیه به کتاب گویا قرائت کنید.

* وسائلُ‌الشّیعه، ج ۴، ص ۸۶۱

بِسمِ اللّٰهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

حٰمٓ ﴿١﴾ وَالكِتٰبِ المُبينِ ﴿٢﴾ اِنّٰٓا اَنزَلنٰهُ فى لَيلَةٍ
مُبٰرَكَةٍ ز اِنّا كُنّا مُنذِرينَ ﴿٣﴾ فيها يُفرَقُ كُلُّ اَمرٍ حَكيمٍ ﴿٤﴾
اَمرًا مِن عِندِنا ز اِنّا كُنّا مُرسِلينَ ﴿٥﴾ رَحمَةً مِن رَبِّكَ ج
اِنَّهُ هُوَ السَّميعُ العَليمُ ﴿٦﴾ رَبِّ السَّمٰوٰتِ وَالاَرضِ
وَما بَينَهُما ز اِن كُنتُم موقِنينَ ﴿٧﴾ لآ اِلٰهَ اِلّا هُوَ يُحىۦ* يُحْيى
وَيُميتُ ز رَبُّكُم وَرَبُّ ءابآئِكُمُ الاَوَّلينَ ﴿٨﴾ بَل هُم
فى شَكٍّ يَلعَبونَ ﴿٩﴾ فَارتَقِب يَومَ تَأتِى السَّمآءُ بِدُخانٍ
مُبينٍ ﴿١٠﴾ يَغشَى النّاسَ ز هٰذا عَذابٌ اَليمٌ ﴿١١﴾ رَبَّنَا اكشِف
عَنَّا العَذابَ اِنّا مُؤمِنونَ ﴿١٢﴾ اَنّىٰ لَهُمُ الذِّكرىٰ وَقَد جآءَهُم
رَسولٌ مُبينٌ ﴿١٣﴾ ثُمَّ تَوَلَّوا عَنهُ وَقالوا مُعَلَّمٌ مَجنونٌ ﴿١٤﴾
اِنّا كاشِفُوا العَذابِ قَليلًا ز اِنَّكُم عآئِدونَ ﴿١٥﴾
يَومَ نَبطِشُ البَطشَةَ الكُبرىٰٓ ز اِنّا مُنتَقِمونَ ﴿١٦﴾
وَلَقَد فَتَنّا قَبلَهُم قَومَ فِرعَونَ وَجآءَهُم رَسولٌ كَريمٌ ﴿١٧﴾
اَن اَدّوٓا اِلَىَّ عِبادَ اللّٰهِ ز اِنّى لَكُم رَسولٌ اَمينٌ ﴿١٨﴾

درس نهم

تمرین اول: آیات ۲۵۳ تا ۲۵۶ سوره‌ی بَقَره* را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

تِلكَ الرُّسُلُ فَضَّلنا بَعضَهُم عَلىٰ بَعضٍ ۘ مِنهُم مَن كَلَّمَ اللّٰهُ ۖ
وَرَفَعَ بَعضَهُم دَرَجٰتٍ ۚ وَءاتَينا عيسَى ابنَ مَريَمَ البَيِّنٰتِ
وَأَيَّدنٰهُ بِروحِ القُدُسِ ۗ وَلَو شاءَ اللّٰهُ مَا اقتَتَلَ الَّذينَ
مِن بَعدِهِم مِن بَعدِ ما جاءَتهُمُ البَيِّنٰتُ وَلٰكِنِ اختَلَفوا
فَمِنهُم مَن ءامَنَ وَمِنهُم مَن كَفَرَ ۚ وَلَو شاءَ اللّٰهُ مَا اقتَتَلوا
وَلٰكِنَّ اللّٰهَ يَفعَلُ ما يُريدُ ﴿۲۵۳﴾ يٰأَيُّهَا الَّذينَ ءامَنوا أَنفِقوا مِمّا
رَزَقنٰكُم مِن قَبلِ أَن يَأتِيَ يَومٌ لا بَيعٌ فيهِ وَلا خُلَّةٌ وَلا شَفٰعَةٌ ۗ
وَالكٰفِرونَ هُمُ الظّٰلِمونَ ﴿۲۵۴﴾ اللّٰهُ لا إِلٰهَ إِلّا هُوَ الحَيُّ القَيّومُ ۚ
لا تَأخُذُهُ سِنَةٌ وَلا نَومٌ ۚ لَهُ ما فِي السَّمٰوٰتِ وَما فِي الأَرضِ ۗ
مَن ذَا الَّذي يَشفَعُ عِندَهُ إِلّا بِإِذنِهِ ۚ يَعلَمُ ما بَينَ أَيديهِم
وَما خَلفَهُم ۖ وَلا يُحيطونَ بِشَيءٍ مِن عِلمِهِ إِلّا بِما شاءَ ۚ
وَسِعَ كُرسِيُّهُ السَّمٰوٰتِ وَالأَرضَ وَلا يَـٔودُهُ حِفظُهُما ۚ
وَهُوَ العَلِيُّ العَظيمُ ﴿۲۵۵﴾ لا إِكراهَ فِي الدّينِ ۖ قَد تَبَيَّنَ الرُّشدُ
مِنَ الغَيِّ ۖ فَمَن يَكفُر بِالطّٰغوتِ وَيُؤمِن بِاللّٰهِ فَقَدِ استَمسَكَ
بِالعُروَةِ الوُثقىٰ لَا انفِصامَ لَها ۗ وَاللّٰهُ سَميعٌ عَليمٌ ﴿۲۵۶﴾

*ص ۴۲ قرآن کامل

تمرین دوم: هر دانش‌آموز، یک جمله را می‌خواند و سایرین از روی کتاب خود خط می‌برند.

پیام قرآنی

یا اَیُّهَا الَّذینَ آمَنوا اَنْفِقوا مِمّا رَزَقْناکُمْ

ای مؤمنان! از آن‌چه خدا به شما روزی داده است، انفاق کنید.

سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۲۵۴

اَنْفِقوا : انفاق کنید، ببخشید

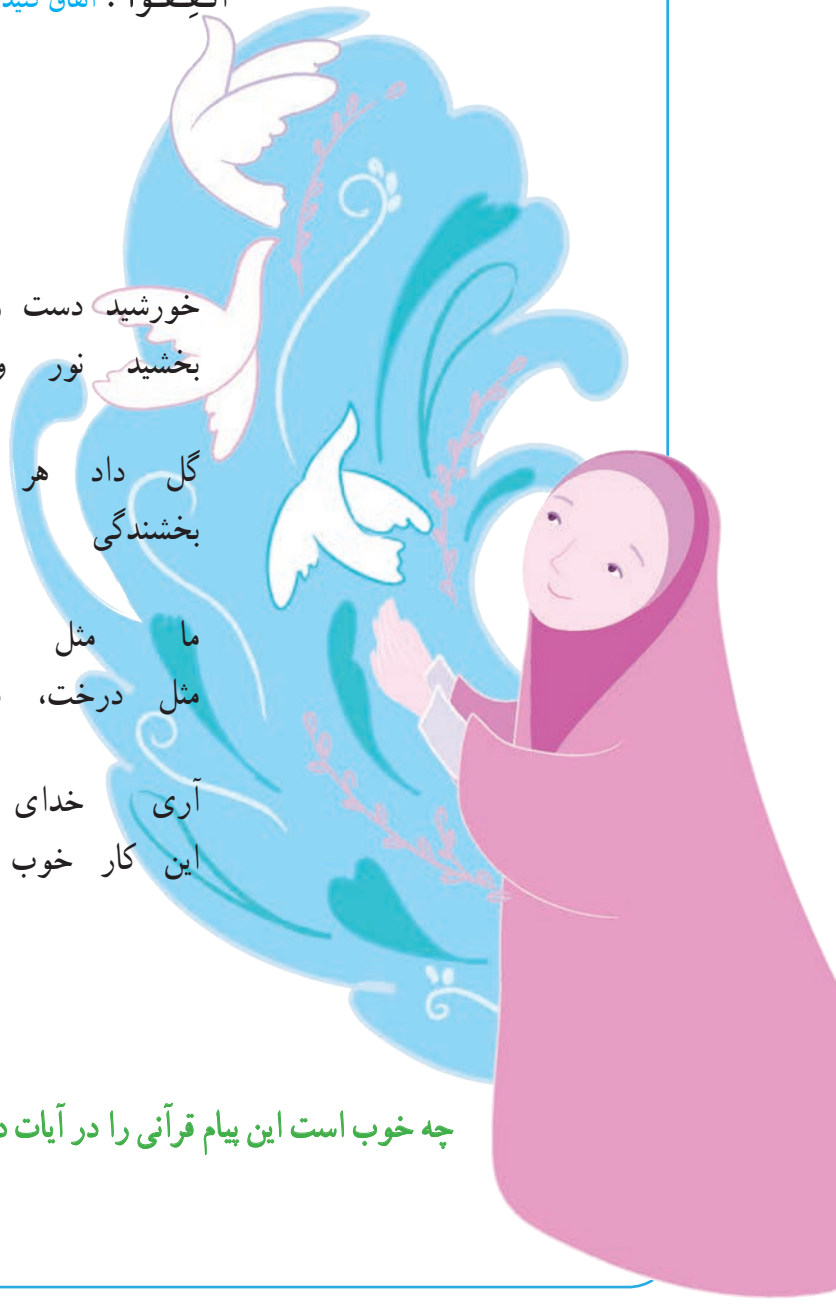

اِنفاق*

خورشید دست و دل‌باز — آمد به آسمان باز
بخشید نور و گرما — شد صبح مردم آغاز

گل داد هر گلستان — پر میوه گشت بُستان
بخشندگی بیاموز — از شاخه‌ی درختان

ما مثل آفتابیم — با گرمی و درخشش
مثل درخت، در باغ — شادان، ز لطف و بخشش

آری خدای یکتا — بر ما پیام دارد
این کار خوب و زیبا — اِنفاق نام دارد

علیرضا علیزاده

چه خوب است این پیام قرآنی را در آیات درس پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

* به نقل از کتاب آموزش قرآن (۴) اداره کل پرورشی بنیاد شهید انقلاب اسلامی

جلسه‌ی دوم

تمرین اول

قرائت آیات درس را از کتاب گویا گوش کنید و با نشان‌دادن خط، همراه با آن بخوانید.

تمرین دوم

آیه‌ی ۲۶۱ سوره‌ی بقره را بخوانید و به ترجمه‌ی آن توجه کنید.

۱ـ مَثَلُ الَّذینَ یُنْفِقونَ اَمْوالَهُمْ فی سَبیلِ اللّٰهِ کَمَثَلِ حَبَّةٍ

مَثَلِ کسانی که انفاق می‌کنند اموالشان را در راه خدا، مانند مَثَل دانه‌ای است،

۲ـ اَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنابِلَ فی کُلِّ سُنْبُلَةٍ مِئَةُ حَبَّةٍ

که می‌رویاند هفت خوشه و در هر خوشه صد دانه است،

۳ـ وَ اللّٰهُ یُضاعِفُ لِمَنْ یَشاءُ وَ اللّٰهُ واسِعٌ عَلیمٌ ۲۶۱

و خدا چند برابر می‌کند برای هرکس که بخواهد؛ و خدا گشایش دهنده و داناست.

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیه‌ی صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید :

۱ـ اَلَّذینَ : ☐ کسی که ☐ کسانی که

۲ـ یُنْفِقونَ : ☐ انفاق می‌کنید ☐ انفاق می‌کنند

۳ـ حَبَّة، حَبّ : ☐ دانه ☐ گیاه

۴ـ سَبْع : ☐ هفت ☐ صد

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ اِنَّ اللّٰهَ فالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوىٰ — سوره‌ی اَنعام، آیه‌ی ۹۵

قطعاً ... شکافنده‌ی ... و هسته است.

۲ـ اَللّٰهُ الَّذی خَلَقَ سَبْعَ سَماواتٍ — سوره‌ی طلاق، آیه‌ی ۱۲

... کسی است که خلق کرد ... آسمان را

۳ـ اَلَّذینَ یُقیمونَ الصَّلاةَ وَ مِمّا رَزَقْناهُمْ یُنْفِقونَ (۳) — سوره‌ی اَنفال، آیه‌ی ۳

... به‌پا می‌دارند ... را و از آن‌چه به آن‌ها روزی دادیم ...

قطره اما دریا

در حدیثی از حضرت فاطمه سلام‌الله علیها آمده است:

من خواندن قرآن، نگاه کردن به چهره‌ی رسول خدا

و اِنفاق در راه خدا را بسیار دوست دارم. *

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با کتاب گویا تمرین کرده و سعی کنید شبیه آن بخوانید.

تمرین دوم

اتصالات را با فلش مشخص کنید، سپس عبارات قرآنی را بخوانید.

۱- وَ الْمُقیمِی الصَّلاةِ وَ مِمّا رَزَقْناهُمْ یُنْفِقونَ ﴿۳۵﴾ سوره‌ی حَجّ، آیه‌ی ۳۵

۲- لَنْ تَنالُوا الْبِرَّ حَتّیٰ تُنْفِقوا مِمّا تُحِبّونَ ﴿۹۲﴾ سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۹۲

۳- یا اَیُّهَاالَّذینَ آمَنوا اَنْفِقوا مِنْ طَیِّباتِ ما کَسَبْتُمْ ﴿۲۶۷﴾ سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۲۶۷

۴- وَ ما اَنْفَقْتُمْ مِنْ شَیْءٍ فَهُوَ یُخْلِفُهُ وَ هُوَ خَیْرُالرّازِقینَ ﴿۳۹﴾ سوره‌ی سَبَأ، آیه‌ی ۳۹

فعّالیت

هر روز مقداری از آیات ۱ تا ۹ سوره‌ی فَتح را به‌صورت جمله به جمله از روی صفحه‌ی بعد بخوانید. سعی کنید شبیه کتاب گویا قرائت کنید.

* کتاب وَقایعُ‌الاَیّام، جلد صیام، ص ۲۹۵

بِسمِ اللّٰهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

اِنّا فَتَحنا لَكَ فَتحًا مُبينًا ﴿۱﴾ لِيَغفِرَ لَكَ اللّٰهُ ما تَقَدَّمَ
مِن ذَنبِكَ وَما تَاَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعمَتَهٗ عَلَيكَ وَيَهدِيَكَ
صِراطًا مُستَقيمًا ﴿۲﴾ وَ يَنصُرَكَ اللّٰهُ نَصرًا عَزيزًا ﴿۳﴾
هُوَ الَّذى اَنزَلَ السَّكينَةَ فى قُلوبِ الـمُؤمِنينَ لِيَزدادوٓا
ايمانًا مَعَ ايمانِهِم ۗ وَ لِلّٰهِ جُنودُ السَّمٰوٰتِ وَالاَرضِ ۚ
وَكانَ اللّٰهُ عَليمًا حَكيمًا ﴿۴﴾ لِيُدخِلَ الْمُؤمِنينَ وَالْمُؤمِنٰتِ
جَنّٰتٍ تَجرى مِن تَحتِهَا الاَنهٰرُ خٰلِدينَ فيها وَيُكَفِّرَ
عَنهُم سَيِّـٔاتِهِم ۚ وَ كانَ ذٰلِكَ عِندَ اللّٰهِ فَوزًا عَظيمًا ﴿۵﴾
وَيُعَذِّبَ الْمُنٰفِقينَ وَالْمُنٰفِقٰتِ وَالْمُشرِكينَ وَالْمُشرِكٰتِ
اَلظّآنّينَ بِاللّٰهِ ظَنَّ السَّوءِ ۚ عَلَيهِم دآئِرَةُ السَّوءِ ۚ وَغَضِبَ اللّٰهُ
عَلَيهِم وَلَعَنَهُم وَاَعَدَّ لَهُم جَهَنَّمَ ۚ وَساءَت مَصيرًا ﴿۶﴾
وَ لِلّٰهِ جُنودُ السَّمٰوٰتِ وَالاَرضِ ۚ وَكانَ اللّٰهُ عَزيزًا حَكيمًا ﴿۷﴾
اِنّآ اَرسَلنٰكَ شاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذيرًا ﴿۸﴾ لِتُؤمِنوا بِاللّٰهِ
وَرَسولِهٖ وَتُعَزِّروهُ وَتُوَقِّروهُ ۚ وَتُسَبِّحوهُ بُكرَةً وَاَصيلًا ﴿۹﴾

تمرین اول: آیات ۱۰۹ تا ۱۱۷ سوره‌ی هود* را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

۱ فَلا تَكُ فی مِرْیَةٍ مِمّا یَعْبُدُ هٰٓؤُلاۤءِ ۘ ما یَعْبُدُونَ اِلّا كَما یَعْبُدُ
۲ ءاباۤؤُهُم مِن قَبلُ ۚ وَاِنّا لَمُوَفّوهُم نَصیبَهُم غَیرَ مَنقوصٍ ﴿۱۰۹﴾
۳ وَلَقَد ءاتَینا موسَی الكِتٰبَ فَاختُلِفَ فیهِ ۚ وَلَولا كَلِمَةٌ
۴ سَبَقَت مِن رَبِّكَ لَقُضِیَ بَینَهُم ۚ وَاِنَّهُم لَفی شَكٍّ مِنهُ مُریبٍ ﴿۱۱۰﴾
۵ وَاِنَّ كُلًّا لَمّا لَیُوَفِّیَنَّهُم رَبُّكَ اَعمالَهُم ۘ اِنَّهُ بِما یَعمَلونَ
۶ خَبیرٌ ﴿۱۱۱﴾ فَاستَقِم كَما اُمِرتَ وَمَن تابَ مَعَكَ وَلا تَطغَوا ۘ
۷ اِنَّهُ بِما تَعمَلونَ بَصیرٌ ﴿۱۱۲﴾ وَلا تَركَنوا اِلَی الَّذینَ ظَلَموا
۸ فَتَمَسَّكُمُ النّارُ وَما لَكُم مِن دونِ اللّٰهِ مِن اَولِیاۤءَ
۹ ثُمَّ لا تُنصَرونَ ﴿۱۱۳﴾ وَاَقِمِ الصَّلوٰةَ طَرَفَیِ النَّهارِ وَزُلَفًا
۱۰ مِنَ الَّیلِ ۚ اِنَّ الحَسَنٰتِ یُذهِبنَ السَّیِّـٔاتِ* ۚ ذٰلِكَ ذِكریٰ
۱۱ لِلذّٰكِرینَ ﴿۱۱۴﴾ وَاصبِر فَاِنَّ اللّٰهَ لا یُضیعُ اَجرَ المُحسِنینَ ﴿۱۱۵﴾
۱۲ فَلَولا كانَ مِنَ القُرونِ مِن قَبلِكُم اُولوا بَقیَّةٍ یَنهَونَ
۱۳ عَنِ الفَسادِ فِی الاَرضِ اِلّا قَلیلًا مِمَّن اَنجَینا مِنهُم ۚ
۱۴ وَاتَّبَعَ الَّذینَ ظَلَموا ما اُترِفوا فیهِ وَكانوا مُجرِمینَ ﴿۱۱۶﴾
۱۵ وَما كانَ رَبُّكَ لِیُهلِكَ القُریٰ بِظُلمٍ وَاَهلُها مُصلِحونَ ﴿۱۱۷﴾

* السَّیِّـٔاتِ

* ص ۲۳۴ قرآن کامل

تمرین دوم: هر دانش‌آموز، یک جمله را می‌خواند و سایرین از روی کتاب خود خط می‌برند.

پیام قرآنی

اِنَّ الْحَسَناتِ یُذْهِبْنَ السَّیِّئاتِ

کارهای خوب، کارهای بد را از بین می‌برد.

سوره‌ی هود، آیه‌ی ۱۱۴

حَسَنات : ...

سَیِّئات : ...

حَسَنَة : ...

سَیِّئَة : ...

چه خوب است این پیام قرآنی را در آیات درس پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

جلسه‌ی دوم

تمرین اول

قرائت آیات درس را از کتاب
گویا گوش کنید و با نشان‌دادن خط،
همراه با آن بخوانید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و
به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱ـ مَنْ جاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْها

سوره‌ی نَمل، آیه‌ی ۸۹

هرکس کار خوبی انجام دهد، پس بهتر از آن به او پاداش داده می‌شود.

۲ـ قُلْ هُوَ الرَّحْمٰنُ آمَنّا بِهِ وَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْنا

سوره‌ی مُلک، آیه‌ی ۲۹

بگو او خدای بخشنده است، ایمان آوردیم به او و بر او توکل کردیم.

۳ـ هَلْ مِنْ خالِقٍ غَيْرُ اللّٰهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّماءِ وَ الْأَرْضِ

سوره‌ی فاطِر، آیه‌ی ۳

آیا هیچ آفریننده‌ای غیر از خدا هست که به شما روزی دهد از آسمان و زمین

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید :

۱ـ آمَنّا : ☐ ایمان می‌آوریم ☐ ایمان آوردیم

۲ـ حَسَنَة : ☐ کار خوب، خوب ☐ کار بد، بد

۳ـ خالِق : ☐ آفریده شده ☐ آفریننده

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید. عبارت اول یا دوم را همراه با ترجمه از حفظ بخوانید.

۱ـ اَللّٰهُ خالِقُ کُلِّ شَیْءٍ سوره‌ی زُمَر، آیه‌ی ۶۲

... ... هر چیز است.

۲ـ وَ لا تَسْتَوِی الْحَسَنَةُ وَ لَا السَّیِّئَةُ سوره‌ی فُصِّلَت، آیه‌ی ۳۴

و مساوی نیست ... با کار بد.

۳ـ قُلْ آمَنّا بِاللّٰهِ وَ ما اُنْزِلَ عَلَیْنا وَ ما اُنْزِلَ عَلیٰ اِبْراهیمَ سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۸۴

... ... به ... و به آن‌چه نازل شد بر ما و به آن‌چه نازل شد بر حضرت ...

قطره اما دریا

پیامبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله:

ای علی! برترین سخن، قرآن است.*

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با کتاب گویا تمرین کرده و سعی کنید شبیه آن بخوانید.

تمرین دوم

اتصالات را با فلش مشخص کنید، سپس عبارات قرآنی را بخوانید و عبارت دوم را از حفظ بخوانید.

۱- فَأُولٰئِكَ يُبَدِّلُ اللّٰهُ سَيِّئاتِهِمْ حَسَناتٍ — سوره‌ی فُرقان، آیه‌ی ۷۰

۲- اِدْفَعْ بِالَّتي هِيَ اَحْسَنُ السَّيِّئَةَ — سوره‌ی مؤمنون، آیه‌ی ۹۶

۳- لِلَّذينَ اَحْسَنُوا الْحُسْنىٰ وَ زِيادَةٌ — سوره‌ی یونُس، آیه‌ی ۲۶

۴- ما اَصابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللّٰهِ

وَ ما اَصابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ — سوره‌ی نِساء، آیه‌ی ۷۹

فعّالیت

هر روز مقداری از آیات ۱ تا ۱۵ سوره‌ی قاف را به صورت جمله به جمله از روی صفحه‌ی بعد بخوانید. سعی کنید شبیه کتاب گویا قرائت کنید.

* کتاب تفسیر اَبوالفُتوح، ج۲، ص ۳۹۴

بِسمِ اللّٰهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

قٓ ۟ وَالقُرءانِ المَجيدِ ﴿١﴾ بَل عَجِبوٓا اَن جاءَهُم مُنذِرٌ مِنهُم
فَقالَ الكٰفِرونَ هٰذا شَيءٌ عَجيبٌ ﴿٢﴾ اَءِذا* مِتنا وَكُنّا تُرابًا
ذٰلِكَ رَجعٌ بَعيدٌ ﴿٣﴾ قَد عَلِمنا ما تَنقُصُ الاَرضُ مِنهُم ز
وَعِندَنا كِتٰبٌ حَفيظٌ ﴿٤﴾ بَل كَذَّبوا بِالحَقِّ لَمّا جاءَهُم
فَهُم فى اَمرٍ مَريجٍ ﴿٥﴾ اَفَلَم يَنظُروٓا اِلَى السَّمآءِ فَوقَهُم
كَيفَ بَنَينٰها وَزَيَّنّٰها* وَما لَها مِن فُروجٍ ﴿٦﴾ وَالاَرضَ مَدَدنٰها
وَاَلقَينا فيها رَواسِىَ وَاَنبَتنا فيها مِن كُلِّ زَوجٍ بَهيجٍ ﴿٧﴾
تَبصِرَةً وَذِكرىٰ لِكُلِّ عَبدٍ مُنيبٍ ﴿٨﴾ وَنَزَّلنا مِنَ السَّمآءِ مآءً
مُبٰرَكًا فَاَنبَتنا بِهِ جَنّٰتٍ وَحَبَّ الحَصيدِ ﴿٩﴾ وَالنَّخلَ باسِقٰتٍ
لَها طَلعٌ نَضيدٌ ﴿١٠﴾ رِزقًا لِلعِبادِ ز وَاَحيَينا بِهِ بَلدَةً مَيتًا ج
كَذٰلِكَ الخُروجُ ﴿١١﴾ كَذَّبَت قَبلَهُم قَومُ نوحٍ وَاَصحٰبُ الرَّسِّ
وَثَمودُ ﴿١٢﴾ وَعادٌ وَفِرعَونُ وَاِخوٰنُ لوطٍ ﴿١٣﴾ وَاَصحٰبُ الاَيكَةِ
وَقَومُ تُبَّعٍ ج كُلٌّ كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ وَعيدِ ﴿١٤﴾
اَفَعَيينا بِالخَلقِ الاَوَّلِ ج بَل هُم فى لَبسٍ مِن خَلقٍ جَديدٍ ﴿١٥﴾

* اَ اِذا

* زَيَّنّاها

درس یازدهم

جلسه‌ی اول

تمرین اول: آیات ۱ تا ۱۰ سوره‌ی مُلک* را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

بِسمِ اللّٰهِ الرَّحمٰنِ الرَّحیمِ

تَبٰرَكَ الَّذی بِیَدِهِ الْمُلكُ وَهُوَ عَلىٰ كُلِّ شَیءٍ قَدیرٌ ﴿۱﴾
اَلَّذی خَلَقَ الْمَوتَ وَالْحَیوٰةَ لِیَبلُوَكُم اَیُّكُم
اَحسَنُ عَمَلًا ۚ وَهُوَ الْعَزیزُ الْغَفورُ ﴿۲﴾ اَلَّذی خَلَقَ سَبعَ
سَمٰوٰتٍ طِباقًا ۖ ما تَرىٰ فی خَلقِ الرَّحمٰنِ مِن تَفٰوُتٍ ۖ
فَارجِعِ الْبَصَرَ هَل تَرىٰ مِن فُطورٍ ﴿۳﴾ ثُمَّ ارجِعِ الْبَصَرَ
كَرَّتَینِ یَنقَلِب اِلَیكَ الْبَصَرُ خاسِئًا وَهُوَ حَسیرٌ ﴿۴﴾
وَلَقَد زَیَّنَّا السَّمآءَ الدُّنیا بِمَصابیحَ وَجَعَلنٰها رُجومًا
لِلشَّیٰطینِ ۖ وَاَعتَدنا لَهُم عَذابَ السَّعیرِ ﴿۵﴾ وَلِلَّذینَ
كَفَروا بِرَبِّهِم عَذابُ جَهَنَّمَ ۖ وَبِئسَ الْمَصیرُ ﴿۶﴾
اِذآ اُلقوا فیها سَمِعوا لَها شَهیقًا وَهِیَ تَفورُ ﴿۷﴾ تَكادُ تَمَیَّزُ
مِنَ الْغَیظِ ۖ كُلَّمآ اُلقِیَ فیها فَوجٌ سَاَلَهُم خَزَنَتُها
اَلَم یَأتِكُم نَذیرٌ ﴿۸﴾ قالوا بَلىٰ قَد جآءَنا نَذیرٌ فَكَذَّبنا
وَقُلنا ما نَزَّلَ اللّٰهُ مِن شَیءٍ اِن اَنتُم اِلّا فی ضَلٰلٍ كَبیرٍ ﴿۹﴾
وَقالوا لَو كُنّا نَسمَعُ اَو نَعقِلُ ما كُنّا فی اَصحٰبِ السَّعیرِ ﴿۱۰﴾

* ص ۵۶۲ قرآن کامل

تمرین دوم: هر دانش‌آموز، یک جمله را می‌خواند و سایرین از روی کتاب خود خط می‌برند.

پیام قرآنی

وَ قُلْ لَهُما قَوْلًا كَريمًا

با پدر و مادر خود، با مهربانی و ادب صحبت کن.

سوره‌ی اِسراء، آیه‌ی ۲۳

با مادر خویش مهربان باش
آماده‌ی خدمتش به جان باش
با چشم ادب نگر پدر را
از گفته‌ی او مَپیچ سر را
چون این دو شوند از تو خُرسند
خُرسند شود ز تو خداوند

قاعده وقف «ـِـ ی»

در حالت وقف، صدای «ـِـ ی» را به صورت «آ» می‌خوانیم، مانند :

طُوًی	←	طُوا
هُدًی	←	هُدا
مُصَلًّی	←	مُصَلّا
مُسَمًّی	←	مُسَمّا

ـًـ ی ← ا

تمرین اول

قرائت آیات درس را از کتاب گویا گوش کنید و با نشان‌دادن خط، همراه با آن بخوانید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را با رعایت قاعده‌ی وقف بخوانید و به ترجمه‌ی آیات توجه کنید.

۱ـ اِنَّكَ بِالْوادِ الْمُقَدَّسِ طُوًی ﴿۱۲﴾

(ای موسی،) تو در سرزمین مقدّس طُوا هستی.

سوره‌ی طاها، آیه‌ی ۱۲

۲ـ وَ الَّذینَ اهْتَدَوْا زادَهُمْ هُدًی

و کسانی که هدایت شده‌اند (خدا) به هدایت آن‌ها می‌افزاید.

سوره‌ی محمّد (ص)، آیه‌ی ۱۷

۳ـ ما خَلَقَ اللّٰهُ السَّماواتِ وَالْاَرْضَ وَ ما بَیْنَهُما اِلّا بِالْحَقِّ وَ اَجَلٍ مُسَمًّی

خلق نکرد خدا آسمان‌ها و زمین و آن‌چه را که میان آن دو است، مگر به حق و برای زمانی معیّن.

سوره‌ی روم، آیه‌ی ۸

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

۱ـ هُدًی، هُدیٰ : ☐ هدایت ☐ هدایت‌گر

۲ـ اَجَل : ☐ شتاب ☐ زمان

۳ـ مُسَمًّی : ☐ طولانی ☐ معیّن

۴ـ خَلَقَ : ☐ خلق کرد ☐ خلق نکرد

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید و عبارت دوم را همراه با ترجمه از حفظ بخوانید.

۱ـ خَلَقَ اللّٰهُ السَّماواتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ

... ... آسمان‌ها و ... را به ... .

سوره‌ی عنکبوت، آیه‌ی ۴۴

۲ـ هٰذا بَیانٌ لِلنّاسِ وَ هُدًی وَ مَوْعِظَةٌ لِلْمُتَّقینَ ۱۳۸

این (قرآن) پیامی روشن برای مردم است و ... و پندی برای ... .

سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۱۳۸

۳ـ ما خَلَقْنَا السَّماواتِ وَالْاَرْضَ وَ ما بَیْنَهُما اِلّا بِالْحَقِّ وَ اَجَلٍ مُسَمًّی

خلق نکردیم آسمان‌ها و ... و آن‌چه را بین آن دو است، ... به ... و برای ... .

سوره‌ی اَحقاف، آیه‌ی ۳

انس با قرآن در خانه

قطره اما دریا

امیرالمؤمنین امام علی علیه‌السلام:

کتاب خدا را بیاموزید که بهترین سخن و گویاترین پند است*.

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با کتاب گویا تمرین کرده و سعی کنید شبیه آن بخوانید.

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را با رعایت قاعده‌ی وقف بخوانید.

۱- قالوا ما هٰذا اِلّا سِحْرٌ مُفْتَرًی — سوره‌ی قَصَص، آیه‌ی ۳۶

۲- وَ یُؤَخِّرْکُمْ اِلیٰ اَجَلٍ مُسَمًّی — سوره‌ی ابراهیم، آیه‌ی ۱۰

۳- اَیَحْسَبُ الْاِنْسانُ اَنْ یُتْرَکَ سُدًی ۳۶ — سوره‌ی قیامَة، آیه‌ی ۳۶

۴- وَ اتَّخِذوا مِنْ مَقامِ اِبْراهیمَ مُصَلًّی — سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۱۲۵

فعّالیت

هر روز مقداری از آیات ۵۲ تا ۶۴ سوره‌ی طاها را به صورت جمله به جمله از روی صفحه‌ی بعد بخوانید. سعی کنید شبیه کتاب گویا قرائت کنید.

* کتاب نهج‌البلاغه، خطبه‌ی ۱۱۰

قالَ عِلمُها عِندَ رَبّی فی کِتٰبٍ ز لا یَضِلُّ رَبّی وَلا یَنسَی* ﴿۵۲﴾ * یَنْسٰی
اَلَّذی جَعَلَ لَکُمُ الاَرضَ مَهدًا وَسَلَکَ لَکُم فیها سُبُلًا
وَاَنزَلَ مِنَ السَّمآءِ مآءً فَاَخرَجنا بِهٖۤ اَزوٰجًا مِن نَباتٍ شَتّیٰ ﴿۵۳﴾
کُلوا وَارعَوا اَنعٰمَکُم ج اِنَّ فی ذٰلِکَ لَاٰیٰتٍ لِاُولِی النُّهیٰ ﴿۵۴﴾
مِنها خَلَقنٰکُم وَفیها نُعیدُکُم وَمِنها نُخرِجُکُم تارَةً اُخریٰ ﴿۵۵﴾
وَلَقَد اَرَینٰهُ ءایٰتِنا کُلَّها فَکَذَّبَ وَاَبیٰ ﴿۵۶﴾ قالَ اَجِئتَنا
لِتُخرِجَنا مِن اَرضِنا بِسِحرِکَ یٰموسیٰ ﴿۵۷﴾ فَلَنَأتِیَنَّکَ بِسِحرٍ
مِثلِهٖ فَاجعَل بَینَنا وَبَینَکَ مَوعِدًا لا نُخلِفُهٗ نَحنُ وَلآ اَنتَ
مَکانًا سُوًی* ﴿۵۸﴾ قالَ مَوعِدُکُم یَومُ الزّینَةِ وَاَن یُحشَرَ النّاسُ * سُوًی
ضُحًی* ﴿۵۹﴾ فَتَوَلّیٰ فِرعَونُ فَجَمَعَ کَیدَهٗ ثُمَّ اَتیٰ ﴿۶۰﴾ قالَ لَهُم * ضُحًی
موسیٰ وَیلَکُم لا تَفتَروا عَلَی اللّٰهِ کَذِبًا فَیُسحِتَکُم بِعَذابٍ ز
وَقَد خابَ مَنِ افتَریٰ ﴿۶۱﴾ فَتَنٰزَعوٓا اَمرَهُم بَینَهُم وَاَسَرُّوا النَّجویٰ
﴿۶۲﴾ قالوٓا اِن هٰذٰنِ لَساحِرٰنِ یُریدانِ اَن یُخرِجاکُم مِن اَرضِکُم
بِسِحرِهِما وَیَذهَبا بِطَریقَتِکُمُ المُثلیٰ ﴿۶۳﴾ فَاَجمِعوا
کَیدَکُم ثُمَّ ائتوا صَفًّا ز وَقَد اَفلَحَ الیَومَ مَنِ استَعلیٰ ﴿۶۴﴾

درس دوازدهم

تمرین اول: آیات ۳۸ تا ۴۵ سوره‌ی آل‌عِمران* را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

هُنالِكَ دَعا زَكَرِيّا رَبَّهُ ۙ قالَ رَبِّ هَب لي مِن لَدُنكَ ذُرِّيَّةً
طَيِّبَةً ۚ اِنَّكَ سَميعُ الدُّعاءِ ﴿۳۸﴾ فَنادَتهُ المَلٰئِكَةُ وَهُوَ قائِمٌ
يُصَلّي فِي المِحرابِ اَنَّ اللّٰهَ يُبَشِّرُكَ بِيَحيىٰ مُصَدِّقًا بِكَلِمَةٍ
مِنَ اللّٰهِ وَسَيِّدًا وَحَصورًا وَنَبِيًّا مِنَ الصّٰلِحينَ ﴿۳۹﴾ قالَ
رَبِّ اَنّىٰ يَكونُ لي غُلٰمٌ وَقَد بَلَغَنِيَ الكِبَرُ وَامرَاَتي عاقِرٌ ۖ
قالَ كَذٰلِكَ ۚ اَللّٰهُ يَفعَلُ ما يَشاۤءُ ﴿۴۰﴾ قالَ رَبِّ اجعَل لّي ءايَةً ۚ
قالَ ءايَتُكَ اَلّا تُكَلِّمَ النّاسَ ثَلٰثَةَ اَيّامٍ اِلّا رَمزًا ۗ وَاذكُر
رَبَّكَ كَثيرًا وَسَبِّح بِالعَشِيِّ وَالاِبكارِ ﴿۴۱﴾ وَاِذ قالَتِ المَلٰئِكَةُ
يٰمَريَمُ اِنَّ اللّٰهَ اصطَفىٰكِ وَطَهَّرَكِ وَاصطَفىٰكِ
عَلىٰ نِسآءِ العٰلَمينَ ﴿۴۲﴾ يٰمَريَمُ اقنُتي لِرَبِّكِ وَاسجُدي
وَاركَعي مَعَ الرّٰكِعينَ ﴿۴۳﴾ ذٰلِكَ مِن اَنبآءِ الغَيبِ نوحيهِ اِلَيكَ ۖ
وَما كُنتَ لَدَيهِم اِذ يُلقونَ اَقلٰمَهُم اَيُّهُم يَكفُلُ مَريَمَ ۖ ص
وَما كُنتَ لَدَيهِم اِذ يَختَصِمونَ ﴿۴۴﴾ اِذ قالَتِ المَلٰئِكَةُ يٰمَريَمُ
اِنَّ اللّٰهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِنهُ اسمُهُ المَسيحُ عيسَى ابنُ مَريَمَ
وَجيهًا فِي الدُّنيا وَالاٰخِرَةِ وَمِنَ المُقَرَّبينَ ﴿۴۵﴾

* ص ۵۵ قرآن کامل

تمرین دوم: هر دانش‌آموز، یک جمله را می‌خواند و سایرین از روی کتاب خود خط می‌برند.

حضرت زکریّا و یحییٰ

لب‌های حضرت زکریّا آهسته تکان می‌خورد و قطره‌های اشک آرام بر گونه‌های او می‌لغزید. صدایی مانند آه فضای محراب را پر کرد : خدایا، فرزندی از من باقی نمانده و عمرم رو به پایان است. اکنون بیش از همه وقت احساس می‌کنم باید امانت پیامبری را به کسی بسپارم. خدایا، تو همانی که برای مریم از بهشت روزی می‌فرستی! در بهار میوه‌ی پاییزی! در تابستان میوه‌ی زمستانی! تو همانی که چشم حضرت ابراهیم را در کهن‌سالی به حضرت اسماعیل و اسحاق روشن کردی. خدایا، به من نیز جانشینی شایسته و نیکو عطا کن!

نسیم ملایمی چهره‌ی حضرت زکریّا را نوازش کرد، نور خیره‌کننده‌ای بر او تابید و صدای صمیمی و گرمی در فضای محراب پیچید : «ای زکریّا ــ اَنَّ اللّٰهَ یُبَشِّرُكَ بِیَحْیٰی ...ــ خدا تو را به فرزندی بشارت می‌دهد که نامش یحییٰ است. او کودکی است خوب که با پدر و مادرش مهربان و خوش‌رفتار است، به کسی زور نمی‌گوید، خدا را نافرمانی نمی‌کند و پیامبر خدا خواهد بود.» این صدا، صدای آشنای فرشته‌ی وحی بود.

❊ ❊ ❊

نماز شامگاه که تمام شد، حضرت زکریّا برخاست و رو به جمعیت ایستاد. و مثل هر روز خواست برای مؤمنان سخن بگوید، ولی نتوانست. با خود اندیشید : فرشته‌ی الهی گفته است که نشانه‌ی این معجزه که من صاحب فرزند خواهم شد، آن است که من تا سه روز نمی‌توانم سخن بگویم. شادی عجیبی در دل زکریّا افتاد. در دل با خدا نجوا کرد : «خدای مهربانِ من! دل به تو سپرده‌ام. آن وعده‌ای که تو می‌دهی، بی‌شک انجام خواهد شد!» آن‌گاه حضرت زکریّا با اشاره به مردم فهماند که بروند و صبح و شب عبادت کنند.

❊ ❊ ❊

حضرت یحییٰ در آغوش پدر می‌خندید. حضرت زکریّا خم شد و گلوی یحییٰ را بوسید و زیر لب گفت : بوی بهشت می‌دهد.

همسر زکریّا با دستان لرزان خود یحییٰ را از پدر گرفت. یحییٰ در آغوش مادر شیر می‌خورد و با دستان کوچک خود، چروک‌های دست او را نوازش می‌کرد. حضرت زکریّا چشم به یحییٰ دوخت و آرام گفت : او پس از من پیامبر خداست، در کودکی به‌مقام پیامبری می‌رسد و در بزرگسالی حضرت عیسی علیه‌السّلام را یاری می‌دهد.

جلسه‌ی دوم

تمرین اول

قرائت آیات درس را از کتاب گویا گوش کنید و با نشان‌دادن خط، همراه با آن بخوانید.

تمرین دوم

آیات ۱۰ و ۱۱ سوره‌ی مریم را که درباره‌ی حضرت زکریّا و یحییٰ ـ علیهِمَا السَّلام ـ است، بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱ـ قالَ رَبِّ اجْعَلْ لی آیَةً

(حضرت زکریّا) گفت: پروردگارا قرار بده برای من نشانه‌ای را

۲ـ قالَ آیَتُكَ اَلّا تُكَلِّمَ النّاسَ ثَلاثَ لَیالٍ سَوِیًّا ۱۰

(خداوند) گفت: نشانه‌ی تو این است که (با این که سلامت هستی) نمی‌توانی سه شبانه‌روز با مردم سخن بگویی.

۳ـ فَخَرَجَ عَلیٰ قَوْمِهِ مِنَ الْمِحْرابِ

آن‌گاه (زکریّا) از محراب به سوی قومش خارج شد

۴ـ فَاَوْحیٰ اِلَیْهِمْ اَنْ سَبِّحوا بُكْرَةً وَ عَشِیًّا ۱۱

و به آن‌ها اشاره کرد که تسبیح کنید (خدا را) صبح و شب

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

۱ـ آیَة : ☐ آیه، نشانه ☐ آیات، نشانه‌ها

۲ـ قَوْم : ☐ قوم، گروه ☐ اقوام، گروه‌ها

۳ـ بُکْرَة : ☐ صبح ☐ شب

۴ـ عَشِیّ : ☐ صبح ☐ شب

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید و عبارت اول یا دوم را همراه با ترجمه از حفظ بخوانید.

۱ـ وَ سَبِّحْ بِالْعَشِیِّ وَ الْاِبکارِ ﴿۴۱﴾ سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۴۱

و خدا را تسبیح کن در ... و صبح.

۲ـ وَ اذْکُرِ اسْمَ رَبِّکَ بُکْرَةً وَ اَصیلًا ﴿۲۵﴾ سوره‌ی اِنسان، آیه‌ی ۲۵

و یاد کن ... ت را ... و شام .

۳ـ قالَ یا قَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلینَ ﴿۲۰﴾ سوره‌ی یاسین، آیه‌ی ۲۰

... ای ... من پیروی کنید از ... .

۴ـ اِنَّ فی ذٰلِکَ لَآیَةً لِقَوْمٍ یَتَفَکَّرونَ ﴿۱۳﴾ سوره‌ی جاثیه، آیه‌ی ۱۳

قطعاً در آن ... ای برای ... ی که فکر می‌کنند، وجود دارد.

انس با قرآن در خانه

قطره اما دریا

پیامبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله:

هرکس قرآن سخنش باشد و مسجد خانه‌اش،

خداوند در بهشت خانه‌ای برای او بنا می‌کند*.

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با کتاب گویا تمرین کرده و سعی کنید شبیه آن بخوانید.

تمرین دوم

اتصالات را با فلش مشخص کرده و عبارات قرآنی را بخوانید.

۱ـ فَاسْتَجَبْنا لَهُ وَ وَهَبْنا لَهُ يَحْيىٰ ۹۰

سوره‌ی اَنبیاء، آیه‌ی ۹۰

۲ـ كُلَّما دَخَلَ عَلَيْها زَكَرِيَّا الْمِحْرابَ وَجَدَ عِنْدَها رِزْقًا ۳۷

سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۳۷

۳ـ وَ زَكَرِيّا وَ يَحْيىٰ وَ عيسىٰ وَ اِلْياسَ كُلٌّ مِنَ الصّالِحينَ ۸۵

سوره‌ی اَنعام، آیه‌ی ۸۵

۴ـ وَ زَكَرِيّا اِذْ نادىٰ رَبَّهُ رَبِّ لاتَذَرْنى فَرْدًا وَ اَنْتَ خَيْرُ الْوارِثينَ ۸۹

سوره‌ی اَنبیاء، آیه‌ی ۸۹

فعّالیت

هر روز مقداری از آیات ۱ تا ۹ سوره‌ی حضرت محمّد ــ صلّی‌الله علیه و آله ــ را به‌صورت جمله به جمله از روی صفحه‌ی بعد بخوانید. سعی کنید شبیه کتاب گویا قرائت کنید.

* کتاب اَمالی شیخ صدوق، ص ۴۰۵

بِسمِ اللّٰهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

اَلَّذينَ كَفَروا وَصَدّوا عَن سَبيلِ اللّٰهِ اَضَلَّ اَعمالَهُم ﴿١﴾
وَالَّذينَ ءامَنوا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ وَءامَنوا بِما نُزِّلَ عَلىٰ مُحَمَّدٍ
وَهُوَ الحَقُّ مِن رَبِّهِم كَفَّرَ عَنهُم سَيِّـٔاتِهِم وَاَصلَحَ بالَهُم ﴿٢﴾
ذٰلِكَ بِاَنَّ الَّذينَ كَفَروا اتَّبَعُوا الباطِلَ وَاَنَّ الَّذينَ ءامَنُوا
اتَّبَعُوا الحَقَّ مِن رَبِّهِم ۚ كَذٰلِكَ يَضرِبُ اللّٰهُ لِلنّاسِ اَمثالَهُم ﴿٣﴾
فَاِذا لَقيتُمُ الَّذينَ كَفَروا فَضَربَ الرِّقابِ ۚ حَتّىٰٓ اِذا
اَثخَنتُموهُم فَشُدُّوا الوَثاقَ فَاِمّا مَنًّا بَعدُ وَاِمّا فِداءً
حَتّىٰ تَضَعَ الحَربُ اَوزارَها ۚ ذٰلِكَ ۙ وَلَو يَشاءُ اللّٰهُ لَانتَصَرَ مِنهُم
وَلٰكِن لِيَبلُوَا بَعضَكُم بِبَعضٍ ۗ وَالَّذينَ قُتِلوا فى سَبيلِ اللّٰهِ
فَلَن يُضِلَّ اَعمالَهُم ﴿٤﴾ سَيَهديهِم وَيُصلِحُ بالَهُم ﴿٥﴾
وَيُدخِلُهُمُ الجَنَّةَ عَرَّفَها لَهُم ﴿٦﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذينَ ءامَنوٓا
اِن تَنصُرُوا اللّٰهَ يَنصُركُم وَيُثَبِّت اَقدامَكُم ﴿٧﴾
وَالَّذينَ كَفَروا فَتَعسًا لَهُم وَاَضَلَّ اَعمالَهُم ﴿٨﴾
ذٰلِكَ بِاَنَّهُم كَرِهوا ما اَنزَلَ اللّٰهُ فَاَحبَطَ اَعمالَهُم ﴿٩﴾

تمرین اول: آیات ۵۶ تا ۶۳ سوره‌ی نَمل* را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

فَما كانَ جَوابَ قَومِهٖٓ اِلّآ اَن قالوٓا اَخرِجوٓا ءالَ لوطٍ
مِن قَريَتِكُم ۖ اِنَّهُم اُناسٌ يَتَطَهَّرونَ ﴿٥٦﴾ فَاَنجَينٰهُ وَاَهلَهٗٓ
اِلَّا امرَاَتَهٗ ۖ قَدَّرنٰها مِنَ الغٰبِرينَ ﴿٥٧﴾ وَاَمطَرنا عَلَيهِم مَطَرًا ۖ
فَساۤءَ مَطَرُ المُنذَرينَ ﴿٥٨﴾ قُلِ الحَمدُ لِلّٰهِ وَسَلٰمٌ عَلىٰ
عِبادِهِ الَّذينَ اصطَفىٰٓ ۗ ءآللّٰهُ خَيرٌ اَمّا يُشرِكونَ ﴿٥٩﴾
اَمَّن خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالاَرضَ وَاَنزَلَ لَكُم مِنَ السَّماۤءِ ماۤءً
فَاَنبَتنا بِهٖ حَدائِقَ ذاتَ بَهجَةٍ ما كانَ لَكُم اَن تُنبِتوا
شَجَرَهآ ۗ ءَاِلٰهٌ* مَعَ اللّٰهِ ۚ بَل هُم قَومٌ يَعدِلونَ ﴿٦٠﴾
اَمَّن جَعَلَ الاَرضَ قَرارًا وَجَعَلَ خِلٰلَهآ اَنهٰرًا وَجَعَلَ
لَها رَوٰسِيَ وَجَعَلَ بَينَ البَحرَينِ حاجِزًا ۗ ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِ ۚ
بَل اَكثَرُهُم لا يَعلَمونَ ﴿٦١﴾ اَمَّن يُجيبُ المُضطَرَّ
اِذا دَعاهُ وَيَكشِفُ السّوۤءَ وَيَجعَلُكُم خُلَفاۤءَ الاَرضِ ۗ
ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِ ۚ قَليلًا ما تَذَكَّرونَ ﴿٦٢﴾ اَمَّن يَهديكُم
فى ظُلُمٰتِ البَرِّ وَالبَحرِ وَمَن يُرسِلُ الرِّيٰحَ بُشرًا بَينَ
يَدَى رَحمَتِهٖٓ ۗ ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِ ۚ تَعٰلَى اللّٰهُ عَمّا يُشرِكونَ ﴿٦٣﴾

* اَ اِلٰهٌ

* ص ۳۸۲ قرآن کریم

تمرین دوم: هر دانش‌آموز، یک جمله را می‌خواند و سایرین از روی کتاب خود خط می‌برند.

پیام قرآنی

اَمَّنْ یُجیبُ الْمُضْطَرَّ اِذا دَعاهُ وَ یَکْشِفُ السّوءَ

چه کسی جز خدا، دعای انسان درمانده را می‌پذیرد و مشکل او را برطرف می‌کند؟

سوره‌ی نَمل، آیه‌ی ۶۲

چه خوب است این پیام قرآنی را در آیات درس پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

جلسه‌ی دوم

تمرین اول

قرائت آیات درس را از کتاب گویا گوش کنید و با نشان دادن خط، همراه با آن بخوانید.

تمرین دوم

این دعاهای قرآنی را بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید. چه خوب است یکی از آنها را همراه با ترجمه از حفظ بخوانید.

دعاهای قرآنی*

۱- رَبَّنا اَفْرِغْ عَلَیْنا صَبْرًا — پروردگارا صبر و استقامت ما را زیاد کن؛

وَ ثَبِّتْ اَقْدامَنا — و ما را در راه حق ثابت قدم نما،

وَ انْصُرْنا عَلَی الْقَوْمِ الْکافِرینَ ﴿۲۵۰﴾ — و ما را بر کافران پیروز کن! — سوره‌ی بقره

❊ ❊ ❊

۲- رَبَّنا لا تُزِغْ قُلوبَنا بَعْدَ اِذْ هَدَیْتَنا

پروردگارا بعد از آن که ما را هدایت کردی، دل‌های ما را از راه حق منحرف مگردان،

وَ هَبْ لَنا مِنْ لَدُنْکَ رَحْمَةً — و از نزد خود به ما رحمتی عطا کن.

اِنَّکَ اَنْتَ الْوَهّابُ ﴿۸﴾ — که تو بسیار بخشنده هستی. — سوره‌ی آل عِمران

❊ ❊ ❊

۳- رَبَّنا آمَنّا — پروردگارا ایمان آوردیم،

فَاغْفِرْ لَنا وَ ارْحَمْنا — پس ما را بیامرز و مورد رحمت خود قرار ده،

وَ اَنْتَ خَیْرُ الرّاحِمینَ ﴿۱۰۹﴾ — که تو از همه مهربان‌تر هستی. — سوره‌ی مؤمنون

* خوب است این دعاهای قرآنی را حفظ کنید و در قنوت نمازتان بخوانید.

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

۱ـ اَنْتَ :	☐ من	☐ تو
۲ـ نا :	☐ ما	☐ شما
۳ـ خَیْر :	☐ بهتر، بهترین	☐ بدتر، بدترین
۴ـ قُلوب :	☐ قلوب، جان‌ها	☐ قلوب، دل‌ها
۵ـ کافِرینَ :	☐ کافران، بدکاران	☐ کافران، افراد بی‌ایمان

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید و یکی از عبارات را همراه با ترجمه از حفظ بخوانید.

۱ـ وَ اللّٰهُ خَیْرُ الرّازِقینَ ﴿۱۱﴾ سوره‌ی جمعه، آیه‌ی ۱۱

و ... ... روزی دهنده است.

۲ـ فَاِنَّ اللّٰهَ لایُحِبُّ الْکافِرینَ ﴿۳۲﴾ سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۳۲

پس قطعاً ... دوست ندارد ... را

۳ـ اَلا بِذِکْرِ اللّٰهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلوبُ ﴿۲۸﴾ سوره‌ی رعد، آیه‌ی ۲۸

بدان با یاد ... آرامش می‌یابد ...

۴ـ وَ ارْزُقْنا وَ اَنْتَ خَیْرُ الرّازِقینَ ﴿۱۱۴﴾ سوره‌ی مائده، آیه‌ی ۱۱۴

و روزی ده به ... و ... ... هستی.

قطره اما دریا

پیامبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله:

قرآن را بیاموزید و آن را بسیار بخوانید*.

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با کتاب گویا تمرین کرده و سعی کنید شبیه آن بخوانید.

تمرین دوم

اتصالات را با فلش مشخص کرده و دعاهای قرآنی را بخوانید.

۱- رَبَّنا اَتْمِمْ لَنا نورَنا وَ اغْفِرْ لَنا ﴿۸﴾ — سوره‌ی تحریم، آیه‌ی ۸

۲- رَبَّنا وَ ابْعَثْ فیهِمْ رَسولًا مِنْهُمْ یَتْلو عَلَیْهِمْ آیاتِكَ ﴿۱۲۹﴾ — سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۱۲۹

۳- رَبَّنا عَلَیْكَ تَوَكَّلْنا وَ اِلَیْكَ اَنَبْنا وَ اِلَیْكَ الْمَصیرُ ﴿۴﴾ — سوره‌ی مُمتحنه، آیه‌ی ۴

۴- یا رَبِّ اِنَّ قَوْمِی اتَّخَذوا هٰذَا الْقُرْآنَ مَهْجورًا ﴿۳۰﴾ — سوره‌ی فُرقان، آیه‌ی ۳۰

فعّالیت

هر روز مقداری از آیات ۱ تا ۸ سوره‌ی جمعه را به صورت جمله به جمله از روی صفحه‌ی بعد بخوانید. سعی کنید شبیه کتاب گویا قرائت کنید.

* کتاب کَنزُالعُمّال، ج ۱، ص ۵۲۹

سوره جُمُعَه

١ بِسمِ اللّٰهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

٢ يُسَبِّحُ لِلّٰهِ ما فِي السَّمٰوٰتِ وَما فِي الاَرضِ اَلمَلِكِ القُدّوسِ

٣ اَلعَزيزِ الحَكيمِ ﴿١﴾ هُوَ الَّذي بَعَثَ فِي الاُمِّيّـۧنَ* رَسولًا مِنهُم *الْأُمِّيِّينَ

٤ يَتلوا عَلَيهِم ءايٰتِهٖ وَيُزَكّيهِم وَيُعَلِّمُهُمُ الكِتٰبَ

٥ وَالحِكمَةَ وَاِن كانوا مِن قَبلُ لَفي ضَلٰلٍ مُبينٍ ﴿٢﴾

٦ وَءاخَرينَ مِنهُم لَمّا يَلحَقوا بِهِم ۚ وَهُوَ العَزيزُ الحَكيمُ ﴿٣﴾

٧ ذٰلِكَ فَضلُ اللّٰهِ يُؤتيهِ مَن يَشاءُ ۚ وَاللّٰهُ ذُو الفَضلِ العَظيمِ ﴿٤﴾

٨ مَثَلُ الَّذينَ حُمِّلُوا التَّورىٰةَ ثُمَّ لَم يَحمِلوها كَمَثَلِ الحِمارِ

٩ يَحمِلُ اَسفارًا ۚ بِئسَ مَثَلُ القَومِ الَّذينَ كَذَّبوا بِـٔايٰتِ اللّٰهِ ۚ

١٠ وَاللّٰهُ لا يَهدِي القَومَ الظّٰلِمينَ ﴿٥﴾ قُل يٰٓاَيُّهَا الَّذينَ هادوٓا

١١ اِن زَعَمتُم اَنَّكُم اَولِيآءُ لِلّٰهِ مِن دونِ النّاسِ

١٢ فَتَمَنَّوُا المَوتَ اِن كُنتُم صٰدِقينَ ﴿٦﴾ وَلا يَتَمَنَّونَهُ اَبَدًا

١٣ بِما قَدَّمَت اَيديهِم ۚ وَاللّٰهُ عَليمٌ بِالظّٰلِمينَ ﴿٧﴾

١٤ قُل اِنَّ المَوتَ الَّذي تَفِرّونَ مِنهُ فَاِنَّهُ مُلٰقيكُم ۖ ثُمَّ تُرَدّونَ

١٥ اِلىٰ عٰلِمِ الغَيبِ وَالشَّهٰدَةِ فَيُنَبِّئُكُم بِما كُنتُم تَعمَلونَ ﴿٨﴾

تمرین اول: آیات ۶۴ تا ۶۹ سوره‌ی یوسُف* را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

قالَ هَل ءامَنُكُم عَلَيهِ اِلّا كَما اَمِنتُكُم عَلىٰٓ اَخيهِ مِن قَبلُ ز
فَاللّٰهُ خَيرٌ حٰفِظًا وَهُوَ اَرحَمُ الرّٰحِمينَ ﴿٦٤﴾ وَلَمّا فَتَحوا
مَتاعَهُم وَجَدوا بِضاعَتَهُم رُدَّت اِلَيهِم ج قالوا يٰٓاَبانا مانَبغي ز
هٰذِهٖ بِضاعَتُنا رُدَّت اِلَينا ز وَنَميرُ اَهلَنا وَنَحفَظُ اَخانا
وَنَزدادُ كَيلَ بَعيرٍ ز ذٰلِكَ كَيلٌ يَسيرٌ ﴿٦٥﴾ قالَ لَن اُرسِلَهُ مَعَكُم
حَتّىٰ تُؤتونِ مَوثِقًا مِنَ اللّٰهِ لَتَأتُنَّني بِهٖٓ اِلّآ اَن يُحاطَ بِكُم ز
فَلَمّا ءاتَوهُ مَوثِقَهُم قالَ اللّٰهُ عَلىٰ ما نَقولُ وَكيلٌ ﴿٦٦﴾
وَقالَ يٰبَنِيَّ لا تَدخُلوا مِن بابٍ واحِدٍ وَادخُلوا مِن اَبوابٍ
مُتَفَرِّقَةٍ ز وَما اُغني عَنكُم مِنَ اللّٰهِ مِن شَيءٍ ز اِنِ الحُكمُ
اِلّا لِلّٰهِ ز عَلَيهِ تَوَكَّلتُ ز وَعَلَيهِ فَليَتَوَكَّلِ المُتَوَكِّلونَ ﴿٦٧﴾
وَلَمّا دَخَلوا مِن حَيثُ اَمَرَهُم اَبوهُم ما كانَ يُغني عَنهُم
مِنَ اللّٰهِ مِن شَيءٍ اِلّا حاجَةً فى نَفسِ يَعقوبَ قَضىٰها ج
وَاِنَّهُ لَذو عِلمٍ لِما عَلَّمنٰهُ وَلٰكِنَّ اَكثَرَ النّاسِ
لا يَعلَمونَ ﴿٦٨﴾ وَلَمّا دَخَلوا عَلىٰ يوسُفَ ءاوىٰٓ اِلَيهِ اَخاهُ ز
قالَ اِنّي اَنَا اَخوكَ فَلا تَبتَئِس بِما كانوا يَعمَلونَ ﴿٦٩﴾

* ص ۲۴۳ قرآن کامل

تمرین دوم: هر دانش‌آموز، یک جمله را می‌خواند و سایرین از روی کتاب خود خط می‌برند.

پیام قرآنی

فَاللّٰهُ خَیْرٌ حافِظًا وَ هُوَ اَرْحَمُ الرّاحِمینَ

خدا بهترین نگه‌دارنده است و او از همه مهربان‌تر است.

سوره‌ی یوسُف، آیه‌ی ۶۴

چه خوب است این پیام قرآنی را در آیات درس پیدا کرده و آن را با صدای بلند بخوانید.

جلسه‌ی دوم

تمرین اول

قرائت آیات درس را از کتاب گویا گوش کنید و با نشان دادن خط، همراه با آن بخوانید.

تمرین دوم

آیات ۳ و ۴ سوره‌ی یوسف را بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱- نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ اَحْسَنَ الْقَصَصِ

ما بهترین سرگذشت را برای تو حکایت می‌کنیم،

۲- بِما اَوْحَيْنا اِلَيْكَ هٰذَا الْقُرْآنَ

با آیاتی که از این قرآن به سوی تو وحی کردیم؛

۳- وَ اِن كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الْغافِلينَ ۳

هر چند که تو قبل از این، از آن خبر نداشتی.

۴- اِذْ قالَ يوسُفُ لِاَبيهِ

هنگامی که یوسف به پدرش گفت :

۵- يا اَبَتِ اِنّي رَاَيْتُ اَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا

ای پدرم من در خواب دیدم یازده ستاره را

۶- وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَاَيْتُهُمْ لي ساجِدينَ ۴

و خورشید و ماه را دیدم که در برابرم سجده می‌کنند.

تمرین اول

معنای صحیح را علامت بزنید.

۱ـ هٰذا : ☐ آن ☐ این

۲ـ شَمْس : ☐ خورشید ☐ ماه

۳ـ قَمَر : ☐ خورشید ☐ ماه

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ اَلشَّمْسُ وَ الْقَمَرُ بِحُسْبانٍ ۵

... و ... با نظم و حساب در گردش‌اند.

سوره‌ی الرحمن، آیه‌ی ۵

۲ـ وَ هُوَ الَّذی خَلَقَ اللَّیْلَ وَ النَّهارَ وَ الشَّمْسَ وَ الْقَمَرَ

و او کسی است که آفرید شب و روز و ... و ...

سوره‌ی اَنبیاء، آیه‌ی ۳۳

۳ـ وَ هٰذا کِتابٌ اَنْزَلْناهُ مُبارَکٌ

و ... ... ی است مبارک، که نازل کردیم آن را.

سوره‌ی اَنعام، آیه‌ی ۹۲

قطره اما دریا

پیامبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله:

هرکس آیه‌ای از کتاب خدا را به دیگری بیاموزد، پاداش آن آیه،

هر زمان که خوانده می‌شود، به او نیز می‌رسد.*

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با کتاب گویا تمرین کرده و سعی کنید شبیه آن بخوانید.

تمرین دوم

اتصالات را با فلش مشخص کنید، سپس عبارات قرآنی را بخوانید. عبارت دعایی چهارم را از حفظ بخوانید.

۱- وَ اِنَّ اللّٰهَ لَهُوَ خَیْرُ الرّازِقینَ ﴿۵۸﴾ — سوره‌ی حَج، آیه‌ی ۵۸

۲- رَبِّ اغْفِرْ وَ ارْحَمْ وَ اَنْتَ خَیْرُ الرّاحِمینَ ﴿۱۱۸﴾ — سوره‌ی مؤمنون، آیه‌ی ۱۱۸

۳- وَ ما عِنْدَ اللّٰهِ خَیْرٌ وَ اَبْقیٰ لِلَّذینَ آمَنوا ﴿۳۶﴾ — سوره‌ی شوریٰ، آیه‌ی ۳۶

۴- رَبِّ اَنْزِلْنی مُنْزَلًا مُبارَکًا وَ اَنْتَ خَیْرُ الْمُنْزِلینَ ﴿۲۹﴾ — سوره‌ی مؤمنون، آیه‌ی ۲۹

فعّالیت

هر روز مقداری از آیات ۱ تا ۳۰ سوره‌ی نبأ را به صورت جمله به جمله از روی صفحه‌ی بعد بخوانید. سعی کنید شبیه کتاب گویا قرائت کنید.

* مُستَدرَکُ الوسائِل، ج ۴، ص ۲۳۵

سوره نَبَأ

بِسمِ اللّٰهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

عَمَّ يَتَسآءَلونَ ﴿١﴾ عَنِ النَّبَإِ العَظيمِ ﴿٢﴾ اَلَّذى هُم فيهِ
مُختَلِفونَ ﴿٣﴾ كَلّا سَيَعلَمونَ ﴿٤﴾ ثُمَّ كَلّا سَيَعلَمونَ ﴿٥﴾
اَلَم نَجعَلِ الاَرضَ مِهٰدًا ﴿٦﴾ وَالجِبالَ اَوتادًا ﴿٧﴾ وَخَلَقنٰكُم
اَزواجًا ﴿٨﴾ وَجَعَلنا نَومَكُم سُباتًا ﴿٩﴾ وَجَعَلنَا الَّيلَ لِباسًا ﴿١٠﴾
وَجَعَلنَا النَّهارَ مَعاشًا ﴿١١﴾ وَبَنَينا فَوقَكُم سَبعًا شِدادًا ﴿١٢﴾
وَجَعَلنا سِراجًا وَهّاجًا ﴿١٣﴾ وَاَنزَلنا مِنَ المُعصِرٰتِ مآءً
ثَجّاجًا ﴿١٤﴾ لِنُخرِجَ بِهٖ حَبًّا وَنَباتًا ﴿١٥﴾ وَجَنّٰتٍ اَلفافًا ﴿١٦﴾
اِنَّ يَومَ الفَصلِ كانَ ميقاتًا ﴿١٧﴾ يَومَ يُنفَخُ فِي الصّورِ فَتَأتونَ
اَفواجًا ﴿١٨﴾ وَفُتِحَتِ السَّمآءُ فَكانَت اَبوابًا ﴿١٩﴾ وَسُيِّرَتِ الجِبالُ
فَكانَت سَرابًا ﴿٢٠﴾ اِنَّ جَهَنَّمَ كانَت مِرصادًا ﴿٢١﴾ لِلطّٰغينَ مَـَٔابًا*
﴿٢٢﴾ لّٰبِثينَ فيها اَحقابًا ﴿٢٣﴾ لا يَذوقونَ فيها بَردًا وَلا شَرابًا
﴿٢٤﴾ اِلّا حَميمًا وَغَسّاقًا ﴿٢٥﴾ جَزآءً وِفاقًا ﴿٢٦﴾ اِنَّهُم كانوا
لا يَرجونَ حِسابًا ﴿٢٧﴾ وَكَذَّبوا بِـَٔايٰتِنا كِذّابًا ﴿٢٨﴾ وَكُلَّ شَيءٍ
اَحصَينٰهُ كِتٰبًا ﴿٢٩﴾ فَذوقوا فَلَن نَزيدَكُم اِلّا عَذابًا ﴿٣٠﴾

* مَـآبًا

درس پانزدهم

تمرین اول: آیات ۱ تا ۳۲ سوره‌ی عَبَسَ* را در گروه‌های دو یا سه نفره برای یک‌دیگر بخوانید.

بِسمِ اللّٰهِ الرَّحمٰنِ الرَّحیمِ

عَبَسَ وَتَوَلّٰٓی ﴿۱﴾ اَن جٰٓاءَهُ الاَعمیٰ ﴿۲﴾ وَما یُدریكَ
لَعَلَّهٗ یَزَّكّٰٓی ﴿۳﴾ اَو یَذَّكَّرُ فَتَنفَعَهُ الذِّكریٰٓ ﴿۴﴾
اَمّا مَنِ استَغنیٰ ﴿۵﴾ فَاَنتَ لَهٗ تَصَدّیٰ ﴿۶﴾ وَما عَلَیكَ
اَلّا یَزَّكّیٰ ﴿۷﴾ وَاَمّا مَن جٰٓاءَكَ یَسعیٰ ﴿۸﴾ وَهُوَ یَخشیٰ ﴿۹﴾
فَاَنتَ عَنهُ تَلَهّیٰ ﴿۱۰﴾ كَلّٰٓا اِنَّها تَذكِرَةٌ ﴿۱۱﴾ فَمَن شٰٓاءَ ذَكَرَهٗ
﴿۱۲﴾ فی صُحُفٍ مُكَرَّمَةٍ ﴿۱۳﴾ مَرفوعَةٍ مُطَهَّرَةٍ ﴿۱۴﴾
بِاَیدی سَفَرَةٍ ﴿۱۵﴾ كِرامٍ بَرَرَةٍ ﴿۱۶﴾ قُتِلَ الاِنسانُ
ما اَكفَرَهٗ ﴿۱۷﴾ مِن اَیِّ شَیءٍ خَلَقَهٗ ﴿۱۸﴾ مِن نُطفَةٍ خَلَقَهٗ
فَقَدَّرَهٗ ﴿۱۹﴾ ثُمَّ السَّبیلَ یَسَّرَهٗ ﴿۲۰﴾ ثُمَّ اَماتَهٗ فَاَقبَرَهٗ ﴿۲۱﴾
ثُمَّ اِذا شٰٓاءَ اَنشَرَهٗ ﴿۲۲﴾ كَلّٰا لَمّا یَقضِ ما اَمَرَهٗ ﴿۲۳﴾
فَلیَنظُرِ الاِنسانُ اِلیٰ طَعامِهٖٓ ﴿۲۴﴾ اَنّا صَبَبنَا الماٰءَ صَبًّا
﴿۲۵﴾ ثُمَّ شَقَقنَا الاَرضَ شَقًّا ﴿۲۶﴾ فَاَنبَتنا فیها حَبًّا ﴿۲۷﴾
وَعِنَبًا وَقَضبًا ﴿۲۸﴾ وَزَیتونًا وَنَخلًا ﴿۲۹﴾ وَحَدآئِقَ غُلبًا ﴿۳۰﴾
وَفاكِهَةً وَاَبًّا ﴿۳۱﴾ مَتاعًا لَكُم وَلِاَنعامِكُم ﴿۳۲﴾

*ص ۵۸۵ قرآن کامل

تمرین دوم: هر دانش‌آموز، یک جمله را می‌خواند و سایرین از روی کتاب خود خط می‌برند.

پیام قرآنی

فَلْیَنْظُرِ الْاِنْسانُ اِلیٰ طَعامِهٖ

انسان باید به غذایش دقت کند.

سوره‌ی عَبَس، آیه‌ی ۲۴

طَعامِهٖ : غذایش　　طَعام :

چرا انسان باید به غذایش دقّت کند؟

چه خوب است این پیام قرآنی را در آیات درس پیدا کنید و آن را با صدای بلند بخوانید.

جلسه‌ی دوم

تمرین اول

قرائت آیات درس را از کتاب گویا گوش کنید و با نشان دادن خط، همراه با کتاب گویا بخوانید.

تمرین دوم

آیات ۱۰ تا ۱۱ سوره‌ی نحل را بخوانید و به ترجمه‌ی آن‌ها توجه کنید.

۱- هُوَ الَّذی اَنْزَلَ مِنَ السَّمآءِ مآءً *

او کسی است که نازل کرد از آسمان آب را

۲- لَکُمْ مِنْهُ شَرابٌ وَ مِنْهُ شَجَرٌ فیهِ تُسیمونَ ۱۰

آبی که می‌نوشید و درختان و سبزه‌هایی که حیوانات خود را در آن‌ها به چرا می‌برید، از این آب است.

۳- یُنْبِتُ لَکُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَ الزَّیْتونَ وَ النَّخیلَ وَ الْاَعْنابَ وَ مِنْ کُلِّ الثَّمَراتِ

برای شما از آن آب می‌رویاند زراعت و زیتون و درختان خرما و انگور و همه‌ی میوه‌ها را

۴- اِنَّ فی ذٰلِکَ لَآیَةً لِقَوْمٍ یَتَفَکَّرونَ ۱۱

قطعاً در این‌ها نشانه‌ای برای گروهی که تفکر می‌کنند، وجود دارد.

* این کلمه هنگام وقف به صورت «ماءا» خوانده می‌شود.

تمرین اول

با دقت در ترجمه‌ی آیات صفحه‌ی قبل، معنای صحیح را علامت بزنید.

۱ـ هُوَ : ☐ تو ☐ او

۲ـ اَلَّذی : ☐ کسی که ☐ کسانی که

۳ـ اَنْزَلَ : ☐ نازل کرد ☐ نازل شد

۴ـ ماء : ☐ آسمان ☐ آب

تمرین دوم

این عبارات قرآنی را بخوانید و ترجمه‌ی آن‌ها را کامل کنید.

۱ـ وَ اَنْزَلَ لَكُمْ مِنَ السَّمآءِ مآءً

سوره‌ی نَمل، آیه‌ی ۶۰

و ... برای شما از ... ... را

۲ـ هُوَالَّذی اَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتابَ

سوره‌ی آل‌عِمران، آیه‌ی ۷

... ... است که ... بر تو ... را

۳ـ هُوَالَّذی خَلَقَ لَكُمْ ما فِی الْاَرْضِ جَميعًا

سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۲۹

... است ... ... برای شما همه‌ی آن‌چه در ... است.

قطره اما دریا

پیامبر اکرم صلّی‌الله علیه و آله:

فرزندم! از خواندن قرآن غافل مباش؛ زیرا قرآن دل را زنده می‌کند و انسان را از گناه و کارهای زشت باز می‌دارد.*

تمرین اول

آیات درس را برای اعضای خانواده‌ی خود بخوانید. خوب است آیات درس را با کتاب گویا تمرین کرده و سعی کنید شبیه آن بخوانید.

تمرین دوم

اتصالات را با فلش مشخص کنید، سپس عبارات قرآنی را بخوانید.

۱- اَفَلا یَنْظُرونَ اِلَی الْاِبِلِ کَیْفَ خُلِقَتْ

سوره‌ی غاشیه، آیه‌ی ۱۷

۲- قُلْ سیروا فِی الْاَرْضِ فَانْظُروا کَیْفَ کانَ عاقِبَةُ الْمُجْرِمینَ ۶۹

سوره‌ی نمل، آیه‌ی ۶۹

۳- فَانْظُرْ اِلی آثارِ رَحْمَةِ اللّٰهِ کَیْفَ یُحْیِی الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِها

سوره‌ی روم، آیه‌ی ۵۰

۴- اَفَلَمْ یَنْظُروا اِلَی السَّماءِ فَوْقَهُمْ کَیْفَ بَنَیْناها وَ زَیَّنّاها

سوره‌ی قاف، آیه‌ی ۶

فعّالیت

هر روز مقداری از آیات ۱ تا ۲۹ سوره‌ی تکویر را به صورت جمله به جمله از روی صفحه‌ی بعد بخوانید. سعی کنید شبیه کتاب گویا قرائت کنید.

* کتاب کَنزُ العُمّال، ج ۲، ص ۲۹۱

بِسمِ اللّٰهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

اِذَا الشَّمسُ كُوِّرَت ﴿١﴾ وَاِذَا النُّجومُ انكَدَرَت ﴿٢﴾
وَاِذَا الجِبالُ سُيِّرَت ﴿٣﴾ وَاِذَا العِشارُ عُطِّلَت ﴿٤﴾
وَاِذَا الوُحوشُ حُشِرَت ﴿٥﴾ وَاِذَا البِحارُ سُجِّرَت ﴿٦﴾
وَاِذَا النُّفوسُ زُوِّجَت ﴿٧﴾ وَاِذَا المَوءٗدَةُ* سُئِلَت ﴿٨﴾
بِاَيِّ ذَنبٍ قُتِلَت ﴿٩﴾ وَاِذَا الصُّحُفُ نُشِرَت ﴿١٠﴾ وَاِذَا السَّمآءُ
كُشِطَت ﴿١١﴾ وَاِذَا الجَحيمُ سُعِّرَت ﴿١٢﴾ وَاِذَا الجَنَّةُ اُزلِفَت ﴿١٣﴾
عَلِمَت نَفسٌ مَّآ اَحضَرَت ﴿١٤﴾ فَلَآ اُقسِمُ بِالخُنَّسِ ﴿١٥﴾
الجَوارِ الكُنَّسِ ﴿١٦﴾ وَالَّيلِ اِذا عَسعَسَ ﴿١٧﴾ وَالصُّبحِ
اِذا تَنَفَّسَ ﴿١٨﴾ اِنَّهٗ لَقَولُ رَسولٍ كَريمٍ ﴿١٩﴾ ذى قُوَّةٍ عِندَ
ذِى العَرشِ مَكينٍ ﴿٢٠﴾ مُطاعٍ ثَمَّ اَمينٍ ﴿٢١﴾ وَما صاحِبُكُم بِمَجنونٍ
﴿٢٢﴾ وَلَقَد رَءاهُ بِالاُفُقِ المُبينِ ﴿٢٣﴾ وَما هُوَ عَلَى الغَيبِ بِضَنينٍ
﴿٢٤﴾ وَما هُوَ بِقَولِ شَيطٰنٍ رَجيمٍ ﴿٢٥﴾ فَاَينَ تَذهَبونَ ﴿٢٦﴾
اِن هُوَ اِلّا ذِكرٌ لِلعٰلَمينَ ﴿٢٧﴾ لِمَن شَآءَ مِنكُم اَن يَستَقيمَ ﴿٢٨﴾
وَما تَشآءونَ اِلّآ اَن يَشآءَ اللّٰهُ رَبُّ العٰلَمينَ ﴿٢٩﴾

* المَوءٗدَةُ

درس آخر

قرآن در تابستان

دانش‌آموزان عزیز!

خدا را سپاس می‌گویم که با تلاش خود سال تحصیلی را با موفقیت گذرانده‌اید. شما در این سال چیزهای بسیاری آموختید و اینک می‌توانید قرآن‌کریم ــ کتاب آسمانی ــ خود را بخوانید و از آن بهره ببرید.

در تابستان مدرسه تعطیل می‌شود، اما خواندن قرآن تعطیل نمی‌شود. چه خوب است اینک که خواندن قرآن را آموخته‌اید، هرروز مقداری قرآن بخوانید. شما می‌توانید به کمک پدر و مادر یا خواهر و برادر خود، این کار را از روی قرآنی که در خانه دارید انجام دهید.

***

در کتاب درسی نیز برای هر هفته از تابستان، یک صفحه از قرآن کریم درنظر گرفته شده است. شما هر روز، تعدادی از آیات مربوط به آن هفته را بخوانید تا به این ترتیب هم به سفارش پیامبر اعظم و امامان معصوم علیهم‌السلام عمل کرده باشید و هم در این کار مهارت بیشتری پیدا کنید.

یادتان باشد هرگاه می‌خواهید خدا با شما سخن بگوید، قرآن بخوانید و هر وقت می‌خواهید شما با خدا سخن بگویید، نماز بخوانید.

معلّم شما

سُورَةُ الإسرَاء

آیاتُها ١١١

بِسمِ اللهِ الرَّحمٰنِ الرَّحيمِ

سُبحٰنَ الَّذىٓ اَسرىٰ بِعَبدِهٖ لَيلًا مِنَ المَسجِدِ الحَرامِ
اِلَى المَسجِدِ الاَقصَا الَّذى بٰرَكنا حَولَهٗ لِنُرِيَهٗ مِن ءايٰتِنآ ۚ
اِنَّهٗ هُوَ السَّميعُ البَصيرُ ﴿١﴾ وَءاتَينا موسَى الكِتٰبَ وَجَعَلنٰهُ
هُدًى لِبَنىٓ اِسرٰٓءيلَ اَلّا تَتَّخِذوا مِن دونى وَكيلًا ﴿٢﴾
ذُرِّيَّةَ مَن حَمَلنا مَعَ نوحٍ ۚ اِنَّهٗ كانَ عَبدًا شَكورًا ﴿٣﴾
وَقَضَينآ اِلىٰ بَنىٓ اِسرٰٓءيلَ فِى الكِتٰبِ لَتُفسِدُنَّ فِى الاَرضِ
مَرَّتَينِ وَلَتَعلُنَّ عُلُوًّا كَبيرًا ﴿٤﴾ فَاِذا جآءَ وَعدُ اولىٰهُما بَعَثنا
عَلَيكُم عِبادًا لَنآ اُولى بَأسٍ شَديدٍ فَجاسوا خِلٰلَ الدِّيارِ ۚ
وَكانَ وَعدًا مَفعولًا ﴿٥﴾ ثُمَّ رَدَدنا لَكُمُ الكَرَّةَ عَلَيهِم
وَاَمدَدنٰكُم بِاَموالٍ وَبَنينَ وَجَعَلنٰكُم اَكثَرَ نَفيرًا ﴿٦﴾
اِن اَحسَنتُم اَحسَنتُم لِاَنفُسِكُم ۖ وَاِن اَسَأتُم فَلَهَا ۚ فَاِذا جآءَ
وَعدُ الأخِرَةِ لِيَسوٓءۇا* وُجوهَكُم وَلِيَدخُلُوا المَسجِدَ
كَما دَخَلوهُ اَوَّلَ مَرَّةٍ وَلِيُتَبِّروا ما عَلَوا تَتبيرًا ﴿٧﴾

*لِيَسوئوا

عَسىٰ رَبُّكُم اَن يَرحَمَكُم ۚ وَ اِن عُدتُم عُدنا ۘ وَجَعَلنا جَهَنَّمَ لِلكـٰفِرينَ
حَصيرًا ﴿٨﴾ اِنَّ هـٰذَا القُرءانَ يَهدى لِلَّتى هِىَ اَقوَمُ وَ يُبَشِّرُ
المُؤمِنينَ الَّذينَ يَعمَلونَ الصّـٰلِحـٰتِ اَنَّ لَهُم اَجرًا كَبيرًا ﴿٩﴾
وَ اَنَّ الَّذينَ لا يُؤمِنونَ بِالأخِرَةِ اَعتَدنا لَهُم عَذابًا اَليمًا ﴿١٠﴾
وَ يَدعُ الاِنسانُ بِالشَّرِّ دُعآءَهُ بِالخَيرِ ۖ وَكانَ الاِنسانُ عَجولًا ﴿١١﴾
وَجَعَلنَا الَّيلَ وَ النَّهارَ ءايَتَينِ ۖ فَمَحَونآ ءايَةَ الَّيلِ وَجَعَلنآ ءايَةَ
النَّهارِ مُبصِرَةً لِتَبتَغوا فَضلًا مِن رَبِّكُم وَ لِتَعلَموا عَدَدَ
السِّنينَ وَ الحِسابَ ۚ وَكُلَّ شَىءٍ فَصَّلنـٰهُ تَفصيلًا ﴿١٢﴾ وَ كُلَّ
اِنسانٍ اَلزَمنـٰهُ طـٰٓئِرَهُ فى عُنُقِهِ ۖ وَ نُخرِجُ لَهُ يَومَ القِيـٰمَةِ كِتـٰبًا
يَلقىٰهُ مَنشورًا ﴿١٣﴾ اِقرَأ كِتـٰبَكَ ۖ كَفىٰ بِنَفسِكَ اليَومَ عَلَيكَ حَسيبًا
﴿١٤﴾ مَنِ اهتَدىٰ فَاِنَّما يَهتَدى لِنَفسِهِ ۖ وَ مَن ضَلَّ فَاِنَّما يَضِلُّ
عَلَيها ۚ وَ لا تَزِرُ وازِرَةٌ وِزرَ اُخرىٰ ۚ وَما كُنّا مُعَذِّبينَ حَتّىٰ نَبعَثَ
رَسولًا ﴿١٥﴾ وَاِذآ اَرَدنآ اَن نُهلِكَ قَريَةً اَمَرنا مُترَفيها فَفَسَقوا
فيها فَحَقَّ عَلَيهَا القَولُ فَدَمَّرنـٰها تَدميرًا ﴿١٦﴾ وَ كَم اَهلَكنا مِنَ
القُرونِ مِن بَعدِ نوحٍ ۗ وَكَفىٰ بِرَبِّكَ بِذُنوبِ عِبادِهِ خَبيرًا بَصيرًا ﴿١٧﴾

مَن كانَ يُريدُ العاجِلَةَ عَجَّلنا لَهُ فيها ما نَشآءُ لِمَن نُريدُ ثُمَّ
جَعَلنا لَهُ جَهَنَّمَ يَصلىٰها مَذمومًا مَدحورًا ﴿١٨﴾ وَ مَن اَرادَ
الأخِرَةَ وَسعىٰ لَها سَعيَها وَ هُوَ مُؤمِنٌ فَاُولٰٓئِكَ كانَ
سَعيُهُم مَشكورًا ﴿١٩﴾ كُلًّا نُمِدُّ هٰٓؤُلآءِ وَهٰٓؤُلآءِ مِن عَطآءِ
رَبِّكَ ۚ وَما كانَ عَطآءُ رَبِّكَ مَحظورًا ﴿٢٠﴾ اُنظُر كَيفَ فَضَّلنا
بَعضَهُم عَلىٰ بَعضٍ ۚ وَلَلأخِرَةُ اَكبَرُ دَرَجٰتٍ وَ اَكبَرُ تَفضيلًا
﴿٢١﴾ لاتَجعَل مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا ءاخَرَ فَتَقعُدَ مَذمومًا مَخذولًا ﴿٢٢﴾
۞ وَقَضىٰ رَبُّكَ اَلّا تَعبُدوٓا اِلّآ اِيّاهُ وَ بِالوالِدَينِ اِحسانًا ۚ اِمّا
يَبلُغَنَّ عِندَكَ الكِبَرَ اَحَدُهُما اَو كِلاهُما فَلاتَقُل لَهُما
اُفٍّ وَ لاتَنهَرهُما وَ قُل لَهُما قَولًا كَريمًا ﴿٢٣﴾ وَاخفِض
لَهُما جَناحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحمَةِ وَ قُل رَبِّ ارحَمهُما كَما رَبَّيانى
صَغيرًا ﴿٢٤﴾ رَبُّكُم اَعلَمُ بِما فى نُفوسِكُم ۚ اِن تَكونوا صٰلِحينَ
فَاِنَّهُ كانَ لِلأوّابينَ غَفورًا ﴿٢٥﴾ وَ ءاتِ ذَا القُربىٰ حَقَّهُ
وَ المِسكينَ وَ ابنَ السَّبيلِ وَ لاتُبَذِّر تَبذيرًا ﴿٢٦﴾ اِنَّ المُبَذِّرينَ
كانوٓا اِخوانَ الشَّيٰطينِ ۖ وَ كانَ الشَّيطٰنُ لِرَبِّهِ كَفورًا ﴿٢٧﴾

وَاِمّا تُعرِضَنَّ عَنهُمُ ابتِغآءَ رَحمَةٍ مِن رَبِّكَ تَرجوها فَقُل لَهُم قَولًا
مَيسورًا ﴿٢٨﴾ وَلا تَجعَل يَدَكَ مَغلولَةً اِلىٰ عُنُقِكَ وَ لا تَبسُطها
كُلَّ البَسطِ فَتَقعُدَ مَلومًا مَحسورًا ﴿٢٩﴾ اِنَّ رَبَّكَ يَبسُطُ الرِّزقَ
لِمَن يَشآءُ وَ يَقدِرُ ۚ اِنَّهُ كانَ بِعِبادِهِ خَبيرًا بَصيرًا ﴿٣٠﴾ وَ لا تَقتُلوٓا
اَولادَكُم خَشيَةَ اِملاقٍ ۚ نَحنُ نَرزُقُهُم وَ اِيّاكُم ۚ اِنَّ قَتلَهُم كانَ
خِطـًٔا كَبيرًا ﴿٣١﴾ وَ لا تَقرَبُوا الزِّنىٰٓ ۚ اِنَّهُ كانَ فاحِشَةً وَ ساءَ
سَبيلًا ﴿٣٢﴾ وَ لا تَقتُلُوا النَّفسَ الَّتى حَرَّمَ اللّٰهُ اِلّا بِالحَقِّ ۚ وَ مَن
قُتِلَ مَظلومًا فَقَد جَعَلنا لِوَلِيِّهِ سُلطـٰنًا فَلا يُسرِف فِى
القَتلِ ۚ اِنَّهُ كانَ مَنصورًا ﴿٣٣﴾ وَ لا تَقرَبوا مالَ اليَتيمِ اِلّا بِالَّتى
هِىَ اَحسَنُ حَتّىٰ يَبلُغَ اَشُدَّهُ ۚ وَ اَوفوا بِالعَهدِ ۚ اِنَّ العَهدَ كانَ
مَسـُٔولًا ﴿٣٤﴾ وَ اَوفُوا الكَيلَ اِذا كِلتُم وَ زِنوا بِالقِسطاسِ المُستَقيمِ ۚ
ذٰلِكَ خَيرٌ وَ اَحسَنُ تَأويلًا ﴿٣٥﴾ وَ لا تَقفُ ما لَيسَ لَكَ بِهِ عِلمٌ ۚ
اِنَّ السَّمعَ وَ البَصَرَ وَ الفُؤادَ كُلُّ اُولـٰٓئِكَ كانَ عَنهُ مَسـُٔولًا ﴿٣٦﴾
وَ لا تَمشِ فِى الاَرضِ مَرَحًا ۚ اِنَّكَ لَن تَخرِقَ الاَرضَ وَ لَن تَبلُغَ
الجِبالَ طولًا ﴿٣٧﴾ كُلُّ ذٰلِكَ كانَ سَيِّئُهُ عِندَ رَبِّكَ مَكروهًا ﴿٣٨﴾

ذٰلِكَ مِمَّآ اَوحىٰٓ اِلَيكَ رَبُّكَ مِنَ الحِكمَةِ ۜ وَلا تَجعَل مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا
ءاخَرَ فَتُلقىٰ فى جَهَنَّمَ مَلومًا مَدحورًا ﴿٣٩﴾ اَفَاَصفىٰكُم رَبُّكُم
بِالبَنينَ وَاتَّخَذَ مِنَ المَلٰٓئِكَةِ اِناثًا ۚ اِنَّكُم لَتَقولونَ قَولًا عَظيمًا ﴿٤٠﴾
وَلَقَد صَرَّفنا فى هٰذَا القُرءانِ لِيَذَّكَّروا وَما يَزيدُهُم اِلّا نُفورًا ﴿٤١﴾
قُل لَو كانَ مَعَهٗٓ ءالِهَةٌ كَما يَقولونَ اِذًا لَابتَغَوا اِلىٰ ذِى العَرشِ سَبيلًا
﴿٤٢﴾ سُبحٰنَهٗ وَتَعٰلىٰ عَمّا يَقولونَ عُلُوًّا كَبيرًا ﴿٤٣﴾ تُسَبِّحُ لَهُ السَّمٰوٰتُ
السَّبعُ وَالاَرضُ وَمَن فيهِنَّ ۚ وَاِن مِن شَىءٍ اِلّا يُسَبِّحُ بِحَمدِهٖ وَلٰكِن
لا تَفقَهونَ تَسبيحَهُم ۖ اِنَّهٗ كانَ حَليمًا غَفورًا ﴿٤٤﴾ وَاِذا قَرَأتَ
القُرءانَ جَعَلنا بَينَكَ وَبَينَ الَّذينَ لا يُؤمِنونَ بِالأخِرَةِ حِجابًا
مَستورًا ﴿٤٥﴾ وَجَعَلنا عَلىٰ قُلوبِهِم اَكِنَّةً اَن يَفقَهوهُ وَفىٓ ءاذانِهِم
وَقرًا ۚ وَاِذا ذَكَرتَ رَبَّكَ فِى القُرءانِ وَحدَهٗ وَلَّوا عَلىٰٓ اَدبٰرِهِم نُفورًا
﴿٤٦﴾ نَحنُ اَعلَمُ بِما يَستَمِعونَ بِهٖٓ اِذ يَستَمِعونَ اِلَيكَ وَاِذ هُم نَجوىٰٓ
اِذ يَقولُ الظّٰلِمونَ اِن تَتَّبِعونَ اِلّا رَجُلًا مَسحورًا ﴿٤٧﴾ اُنظُر
كَيفَ ضَرَبوا لَكَ الاَمثالَ فَضَلّوا فَلا يَستَطيعونَ سَبيلًا ﴿٤٨﴾
وَقالوٓا ءَاِذا كُنّا عِظامًا وَرُفاتًا ءَاِنّا لَمَبعوثونَ خَلقًا جَديدًا ﴿٤٩﴾

۱ ۞ قُل كونوا حِجارَةً اَو حَديدًا ﴿۵۰﴾ اَو خَلقًا مِمّا يَكبُرُ فى
۲ صُدورِكُم ۚ فَسَيَقولونَ مَن يُعيدُنا ۖ قُلِ الَّذى فَطَرَكُم اَوَّلَ مَرَّةٍ ۚ
۳ فَسَيُنغِضونَ اِلَيكَ رُءوسَهُم وَ يَقولونَ مَتىٰ هُوَ ۖ قُل عَسىٰٓ
۴ اَن يَكونَ قَريبًا ﴿۵۱﴾ يَومَ يَدعوكُم فَتَستَجيبونَ بِحَمدِهٖ
۵ وَ تَظُنّونَ اِن لَبِثتُم اِلّا قَليلًا ﴿۵۲﴾ وَ قُل لِعِبادى يَقولُوا الَّتى هِىَ
۶ اَحسَنُ ۚ اِنَّ الشَّيطٰنَ يَنزَغُ بَينَهُم ۚ اِنَّ الشَّيطٰنَ كانَ لِلاِنسانِ
۷ عَدُوًّا مُبينًا ﴿۵۳﴾ رَبُّكُم اَعلَمُ بِكُم ۖ اِن يَشَأ يَرحَمكُم اَو اِن يَشَأ
۸ يُعَذِّبكُم ۚ وَ ما اَرسَلنٰكَ عَلَيهِم وَكيلًا ﴿۵۴﴾ وَ رَبُّكَ اَعلَمُ بِمَن
۹ فِى السَّمٰوٰتِ وَ الاَرضِ ۗ وَ لَقَد فَضَّلنا بَعضَ النَّبِيّـۧنَ عَلىٰ بَعضٍ ۖ
۱۰ وَ ءاتَينا داوۥدَ زَبورًا ﴿۵۵﴾ قُلِ ادعُوا الَّذينَ زَعَمتُم مِن دونِهٖ
۱۱ فَلا يَملِكونَ كَشفَ الضُّرِّ عَنكُم وَ لا تَحويلًا ﴿۵۶﴾ اُولٰٓئِكَ الَّذينَ
۱۲ يَدعونَ يَبتَغونَ اِلىٰ رَبِّهِمُ الوَسيلَةَ اَيُّهُم اَقرَبُ وَ يَرجونَ
۱۳ رَحمَتَهٗ وَ يَخافونَ عَذابَهٗ ۚ اِنَّ عَذابَ رَبِّكَ كانَ مَحذورًا ﴿۵۷﴾
۱۴ وَ اِن مِن قَريَةٍ اِلّا نَحنُ مُهلِكوها قَبلَ يَومِ القِيٰمَةِ اَو
۱۵ مُعَذِّبوها عَذابًا شَديدًا ۚ كانَ ذٰلِكَ فِى الكِتٰبِ مَسطورًا ﴿۵۸﴾

وَما مَنَعَنآ اَن نُرسِلَ بِالأيٰتِ اِلّآ اَن كَذَّبَ بِهَا الاَوَّلونَ ۚ
وَءاتَينا ثَمودَ النّاقَةَ مُبصِرَةً فَظَلَموا بِها ۚ وَما نُرسِلُ بِالأيٰتِ
اِلّا تَخويفًا ﴿٥٩﴾ وَاِذ قُلنا لَكَ اِنَّ رَبَّكَ اَحاطَ بِالنّاسِ ۚ
وَما جَعَلنَا الرُّءيَا الَّتى اَرَينٰكَ اِلّا فِتنَةً لِلنّاسِ وَالشَّجَرَةَ
المَلعونَةَ فِى القُرءانِ ۚ وَنُخَوِّفُهُم فَما يَزيدُهُم اِلّا طُغيانًا كَبيرًا
﴿٦٠﴾ وَاِذ قُلنا لِلمَلٰٓئِكَةِ اسجُدوا لِأدَمَ فَسَجَدوٓا اِلّآ اِبليسَ ۖ
قالَ ءَاَسجُدُ لِمَن خَلَقتَ طينًا ﴿٦١﴾ قالَ اَرَءَيتَكَ هٰذَا الَّذى
كَرَّمتَ عَلَىَّ لَـٔن اَخَّرتَنِ اِلىٰ يَومِ القِيٰمَةِ لَاَحتَنِكَنَّ
ذُرِّيَّتَهٗٓ اِلّا قَليلًا ﴿٦٢﴾ قالَ اذهَب فَمَن تَبِعَكَ مِنهُم فَاِنَّ
جَهَنَّمَ جَزآؤُكُم جَزآءً مَوفورًا ﴿٦٣﴾ وَاستَفزِز مَنِ استَطَعتَ
مِنهُم بِصَوتِكَ وَاَجلِب عَلَيهِم بِخَيلِكَ وَرَجِلِكَ وَشارِكهُم
فِى الاَموالِ وَالاَولادِ وَعِدهُم ۚ وَما يَعِدُهُمُ الشَّيطٰنُ اِلّا
غُرورًا ﴿٦٤﴾ اِنَّ عِبادى لَيسَ لَكَ عَلَيهِم سُلطٰنٌ ۚ وَكَفىٰ
بِرَبِّكَ وَكيلًا ﴿٦٥﴾ رَبُّكُمُ الَّذى يُزجى لَكُمُ الفُلكَ
فِى البَحرِ لِتَبتَغوا مِن فَضلِهٖٓ ۚ اِنَّهٗ كانَ بِكُم رَحيمًا ﴿٦٦﴾

وَ اِذا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي البَحرِ ضَلَّ مَن تَدعونَ اِلّآ اِيّاهُ ۚ فَلَمّا
نَجّىٰكُم اِلَى البَرِّ اَعرَضتُم ۚ وَكانَ الاِنسانُ كَفورًا ﴿٦٧﴾ اَفَاَمِنتُم
اَن يَخسِفَ بِكُم جانِبَ البَرِّ اَو يُرسِلَ عَلَيكُم حاصِبًا ثُمَّ
لاتَجِدوا لَكُم وَكيلًا ﴿٦٨﴾ اَم اَمِنتُم اَن يُعيدَكُم فيهِ تارَةً اُخرىٰ
فَيُرسِلَ عَلَيكُم قاصِفًا مِنَ الرّيحِ فَيُغرِقَكُم بِما كَفَرتُم ثُمَّ
لاتَجِدوا لَكُم عَلَينا بِهٖ تَبيعًا ﴿٦٩﴾ ۞ وَ لَقَد كَرَّمنا بَنىٓ ءادَمَ
وَحَمَلنٰهُم فِي البَرِّ وَ البَحرِ وَ رَزَقنٰهُم مِنَ الطَّيِّبٰتِ
وَ فَضَّلنٰهُم عَلىٰ كَثيرٍ مِمَّن خَلَقنا تَفضيلًا ﴿٧٠﴾ يَومَ نَدعوا
كُلَّ اُناسٍ بِاِمامِهِم ۚ فَمَن اوتِيَ كِتٰبَهٗ بِيَمينِهٖ فَاُولٰٓئِكَ
يَقرَءونَ كِتٰبَهُم وَ لايُظلَمونَ فَتيلًا ﴿٧١﴾ وَ مَن كانَ فى
هٰذِهٖٓ اَعمىٰ فَهُوَ فِي الأاخِرَةِ اَعمىٰ وَ اَضَلُّ سَبيلًا ﴿٧٢﴾ وَ اِن
كادوا لَيَفتِنونَكَ عَنِ الَّذىٓ اَوحَينآ اِلَيكَ لِتَفتَرِىَ عَلَينا
غَيرَهٗ ۖ وَ اِذًا لَاتَّخَذوكَ خَليلًا ﴿٧٣﴾ وَلَولآ اَن ثَبَّتنٰكَ لَقَد
كِدتَ تَركَنُ اِلَيهِم شَيـًٔا قَليلًا ﴿٧٤﴾ اِذًا لَاَذَقنٰكَ ضِعفَ
الحَيوٰةِ وَ ضِعفَ المَماتِ ثُمَّ لاتَجِدُ لَكَ عَلَينا نَصيرًا ﴿٧٥﴾

وَاِن كادوا لَيَستَفِزّونَكَ مِنَ الاَرضِ لِيُخرِجوكَ مِنها
وَاِذًا لا يَلبَثونَ خِلٰفَكَ اِلّا قَليلًا ﴿٧٦﴾ سُنَّةَ مَن قَد
اَرسَلنا قَبلَكَ مِن رُسُلِنا وَلا تَجِدُ لِسُنَّتِنا تَحويلًا ﴿٧٧﴾ اَقِمِ
الصَّلٰوةَ لِدُلوكِ الشَّمسِ اِلىٰ غَسَقِ الَّيلِ وَقُرءانَ الفَجرِ اِنَّ
قُرءانَ الفَجرِ كانَ مَشهودًا ﴿٧٨﴾ وَ مِنَ الَّيلِ فَتَهَجَّد بِهٖ
نافِلَةً لَكَ عَسىٰٓ اَن يَبعَثَكَ رَبُّكَ مَقامًا مَحمودًا ﴿٧٩﴾ وَقُل رَبِّ
اَدخِلنى مُدخَلَ صِدقٍ وَاَخرِجنى مُخرَجَ صِدقٍ وَاجعَل لى مِن
لَدُنكَ سُلطٰنًا نَصيرًا ﴿٨٠﴾ وَقُل جاءَ الحَقُّ وَ زَهَقَ الباطِلُ
اِنَّ الباطِلَ كانَ زَهوقًا ﴿٨١﴾ وَنُنَزِّلُ مِنَ القُرءانِ ما هُوَ شِفاءٌ
وَ رَحمَةٌ لِلمُؤمِنينَ وَلا يَزيدُ الظّٰلِمينَ اِلّا خَسارًا ﴿٨٢﴾ وَاِذا
اَنعَمنا عَلَى الاِنسانِ اَعرَضَ وَنَا بِجانِبِهٖ وَ اِذا مَسَّهُ الشَّرُّ كانَ
يَـٔوسًا ﴿٨٣﴾ قُل كُلٌّ يَعمَلُ عَلىٰ شاكِلَتِهٖ فَرَبُّكُم اَعلَمُ بِمَن هُوَ
اَهدىٰ سَبيلًا ﴿٨٤﴾ وَيَسـَٔلونَكَ عَنِ الرّوحِ قُلِ الرّوحُ مِن اَمرِ رَبّى
وَما اوتيتُم مِنَ العِلمِ اِلّا قَليلًا ﴿٨٥﴾ وَلَئِن شِئنا لَنَذهَبَنَّ
بِالَّذى اَوحَينا اِلَيكَ ثُمَّ لا تَجِدُ لَكَ بِهٖ عَلَينا وَكيلًا ﴿٨٦﴾

اِلّا رَحمَةً مِن رَبِّكَ ۚ اِنَّ فَضلَهٗ كانَ عَلَيكَ كَبيرًا ﴿٨٧﴾ قُل
لَئِنِ اجتَمَعَتِ الاِنسُ وَ الجِنُّ عَلىٰٓ اَن يَأتوا بِمِثلِ هٰذَا القُرءانِ
لا يَأتونَ بِمِثلِهٖ وَلَو كانَ بَعضُهُم لِبَعضٍ ظَهيرًا ﴿٨٨﴾ وَ لَقَد
صَرَّفنا لِلنّاسِ فى هٰذَا القُرءانِ مِن كُلِّ مَثَلٍ فَاَبىٰٓ اَكثَرُ النّاسِ
اِلّا كُفورًا ﴿٨٩﴾ وَ قالوا لَن نُؤمِنَ لَكَ حَتّىٰ تَفجُرَ لَنا مِنَ
الاَرضِ يَنبوعًا ﴿٩٠﴾ اَو تَكونَ لَكَ جَنَّةٌ مِن نَخيلٍ وَ عِنَبٍ
فَتُفَجِّرَ الاَنهارَ خِلٰلَها تَفجيرًا ﴿٩١﴾ اَو تُسقِطَ السَّمآءَ كَما
زَعَمتَ عَلَينا كِسَفًا اَو تَأتِيَ بِاللّٰهِ وَ المَلٰٓئِكَةِ قَبيلًا ﴿٩٢﴾
اَو يَكونَ لَكَ بَيتٌ مِن زُخرُفٍ اَو تَرقىٰ فِي السَّمآءِ وَ لَن نُؤمِنَ
لِرُقِيِّكَ حَتّىٰ تُنَزِّلَ عَلَينا كِتٰبًا نَقرَؤُهٗ ۗ قُل سُبحانَ رَبّي
هَل كُنتُ اِلّا بَشَرًا رَسولًا ﴿٩٣﴾ وَما مَنَعَ النّاسَ اَن يُؤمِنوٓا اِذ
جآءَهُمُ الهُدىٰٓ اِلّآ اَن قالوٓا اَبَعَثَ اللّٰهُ بَشَرًا رَسولًا ﴿٩٤﴾ قُل
لَو كانَ فِي الاَرضِ مَلٰٓئِكَةٌ يَمشونَ مُطمَئِنّينَ لَنَزَّلنا
عَلَيهِم مِنَ السَّمآءِ مَلَكًا رَسولًا ﴿٩٥﴾ قُل كَفىٰ بِاللّٰهِ
شَهيدًا بَينى وَ بَينَكُم ۚ اِنَّهٗ كانَ بِعِبادِهٖ خَبيرًا بَصيرًا ﴿٩٦﴾

وَمَن يَهدِ اللَّهُ فَهُوَ المُهتَدِ ۖ وَمَن يُضلِل فَلَن تَجِدَ لَهُم أَولِيآءَ
مِن دونِهِ ۖ وَنَحشُرُهُم يَومَ القِيـٰمَةِ عَلىٰ وُجوهِهِم عُميًا وَبُكمًا
وَصُمًّا ۖ مَأوىٰهُم جَهَنَّمُ ۖ كُلَّما خَبَت زِدنـٰهُم سَعيرًا ﴿٩٧﴾
ذٰلِكَ جَزآؤُهُم بِأَنَّهُم كَفَروا بِـٔايـٰتِنا وَقالوٓا أَءِذا كُنّا عِظـٰمًا
وَرُفـٰتًا أَءِنّا لَمَبعوثونَ خَلقًا جَديدًا ﴿٩٨﴾ ۞ أَوَلَم يَرَوا أَنَّ اللَّهَ
الَّذى خَلَقَ السَّمـٰوٰتِ وَالأَرضَ قادِرٌ عَلىٰٓ أَن يَخلُقَ مِثلَهُم
وَجَعَلَ لَهُم أَجَلًا لا رَيبَ فيهِ ۖ فَأَبَى الظّـٰلِمونَ إِلّا كُفورًا ﴿٩٩﴾
قُل لَو أَنتُم تَملِكونَ خَزآئِنَ رَحمَةِ رَبّى إِذًا لَأَمسَكتُم خَشيَةَ
الإِنفاقِ ۚ وَكانَ الإِنسانُ قَتورًا ﴿١٠٠﴾ وَلَقَد ءاتَينا موسىٰ تِسعَ
ءايـٰتٍ بَيِّنـٰتٍ ۖ فَسـَٔل بَنىٓ إِسرآءيلَ إِذ جآءَهُم فَقالَ لَهُۥ فِرعَونُ
إِنّى لَأَظُنُّكَ يـٰموسىٰ مَسحورًا ﴿١٠١﴾ قالَ لَقَد عَلِمتَ ما أَنزَلَ
هـٰٓؤُلآءِ إِلّا رَبُّ السَّمـٰوٰتِ وَالأَرضِ بَصـٰٓئِرَ ۖ وَإِنّى لَأَظُنُّكَ
يـٰفِرعَونُ مَثبورًا ﴿١٠٢﴾ فَأَرادَ أَن يَستَفِزَّهُم مِنَ الأَرضِ
فَأَغرَقنـٰهُ وَمَن مَعَهُۥ جَميعًا ﴿١٠٣﴾ وَقُلنا مِن بَعدِهِۦ لِبَنىٓ إِسرآءيلَ
اسكُنُوا الأَرضَ فَإِذا جآءَ وَعدُ الأَخِرَةِ جِئنا بِكُم لَفيفًا ﴿١٠٤﴾

وَ بِالحَقِّ اَنزَلنٰهُ وَ بِالحَقِّ نَزَلَ ۚ وَ مَآ اَرسَلنٰكَ اِلّا مُبَشِّرًا وَ نَذيرًا ﴿۱۰۵﴾
وَ قُرءانًا فَرَقنٰهُ لِتَقرَاَهُ عَلَى النّاسِ عَلىٰ مُكثٍ وَ نَزَّلنٰهُ تَنزيلًا ﴿۱۰۶﴾
قُل ءامِنوا بِهٖٓ اَو لا تُؤمِنوا ۚ اِنَّ الَّذينَ اوتُوا العِلمَ مِن قَبلِهٖٓ اِذا يُتلىٰ
عَلَيهِم يَخِرّونَ لِلاَذقانِ سُجَّدًا ﴿۱۰۷﴾ وَ يَقولونَ سُبحٰنَ رَبِّنآ اِن كانَ
وَعدُ رَبِّنا لَمَفعولًا ﴿۱۰۸﴾ وَ يَخِرّونَ لِلاَذقانِ يَبكونَ وَ يَزيدُهُم
خُشوعًا ﴿۱۰۹﴾ قُلِ ادعُوا اللّٰهَ اَوِ ادعُوا الرَّحمٰنَ ۖ اَيًّا ما تَدعوا فَلَهُ
الاَسمآءُ الحُسنىٰ ۚ وَ لا تَجهَر بِصَلاتِكَ وَ لا تُخافِت بِها وَ ابتَغِ
بَينَ ذٰلِكَ سَبيلًا ﴿۱۱۰﴾ وَ قُلِ الحَمدُ لِلّٰهِ الَّذى لَم يَتَّخِذ وَلَدًا وَ لَم يَكُن
لَهُ شَريكٌ فِى المُلكِ وَ لَم يَكُن لَهُ وَلِىٌّ مِنَ الذُّلِّ ۖ وَ كَبِّرهُ تَكبيرًا ﴿۱۱۱﴾

سوره‌ی مُزَّمِّل، آیه‌ی ۲۰

کلمات ترجمه شده در کتاب‌های آموزش قرآن پایه‌های دوم تا چهارم ابتدایی

کلمه/درس/پایه	معنا
الف	
آخِرَة ۳/۲	آخرت
آمَنّا ۴/۱۰	ایمان آوردیم
آیَة ۴/۱۲	آیه، نشانه
أَجْر ۳/۲	پاداش
أَجَل ۴/۱۱	زمان
إِحْسان ۲/۱۱	کار خوب، نیکی
أَرْض ۴/۴	زمین
أَطیعوا ۴/۳	اطاعت کنید
أَکْبَر ۳/۱	بزرگ‌تر
اَلَّذی ۴/۱۵	کسی که
اَلَّذینَ ۴/۹	کسانی که
اَللّٰه ۴/۶	خدا
إِله ۳/۱	خدا، معبود
أَنْتَ ۴/۱۳	تو
أَنْزَلَ ۴/۱۵	نازل کرد، فروفرستاد
أَنْفِقوا ۴/۹	انفاق کنید، ببخشید
ب	
بَصیر ۳/۷	بینا
بُکْرَة ۴/۱۲	صبح
بُنَیَّ ۲/۵	فرزندم
بَیان ۲/۷	پیام
ت	
تَقَبَّل ۴/۶	قبول کن، بپذیر
ج	
جَزاء ۲/۱۱	پاداش
ح	
حَبَّة، حَبّ ۴/۹	دانه
حَبْل ۴/۵	ریسمان
حِساب ۴/۱	حساب، قیامت
حَسَنَة ۳/۳	کارخوب، خوب، خیر و خوبی
حَمْد ۳/۲	سپاس و ستایش

کلمه/درس/پایه	معنا
حَیّ ۴/۸	زنده
خ	
خالِق ۴/۱۰	خالق، آفریننده
خَلَقَ ۴/۱۱	آفرید، خلق کرد
خَیْر ۳/۱۰	خوبی، کار خوب
خَیْر ۴/۱۳	بهتر، بهترین
خَیْرات ۳/۷	کارهای خوب
خَیْرِالعَمَلِ ۳/۱	بهترین کار
د	
دُنیا ۲/۳	دنیا
ذ	
ذَرَّة ۳/۱۱	ذرّه
ر	
رَبّ ۳/۸	پروردگار
رَبَّنا ۲/۱۱	پروردگار ما، پروردگارا
رَحْمَة ۲/۱۲	رحمت
رَحْمٰن ۳/۱	بخشنده
رَحیم ۳/۱	مهربان
رِزق ۲/۱۵	روزی
رَسول ۳/۱	پیامبر
ز	
زَکاة ۴/۷	زکات، صدقه‌ی واجب
س	
سُبْحانَ ۳/۳	عیب و نقصی ندارد
سَبْع ۴/۹	هفت
سَمیع ۴/۲	شنوا
سَیِّئَة ۴/۱۰	گناه
ش	
شَرّ ۳/۱۱	بدی، بد
شَمْس ۴/۱۴	خورشید
شوریٰ ۳/۱۳	مشورت

کلمه/ درس/پایه	معنا
ص	
صِراط ۴/۵	راه
صَلاة ۲/۵	نماز
ط	
طَعام ۴/۱۵	غذا
طَیِّبات ۲/۴	غذاهای پاک و خوب
ظ	
ظالِمینَ ۳/۵	ظالمان، ستمگران
ع	
عالِم ۴/۴	دانا
عالَمینَ ۳/۱	جهان‌ها، جهانیان
عَبْد ۴/۳	بنده
عُسْر ۲/۱۱	سختی
عَشِیّ ۴/۱۲	شب
عَظیم ۳/۳	بزرگ
عِلْم ۳/۸	دانش
عَلیم ۴/۲	دانا
عِنْد ۴/۶	نزد
غ	
غَیْب ۴/۴	نهان، غیب
غَفور ۴/۷	بسیار آمرزنده
ق	
قالَ ۴/۸	گفت
قَدیر ۴/۲	توانا
قُرْآن ۲/۱۴	قرآن، کتاب خدا
قَلیل، قَلیلَة ۴/۴	کم
قُلوب ۴/۱۳	دل‌ها، قلب‌ها
قَمَر ۴/۱۴	ماه
قَوْم ۴/۱۲	قوم، گروه
ک	
کافِرینَ ۴/۱۳	کافران، افراد بی‌ایمان
کَثیر، کَثیرة ۴/۴	بسیار

کلمه/ درس/پایه	معنا
کُلوا ۲/۴	بخورید
ل	
لا ۴/۷	نیست
لا یُحِبُّ ۲/۱۲	دوست ندارد
م	
ماء ۴/۱۵	آب
مُؤْمِنین ۴/۱	مؤمنان
مُحْسِنینَ ۲/۱۶	نیکوکاران
مَرْحَمَة ۳/۱۶	مهربانی
مُرْسَلین ۴/۵	پیامبران، فرستادگان (الهی)
مُسْتَقیم ۴/۵	راست، درست
مُسْرِفینَ ۲/۹	اسراف‌کنندگان
مُسَمًّی ۴/۱۱	معیّن
مُفْسِدین ۳/۵	بدکاران
مَلائِکَة ۲/۳	ملائکه، فرشتگان
ن	
نا ۴/۱۳	ما
نار ۲/۳	آتش
ناس ۲/۷	مردم
نَبِیّ ۲/۳	پیامبر
نِعْمَة ۲/۶	نعمت
و	
والِدَیْنِ ۳/۴	پدر و مادر
هـ	
هُدًی، هُدی ۴/۱۱	هدایت
هٰذا ۴/۱۴	این
هُوَ ۴/۱۵	او
ی	
یُحِبُّ ۲/۵	دوست دارد
یُنْفِقونَ ۴/۹	انفاق می‌کنند
یَوْم ۳/۱	روز
یَوْمِ الدّینِ ۳/۱	روز قیامت

بیش‌تر بخوانیم، بیش‌تر بدانیم

ردیف	نام کتاب	گردآورنده/ نویسنده/ مترجم	سال انتشار	ناشر
۱	قرآن کریم (کم‌علامت)	–	–	مرکز طبع و نشر قرآن جمهوری اسلامی ایران
۲	قرآن کریم (کم‌علامت)	–	–	انتشارات مدرسه
۳	قرآن‌مجید جزء سی‌ام و آیات منتخب	محمد مهتراني	۸۱	مرکز قرآنی ندای آسمانی
۴	آموزش روخوانی قرآن کریم و جزء سی‌ام	سید مهدی سیف	۸۲	مرکز طبع و نشر قرآن جمهوری اسلامی ایران
۵	آموزش مفاهیم قرآن جلد اول	مسعود وکیل	۸۸	مهد قرآن/ سازمان دارالقرآن الکریم
۶	جزء سی‌ام قرآن کریم	ترجمه ـ مصطفی رحماندوست	۷۸	محراب قلم
۷	سیمای مکه	حمید گروگان	۷۵	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
۸	قصّه‌ی خضر و موسی علیه‌السلام	ترجمه ـ قاسم کریمی	۷۸	آیه‌ی سبز
۹	ستاره‌های درخشان	غلامرضا آبروی	۷۵	پیام آزادی
۱۰	اصحاب کهف	ترجمه ـ حمیدرضا سعادت	۷۸	پیام عدالت
۱۱	بهترین داستان‌ها (مجموعه‌ی ۲۰ جلدی)	مؤلف کمال السیّد، ترجمه عباس جلالی	۷۹	انصاریان ـ قم
۱۲	داستان پیامبران (جلد اول) از آدم تا مسیح	علی موسوی گرمارودی	۷۷	قدیانی
۱۳	داستان پیامبران (جلد دوم) حضرت محمد صلی اللّٰه علیه وآله	علی موسوی گرمارودی	۷۷	قدیانی
۱۴	ذوالقرنین	ترجمه ـ لطیف راشدی	۷۸	پیام عدالت
۱۵	چراهای شگفت‌انگیز قرآن کریم (جلد ۱ و ۲)	رضا نباتی	۸۹	محراب قلم
۱۶	قصه‌ی گنج قارون	ترجمه ـ قاسم کریمی	۷۹	آیه‌ی سبز
۱۷	قصه‌ی ایوب	ترجمه ـ قاسم کریمی	۷۸	آیه‌ی سبز
۱۸	قصه‌های پیامبران ــ حضرت موسی علیه‌السلام	مصطفی وجدانی	۶۶	کتاب‌های پرنده
۱۹	قصه‌های پیامبران ــ حضرت ابراهیم علیه‌السلام	مصطفی وجدانی	۷۸	پیام آزادی
۲۰	قصه‌های پیامبران ــ حضرت نوح علیه‌السلام	مصطفی وجدانی	۷۷	پیام آزادی
۲۱	حضرت داوود علیه‌السلام	محمدباقر موسوی ـ علی‌اکبر غفاری	۷۸	پیام آزادی
۲۲	قصه‌های قرآن، سلیمان و ملکه‌ی مورچه‌ها	مهدی قنبری	۷۸	همکلاس
۲۳	قصه‌های پیامبران ــ حضرت یونس علیه‌السلام	مرتضی امین	۷۸	پیام آزادی
۲۴	وعده‌ی الهی	غلامرضا آبروی	۷۸	پیام آزادی
۲۵	آخرین پرنده، آخرین سنگ	مهدی شجاعی	۷۸	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
۲۶	قصه‌ی آیه‌ها (کارت‌های قصه‌گویی)	فاطمه رادپور، لاله جعفری و ماهنی تذهیبی	۸۸	نشر افق